

revista economică

5⁶⁰¹¹
1976

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

**concepție unitară, program
științific fundamentat:**

**DEZVOLTAREA ȘI
AMENAJAREA ÎN PROFIL
TERITORIAL**

Județele țării pe traiectoria progresului NEAMȚ

INCA DIN PRIMII ANI AI CONSTRUȚIEI socialiste județul Neamț a constituit obiectul unei atenții deosebite din partea statului, beneficiind de importante investiții menite să pună în valoare resursele naturale și de muncă din această zonă. Datele ne arată că în primele două cincinale Neamțul s-a plasat pe locul trei, respectiv patru între județele țării în ceea ce privește volumul investițiilor. Așa se face că de-a lungul anilor au fost construite aici mari unități industriale: salba de hidrocentrale de pe Bistrița, Combinatul de îngrășăminte chimice de la Piatra Neamț, Întreprinderea de fibre sintetice Săvinești, Întreprinderea de țevi și cea mecanică din Roman, Întreprinderea de lianți și azbociment Bicăz, numeroase întreprinderi de prelucrare a lemnului, de industrie ușoară și alimentară etc. Pe această bază volumul producției industriale a crescut în ritm rapid an de an, fiind în 1975 de 6,5 ori mai mare față de 1960 și cu peste 80% mai mare față de 1970.

Dacă în perioada anterioară pe teritoriul județului funcționau câteva mici întreprinderi de prelucrare a lemnului și produselor agricole, în prezent Neamțul dispune de un potențial industrial puternic, participând cu o pondere ridicată în producția unor produse ale țării; în 1974 în județ se realiza aproape 60% din producția de fibre și fire sintetice a României, aproape 50% din cea de țevi din oțel, 12% din producția de ciment, 19% din producția de îngrășăminte, produse care nu se fabricau de loc înainte de 1950.

Ramura principală a industriei județului este acum chimia, care a furnizat în 1975 cca. 45% din totalul producției industriale, urmată de

metalurgie și construcții de mașini; industriile tradiționale ale județului, în primul rând exploatarea și prelucrarea lemnului, și-au micșorat ponderea, deși au înregistrat importante creșteri absolute. Multe din produsele fabricate aici se bucură de faimă nu numai în țară, ci și peste hotare, pentru calitățile lor superioare. Astfel, produsele Întreprinderii de țevi din Roman sînt cunoscute în mai mult de 20 de țări ale lumii, ponderea livrărilor la export reprezentînd aproximativ jumătate din totalul producției.

În agricultură progresele cele mai evidente se observă în dinamica producției globale, care a crescut în cincinalul 1971—1975 cu 27% față de perioada 1966—1970, totodată s-au realizat sporuri asemănate ale producției medii la ha la arîu, porumb, plante tehnice. Această evoluție a fost determinată în principal de creșterea dotării agriculturii cu tractoare și îngrășăminte chimice, precum și de aplicarea unei agrotehnici superioare. Județul dispune în același timp de posibilități favorabile pentru creșterea animalelor, ceea ce se reflectă în ponderea precumpănitoare a zootehniei în producția globală agricolă.

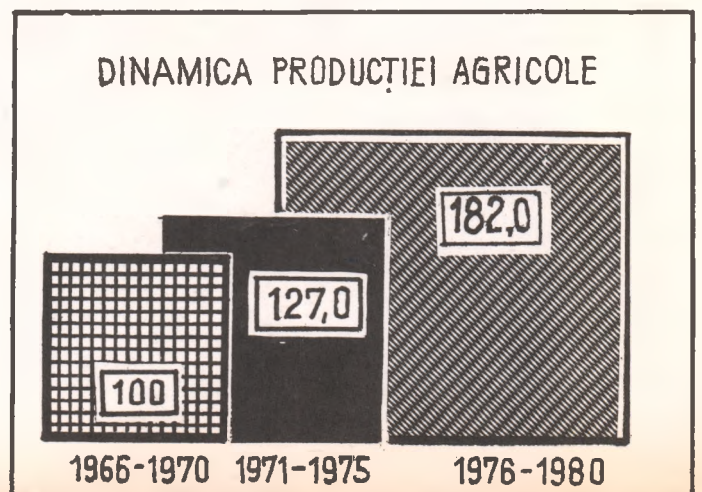
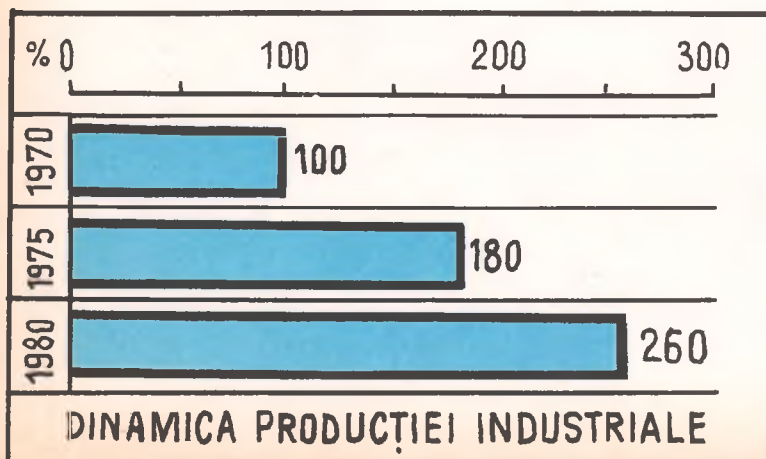
Pe planul **condițiilor de viață ale oamenilor muncii** cincinalul recent încheiat a adus noi îmbunătățiri. Populația ocupată în industrie și alte activități neagricole reprezintă mai mult de jumătate din totalul populației ocupate; în aceeași perioadă s-au dat în folosință 11 200 apartamente din fondurile și cu sprijinul statului, cca. 1 000 de paturi în spitale, peste 1 600 locuri în creșe și grădinițe, sute de locuri în internate etc. Totodată, s-a extins și moder-

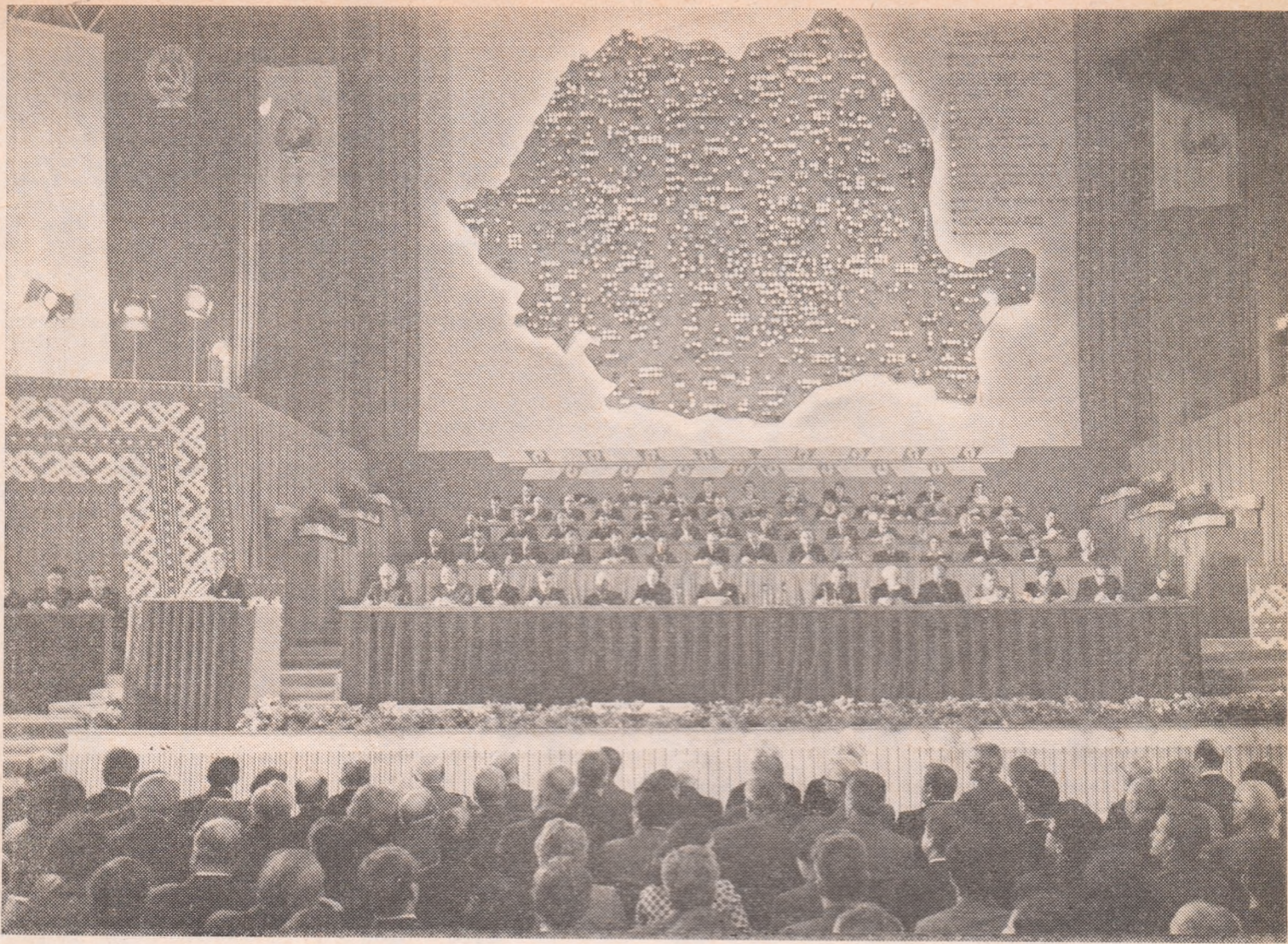
nizat dotarea edilitar gospodărească a localităților.

Prevederile pentru **perioada 1976—1980** au fost astfel întocmite încît să asigure o dezvoltare puternică a tuturor laturilor activității economice și sociale ale județului. Astfel, volumul producției industriale va crește în 1980 față de 1975 cu cca. 44%, al producției agricole cu cca. 45% (anii 1976—1980 față de perioada anterioară corespunzătoare), se vor da în folosință populației aproximativ 14 500 apartamente etc.

În anii acestui nou cincinal vor fi construite numeroase capacități de producție industriale, dezvoltîndu-se multe din marile întreprinderi existente și construindu-se altele noi, în industria metalurgică, constructoare de mașini, chimică, a prelucrării lemnului, a materialelor de construcție și a bunurilor de consum. Continuînd orientările de pînă acum, unele din noile obiective vor fi amplasate și în localități mai mici. La ordinele zilei în cadrul întreprinderilor din județ se află acum îndeplinirea sarcinilor planului pe 1976, între care și a celor care privesc asimilarea în continuare în producție a unor produse de cea mai înaltă tehnicitate, la nivelul celor mai bune existente pe plan mondial, care să asigure integral necesitățile interne în domeniile respective și, în același timp, valorificarea superioară a materiilor prime supuse prelucrării.

Parcurgînd o nouă etapă de înflorire, de transformări înnoitoare în viața economică și socială, județul Neamț își aduce o contribuție prețioasă la progresul multilateral al societății românești, la îmbogățirea tezaurului național de valori materiale și spirituale. **S. G.**

4 — 7 februarie 1976

Primul Congres al

consiliilor populare

„Actualul Congres al consiliilor populare constituie o dovadă a superiorității orinduirii noastre, reprezintă o formă nouă a democrației socialiste din România, o modalitate superioară de manifestare liberă a opiniei maselor în problemele esențiale ale dezvoltării societății, de guvernare a statului de către popor, de conducere a țării pe bază și în spiritul voinței clasei muncitoare, a țăranimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate“.

NICOLAE CEAUȘESCU

APA VIE A ÎNȚELEPCIUNII OBȘTEI

DACA ÎN FIECARE CLIPĂ prezentul devine trecut, tot așa, clipă de clipă, el devine viitor, un viitor pe care-l putem întrevedea atît cît mintea omenească poate cuprinde, dar pe care-l putem determina atît cît înțelepciunea maselor îl poate îndrepta în sensul voinței, științei și conștiinței lor comuniste, în funcție de puterile lor, neapărat unite prin năzuințele-țeluri ale partidului.

Pentru o asemenea „lucrare“ s-au adunat zilele acestea la primul Congres al Consiliilor populare, la marele sfat trimișii țării, cei aleși în fruntea județelor și comunelor țării. Aproape 7 000 din peste 21 milioane de oameni, cei mai chibzuiți, cei mai gospodari reprezentanți ai tuturor celor ce trăiesc pe pămîntul românesc — animați de ideile înaintate ale comunismului, purtători ai tradițiilor românești de luptă pentru viață liberă de orice fel de exploatare a omului și a țării.

O UNDĂ A ISTORIEI plutește în lăcașul Congresului și străbate mințile celor prezenți dar și ale celor ce i-au trimis aici să dea glăsuire vrierilor lor, ale istoriei devenirii poporului nostru.

Astfel, istoria și-a trimis nu numai fiorul și învățămintele ei, ci și chemarea unuia din reprezentanții ei de seamă, a lui Tudor Vladimirescu, a celui ce prin revoluția din „Ghenarie“ 1821 a dezlănțuit acea mișcare de mase ce — se arată în Programul Partidului — „marchează începutul istoriei moderne a României : (...) Deși înfrîntă, ea a zdruncinat puternic vechea orînduire, vestind transformările revoluționare viitoare“.

Peste veac, revoluțiile și revoluționarii care au preluat steagul de luptă națională și socială — ridicîndu-le pe culmile socialismului științific — au izbîndit să facă din dorințe și speranțe fierbînti — fapte, dintr-o țară obidită, je-

fuită și ciopârțită — o țară aflată sub semnul comunismului, în care se făurește „obșteasca fericire, fără de care norocire în parte (individuală n.a.) nu poate fi“ — după cum scria însuși Tudor din comuna Vladimiri.

ÎN ACESTE ZILE în adunarea de mare sfat, glasul istoriei a fost din nou ascultat cu emoție: înțelepciunea adunată de oamenii acestui pământ în două milenii și-a făcut din nou ecou în cuvântul amplu și de mare auzergură teoretică și practică de Președintele țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, cuvânt în care se află dezlegări „la toate cele obștești și pentru binele și folosul a toată țara“, și în care se exprimă totodată voința poporului nostru de a-și aduce în continuare — așa cum se arată cu fermitate în cuvântare — „contribuția la lupta pentru instaurarea unor relații noi în lume“, luptă în care tovarășul **Nicolae Ceaușescu** își aduce aportul său prestigios militând activ pentru umanism, progres și conlucrare pașnică între toate națiunile lumii.

Voință din voința partidului, cu obârșie în cea a națiunii, cei de față raportează țării cum și-au îndeplinit mandatul primit de la cei ce i-au ales, așază noi cărămizi la temelia orînduirii socialiste și a însăși vieții poporului nostru în viitorul pe care și-l proiectează și-l făurește în mod conștient.

Într-o vreme în care în mai multe țări ale lumii „spasmele“ ecologice pun mari semne de întrebare privind viitorul a sute de milioane de oameni, la noi Congresul primarilor chibzuiește cu temei, cum să dezvolte economia țării, să se folosească mai bine pământul, apele și pădurile, cum să-și facă așezările cât mai umane, mai prospere, cum viața tuturor să se înscrie din ce în ce mai mult în parametrii civilizației comuniste, ai unei democrații largi, reale, efective și prospective, ținînd seama de indicațiile date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, accentuate și la acest Congres, și anume că: **făurirea socialismului cere unirea eforturilor și energiilor creatoare ale tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate, pentru dezvoltarea forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, făurindu-se astfel deplină egalitate în ceea ce privește condițiile de muncă și viață în întreaga țară**; aceasta este o parte inseparabilă a îndeplinirii Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

DEMOCRAȚIA SOCIALISTĂ. Congresul consiliilor populare este în fapt el însuși o platformă a democrației în care dialogul se poartă între conducătorii țării cu țara, între prezentul și viitorul ei. Această vastă consultare a țării prealabilă Congresului, și care continuă în aceste zile ale creativității de masă, constituie cea mai largă acțiune de fundamentare democratică a Planului dezvoltării viitoare social-economice în profil teritorial, ceea ce dă un caracter profund realist și deplină certitudine și în îndeplinirea prevederilor actualului cincinal.

Apreciind în lumina retrospectivei istorice însemnătatea primului Congres al consiliilor populare, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat cu deplin temei că acesta „marchează o etapă nouă în creșterea rolului organelor locale ale puterii și administrației de stat, în dezvoltarea și perfecționarea democrației socialiste, în asigurarea participării active a maselor populare la conducerea conștientă a întregii noastre societăți“.

În acest sens, ideea creării unui „adevărat parlament al organelor locale ale puterii și administrației de stat“, — prin care se completează sistemul instituționalizat al democrației socialiste în România — preconizată în expunerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, este un rezultat al concepției originale a partidului nostru privind construcția socialismului în România, izvorit din realitățile concrete sociale, politice, economice ale etapei actuale, și constituie o necesitate imperioasă a dezvoltării democrației socialiste, a însăși victoriei societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII înseamnă în fapt dezvoltarea echilibrată a fiecărei comune și oraș în parte, punerea în valoare a tuturor resur-

selor materiale și umane, ceea ce a constituit obiectul unei analize de masă, fără precedent. Întreaga obște și-a spus părerea despre cum și unde se poate dezvolta economia pe teritoriu, dînd mandat reprezentanților lor să ducă la Congres cuvîntul și dorința lor de a nu rămîne mai prejos decît alte comune și orașe, de a deșteleni noi brazde; de a amenaja toate bazinele hidrografice, pentru ca apele să fie limpezi și îndestulătoare, să fie atît surse ale vieții cît și resurse bogate ale economiei; de a crea industria, de a face totul pentru creșterea avuției țării și de a o ridica în rîndurile celor mai dezvoltate din lume, în întrecere cu timpul însuși.

PĂMÎNTUL ȚĂRII NOASTRE, atît de bun și darnic, poate fi folosit încît să dea oamenilor roade din ce în ce mai îmbelșugate, dar și în așa fel încît oamenii să-i redea rodnicia — pe care secole de exploatare moșierească și ciocoiască i-au pus-o în primejdie — în așa fel încît bună-tatea pămîntului nostru și cea a oamenilor legați cu dragoste de el să aducă prisos în țară. Vaste lucrări de combatere a eroziunii solului, milioane de hectare irigate, indiguiri și desecări au fost obiectul a îndelungi analize la fața locului, iar propunerile pline de responsabilitate, oglindesc noul fel de a gândi al oamenilor în societatea socialistă, coeziunea tuturor în învingerea dificultăților și în mersul înainte spre viitor.

PĂDURILE ȚĂRII NOASTRE — codrii cei deși ce au fost dintotdeauna „frați cu românii“ — care i-au apărut în momente de izbeliște — dar au fost și ele apărute de la pieire datorită cuminenței oamenilor care le-au proteguit, conservînd odată cu ele o climă prielnică vieții și pe orașul românesc de neconceput fără păduri — o resursă de viață și de muncă de neprețuit. Spiritul nostru de prevedere se reflectă în faptul că în aceste zile se hotărăște și ~~se~~ rădădurilor țării noastre, pentru cîteva decenii de aici înainte, în așa fel încît splendida bogăție națională de care se bucură generațiile prezente să formeze un adevărat parc național, o avuție și mai mare pentru viitor.

AȘEZĂRILE UMANE caracterizează oamenii înșiși, felul lor de a gândi, de a concepe frumosul, de a trăi și de a munci. Cu toată opresiunea din trecut, oamenii de pe pămîntul românesc și-au construit case și așezări în care flacăra frumosului pîlpîia în negura localităților sărăcite de asuprire, de neglijența, nepăsarea și prostia exploatarelor ce se instalau ca dregători ai comunelor și orașelor. De aici nevoia unei sistematizări a teritoriului, a localităților în care, păstrînd frumoasele tradiții specifice românești, să se introducă în toate așezările confortul vieții moderne. Opera de sistematizare în profil teritorial ce se discută la Congres este o acțiune profundă și amplă, atît în concepție, execuție, cît și în consecințele sale umane. Este o operă de sistematizare, dar nu numai atît, ci de dezvoltare armonioasă, sistemică, posibilă în și proprie socialismului. Înfăptuirea programului național de sistematizare va contribui — așa după cum a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la acest Congres — la dispariția treptată a deosebirilor dintre sat și oraș, la ridicarea generală a gradului de cultură și civilizație.

De dezvoltarea economico-socială, pămînt, ape, așezări umane, democrație, sint teme ale Congresului, ale comunelor ce devin orașe, ale orașelor ce devin centre ale vieții noi pe glia românească. Iar răspunsul cel mai convingător la toate acestea, pe care-l dau cei ce reprezintă oamenii din comune și orașe, se desprinde cu puterea adevărului istoric: **Aici sîntem începînd de la izvoarele neamului românesc și ne împrăștiăm meru cu apa vie a statorniciei, înțelepciunii obștei, dirzeniei și hărniciei noastre și ceea ce am moștenit de la bunii și străbunii noștri, ceea ce am făurit noi înșine lăsăm celor ce vin după noi: o singură și nepieritoare moștenire, o țară comunistă — România.**

Vasile PORUMBESCU

ETAPĂ DE MARI PROGRESE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI

EVOLUȚIA societății românești în intervalul 1971—1975 poate avea, ca cea mai semnificativă și sintetică caracterizare, desfășurarea unei extrem de active, permanente și rodnice activități politice și social-economice. Perioada celor cinci ani a fost puternic marcată de desfășurarea lucrărilor Conferinței Naționale și ale Congresului al XI-lea al P.C.R., evenimente de o deosebită însemnătate pentru prezentul și viitorul întregului nostru popor. Ele au prilejuit ample dezbateri și aprofundate analize la scară națională a problemelor majore ale perfecționării construcției socialiste în România, ale creșterii economico-sociale pe multiple planuri.

Se poate spune pe drept cuvânt că a fost o perioadă de transformări profunde, ce și-au găsit fecunde rezonanțe pe planul fundamentării unor noi concepte. Alături de Conferința Națională din iulie 1972 cit mai ales la Congresul al XI-lea al P.C.R. au fost aduse contribuții deosebit de valoroase la definirea conceptului de societate so-

cialistă multilateral dezvoltată — obiectiv fundamental al partidului, ce ra și materializat în dezvoltarea multilaterală a societății, înflorirea tuturor laturilor vieții sociale și economice, a științei și culturii, perfecționarea conducerii, formarea omului nou, promovarea eticii și echității socialiste.

Programul partidului, document de o excepțională însemnătate al Congresului al XI-lea, stabilește — odată cu linia generală de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare pe calea comunismului în România — și modalitățile de participare activă a țării noastre la viața internațională, la lupta pentru transformarea pe baze noi a omenirii, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, a unei lumi a păcii și colaborării. Ele se regăsesc înmănunchiate într-un mod original și creator, reprezentând un aport substanțial la fundamentarea conceptului noii ordini economice și politice internaționale și în definirea unor căi concrete de realizare a acestuia. Aspectele relevante trebuie completate cu

evidențierea unei alte probleme, de o deosebită însemnătate. Elaborarea Programului P.C.R. — perspectivă unitară, temeinic fundamentată a dezvoltării României în următorii 20—25 de ani — a demonstrat cu prisosință manieră profund științifică, clarvăzătoare în care partidul știe să imbine într-o viziune integrată, prezentul cu viitorul.

Cincinalul pe care l-am încheiat de curind a însemnat — așa cum rezultă din Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în perioada 1971—1975 — o perioadă extrem de dinamică în progresul multilateral al țării. În acești ani a fost asigurată, după cum se subliniază în Hotărârea C.C. al P.C.R. cu privire la îndeplinirea planului cincinal 1971—1975, o „puternică dezvoltare a forțelor de producție, transformări innoitoare și progrese însemnate în toate domeniile economiei și vieții sociale, creșterea nivelului de trai al întregului nostru popor”.

Trăsăturile definitorii ale unei perioade de mari realizări

ÎN CINCINALUL 1971—1975 a fost continuată în ritm susținut și pe un plan mai înalt politica partidului de industrializare socialistă a țării, cu rezultatul său direct — creșterea rolului industriei în dezvoltarea economică și socială. Ponderea industriei în venitul național a ajuns în 1975 la peste 57%, față de 48,9% în anul 1965. Ritmul înalt de creștere a industriei situează România printre țările cu cea mai dinamică dezvoltare industrială. Trăsătura definitorie a dezvoltării industriei a constituit-o modernizarea structurii sale, valorificarea pe un plan superior a resurselor materiale și de muncă.

În strategia dezvoltării economico-sociale a țării din ultimii 10 ani, partidul a optat pentru **alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru fondul național de dezvoltare**. Și în cincinalul 1971—1975 menținerea unei rate înalte a acumulării a constituit o orientare justă, verificată de practică, de însemnătate fundamentală pentru dezvoltarea forțelor de producție și creșterea sistematică a nivelului de trai.

În cursul ultimelor două cincinale s-a aplicat cu mai multă fermitate politica de **repartizare rațională pe teritoriu a forțelor de producție**. Elaborarea planului și în profil teritorial a dat organelor locale posibilitatea să participe activ la îndeplinirea lui, să dispună de un instrument efectiv în dezvoltarea economică a fiecărui județ.

Îndeplinirea cu succes a obiectivelor stabilite în cincinalul 1971—1975 demonstrează succesul măsurilor de perfecționare a activității de conducere planificată a economiei, consecvența cu care s-a urmărit aplicarea lor în viață. Ultimele două cincinale (1966—1970 și 1971—1975), aprobate prin lege de către Marea Adunare Națională și repartizate de la început pe ani, pe ministere, centrale și întreprinderi, au creat condiții pentru o bună organizare a îndeplinirii sarcinilor stabilite. Un rol important

au avut în această perioadă programele speciale pe ramuri și pe activități care au detaliat și fundamentat sarcinile de bază.

Perioada anilor 1971—1975 se detașează pregnant față de celelalte cincinale prin sporirea aportului cercetării științifice proprii la modernizarea producției și introducerea tehnologiilor avansate, la valorificarea superioară a resurselor naturale, la creșterea eficienței economice în toate ramurile producției materiale. În același timp, în cincinalul 1971—1975, ca și în cel anterior, s-a realizat o cotitură în gospodărirea și utilizarea fondurilor materiale și bănești, a forței de muncă, acțiuni care, alături de creșterea susținută a productivității muncii, au reprezentat baza de sporire a eficienței economice generale.

Marile succese obținute în dezvoltarea economică a țării, în creșterea venitului național, au constituit baza ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor — țelul suprem al întregii activități a partidului și statului nostru.

Ritmuri accelerate, structuri moderne

CINCINALUL 1971—1975 a pus în evidență potențialul de dezvoltare într-o dinamică accelerată a economiei noastre. În acest sens pot fi prezentate câteva dinamici semnificative. Dacă produsul social al României s-a mărit în întreaga perioadă 1951—1975 cu 780 miliarde lei, peste jumătate din această creștere s-a realizat în perioada 1971—1975. Un ritm accelerat de creștere a cunoscut și venitul național, care, față de 1970, era în 1975 mai mare cu 150 miliarde lei. Aceste realizări au fost posibile în primul rând, datorită continuării în ritm susținut a dezvoltării industriei.

Prevederile Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. au fost realizate — în industrie — cu 6 luni mai devreme, iar limita maximă din planul cincinal cu 2 luni în avans. Producția globală industrială realizată în perioada 1971—1975 depășește cu 100 miliarde lei limita superioară prevăzută în planul cincinal. Creșterea absolută realizată în anul 1975 față de 1970 (tabelul nr. 1) se ridică la peste 260 miliarde lei, ceea ce depășește

„Cincinalul 1971 — 1975 se caracterizează prin dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, prin creșterea puternică a bogăției naționale, a avuției întregului nostru popor”.

NICOLAE CEAUSESCU

Intreaga producție realizată în anul 1968. Pentru a ilustra potențialul atins de industria noastră în anul 1975 este suficient să arătăm că producția globală industrială obținută în ultimul an al cincinalului este egală cu cea realizată în întreg deceniul 1951—1960.

O contribuție de seamă la îndeplinirea și depășirea prevederilor cincinalului în domeniul industriei a avut-o marea întrecere socialistă la care au participat toate județele țării, unitățile economice și toți oamenii muncii. Un număr de 28 de județe și municipiul București au realizat înainte de termen sarcinile cincinalului la producția industrială.

În ce privește structura pe subramuri a industriei și evoluția diferitelor sale componente, se cer subliniate, ca punct de plecare, realizările deosebite ale siderurgiei, metalurgiei feroase și neferoase.

Producția de oțel a sporit în ultimii 10 ani de la 3 400 mii tone la cea. 9 600 mii tone. Paralel cu dinamica ridicată a producției, a avut loc orientarea consecventă a metalurgiei spre produse superioare, care să satisfacă nevoile economiei în general și ale construcțiilor de mașini în special. În ultimii 5 ani producția de oțel aliat și aliat superior s-a dublat, ponderea acesteia în totalul producției de oțel sporind de la 6,4% la 9,1%.

În cadrul industriei construcțiilor de mașini s-au dezvoltat în ritmuri superioare ramurile care valorifică la un nivel mai înalt resursele materiale și de muncă ale țării. La un ritm mediu

anual în construcția de mașini și prelucrarea metalelor de 18,4%, creșterea anuală a fost de 18,7% în industria electrotehnică, de 26,8% în industria electronică, de 32% la mașini-unelte pentru așchieria metalelor, de 27,3% la produsele mecanicii fine și opticii.

Industria chimică nu numai că și-a păstrat caracterul de cea mai dinamică ramură a economiei, dar a ajuns să satisfacă în mare măsură nevoile de materii prime pentru industria ușoară și alte ramuri și să contribuie substanțial la intensificarea producției agricole. S-a accelerat procesul de modernizare a structurii pe ramuri a industriei chimice, prin fabricarea cu precădere a produselor cu un înalt grad de prelucrare. În anul 1975, producția de fibre și fire chimice a crescut de 7,6 ori față de 1965, la materiale plastice și rășini sintetice de 4,6 ori, iar la cauciuc sintetic de peste 3,2 ori. O atenție deosebită s-a acordat producției de sinteză fină și de mic tonaj, care numai în ultimii 5 ani a crescut de peste 2,3 ori. În cadrul producției de îngrășăminte chimice, care a ajuns în 1975 la 1 729 mii tone — aproape de 6 ori mai mare decât în 1965 — a crescut ponderea sortimentelor cu conținut ridicat de substanță activă. În scopul valorificării superioare a resurselor de petrol și gaze naturale a fost dezvoltată cu precădere petrochimia, care în ultimii 5 ani a crescut de 2,4 ori, deținând astăzi 48,7% din producția industriei chimice.

O dezvoltare accentuată a fost imprimată **industriei bunurilor de consum**, acoperindu-se în condiții mai bune cererile mereu crescânde ale populației. În perioada 1971—1975 producția industriei ușoare a crescut în medie anual cu 13,4%, ritm superior prevederilor planului, precum și ritmurilor realizate în toate cincinalele precedente. Gama de țesături, confecții, tricotate, încălțăminte, articole de menaj a crescut și s-a diversificat, industria ușoară realizând în 1975 peste 125 mii articole, modele și contexturi. În industria alimentară producția a crescut cu 46,9% în ultimii 5 ani, îndeosebi pe seama sporirii cantităților de produse de bază în alimentația populației. Valorificarea mai bună a materiilor prime, diversificarea, fabricarea de sortimente superioare din punct de vedere calitativ și cu valoare nutritivă ridicată, au asigurat condiții pentru îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației.

Realizări însemnate au fost obținute și în ceea ce privește gradul de ocupare a populației. În anul 1975 lucrau în industrie circa 2,8 milioane persoane, cu peste 730 mii mai multe decât în 1970. Aceasta înseamnă că aproape două treimi din sporul total al lucrătorilor din economie sînt reprezentați de personalul angajat în această perioadă în întreprinderi industriale. Creșterea numărului muncitorilor industriali și a pregătirii lor tehnico-profesionale a multiplicat și consolidat rolul clasei muncitoare de clasă conducătoare a societății noastre socialiste.

În ultimele două cincinale și cu deosebire în anii 1971—1975 **agricultura și-a recăpătat poziția de ramură de bază a economiei naționale — modernă, intensivă și de înaltă productivitate**. În cincinalul 1971—1975 a fost obținută o producție medie anuală de cereale de 14,8 milioane tone, cu 2,1 milioane tone mai mult decât în perioada 1966—1970 și cu 3,9 milioane tone mai mult decât în 1961—1965. Sporul producției animaliere a depășit sarcinile stabilite prin Directivele Congresului.

Crearea unei baze tehnico-materiale moderne și accelerarea creșterii producției agricole au fost considerate ca o problemă vitală pentru economia noastră, obiectivele dezvoltării agriculturii pe o perioadă îndelungată — de 10 ani — fiind concretizate în **programe naționale**. Programul național privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere, elaborat pentru perioada 1971—1980, a direcționat măsurile menite să îmbunătățească activitatea de dezvoltare a șeptelului și de ameliorare a acestuia. În ultimii ani s-au dezvoltat într-un ritm rapid metodele industriale de creștere și îngrășare a animalelor, contribuind în mod substanțial la sporirea producției animaliere. La sfîrșitul cincinalului, agricultura dispunea de 118 mii tractoare (cu aproape 11 mii mai mult decât în anul 1970), de 18 mii combine autopropulsate (de aproape 14 ori mai multe decât în anul 1970), ceea ce a permis efectuarea lucrărilor în perioade mai scurte și de calitate superioară. Prin dezvoltarea industriei de produse chimice pentru agricultură, în perioada

	Nivelul anului 1975 față de 1970		Realizări
	Proiective	Plan cincinalului actual	
Produsul social	-	-	165,0
Venitul național	145-150	169-176	170,6
Producția globală industrială	150-157	169-176	184,7
Producția globală agricolă (media anuală 1971-1975, față de 1966-1970)	128-131	136-149	125,4
Volumul total al comerțului exterior (perioada 1971-1975, față de 1966-1970)	140-145	161-172	206,1
Volumul total al investițiilor din fondurile centralizate ale statului (perioada 1971-1975, față de 1966-1970)	148-153	165	168,3
Valoarea fondurilor fixe puse în funcțiune din fondurile centralizate ale statului (perioada 1971-1975, față de 1966-1970)	-	-	167,8
Volumul total al traficului de mărfuri	-	194-211	154,8
Creșterea numărului de personal în economia națională	107,8-109,8	119,6-	123,3
Productivitatea muncii pe un lucrător în :			
- industrie	137-140	142	137,0
- construcții-montaj	127-131	135	105,1
- transporturile feroviare	133-135	133	127,2
Reducerea cheltuielilor de producție la 100 lei producție marfa în industria republicană	6-7	11-12	9,2
Desfacerea de mărfuri cu sămănătul prin comerțul socialist	130-135	140-147	148,3
Volumul serviciilor pentru populație	140-145	155-161	168,6
Retribuția reslă	116-120	120	circa 120
Veniturile reale totale ale populației	-	140-146	146
Venitul național pe locuitor	137-142	-	162,6

TABELUL nr. 1 — Dinamica principalelor indicatori (în procente)

1971—1975 s-au pus la dispoziția acesteia 4,5 milioane tone îngrășăminte chimice substanță activă cu 1,7 milioane tone mai mult decât în cincinalul precedent.

În mod complex au fost tratate problemele privind îmbunătățirile funciare într-o perspectivă mai largă, în cadrul Programului național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndigui, desecări și de combatere a eroziunii solului. Eforturile pentru extinderea irigațiilor s-au concretizat în amenajarea numai în cursul acestui cincinal a unei suprafețe de circa 800 mii hectare. În primăvara anului 1976 agricultura va dispune de 1730 mii hectare amenajate pentru irigații (față de numai 230 mii hectare în 1965), țara noastră situându-se astfel printre țările europene cu o pondere ridicată a suprafeței amenajate pentru irigații în totalul suprafeței arabile.

În perioada 1971—1975, recolta pe întregul cincinal a fost mai mare decât în cincinalul precedent, iar producția animalieră a marcat un curs continuu ascendent, astfel încât pe ansamblul întregii agriculturi producția a fost cu peste 25% mai mare față de cea din cincinalul 1966—1970 și cu 55% față de perioada 1961—1965 (tabelul nr. 2).

	mii t			
	Realizat 1975	Medii anuale		față de realizat: 1961—1965
		Realizat 1971—1975	Diferențe (+) / (-)	
Cereale—boabe	15219	14804	+ 2077	+ 3918
Floarea-soarelui	724	760	+ 33	+ 257
Sfeclă de zahăr	4902	4757	+ 1244	- 2120
Cartofi de toamnă	2319	2927	+ 432	+ 622
Legume de câmp	2364	2349	+ 496	+ 392
Fructe	1051	1086	- 336	+ 168
Struguri	1167	1199	+ 203	+ 292

TABELUL nr. 2 — Dinamica producției de cereale (realizări medii anuale).

Rezultatele bune obținute în sfera producției materiale au permis ca volumul comerțului exterior al României în cincinalul 1971—1975 să fie de 2,3 ori mai mare decât cel realizat în perioada 1966—1970. Caracteristic este faptul că ritmul comerțului exterior devansează creșterea venitului național și produsului social, o pondere tot mai importantă reprezentând-o produsele cu un grad ridicat de prelucrare. Exportul la mașini, utilaje și mijloace de transport a crescut față de anul 1970 de 2,7 ori, la produse chimice, îngrășăminte și cauciuc de 3,7 ori, la mărfuri industriale de larg consum de peste 2 ori, aceste produse deținând 52,2% din volumul exportului. Dacă în anii antebelici țara noastră exporta 3—10 tone de produse pentru a importa numai o tonă, astăzi acest raport a devenit o tonă la export pentru o tonă la import.

În perioada cincinalului 1971—1975 se remarcă extinderea cooperării în producție, formă modernă a dezvoltării relațiilor economice care deține în prezent circa 25% din volumul comerțului exterior al țării noastre.

principalul instrument al îmbunătățirii repartizării teritoriale a forțelor de producție.

Investițiile realizate în perioada 1971—1975 au însumat 544,7 miliarde lei, reprezentând un volum mai mare decât cel realizat în cele două cincinale precedente. În cincinalul trecut s-au realizat unele din cele mai importante obiective pentru dezvoltarea forțelor de producție ale țării, pentru construirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate. Au fost construite și date în folosință 2257 capacități industriale și agrozootehnice, fiind totodată dezvoltate și reutilitate numeroase întreprinderi și unități economice. Numărul locurilor de muncă noi create în anii 1971—1975 este aproape egal cu realizările din perioada 1956—1965.

Expresia cea mai elocventă a materializării investițiilor o reprezintă creșterea susținută a fondurilor fixe din economie care, la sfârșitul anului 1975, însumau aproximativ 1200 miliarde lei. Din acestea, peste două treimi au fost puse în funcțiune în ultimii 10 ani, ceea ce demonstrează procesul rapid al înnoirii bazei tehnico-materiale a economiei naționale; la sfârșitul anului 1975 peste 44% din totalul fondurilor fixe aveau o vechime mai mică de 5 ani și 33% o vechime de peste 10 ani. Această structură modernizată a fondurilor fixe evidențiază rolul hotărâtor al cincinalului 1971—1975 în dezvoltarea mijloacelor de producție, vigoarea economiei noastre din punct de vedere al capacității sale tehnice.

Un fapt deosebit de însemnat în cadrul politicii de investiții a fost perfecționarea modului de repartizare a fondurilor alocate pe județe. În cincinalul trecut fondurile de investiții alocate județelor Bistrița-Năsăud, Covasna, Gorj, Harghita, Sălaj, Dimbovița, Tulcea, Vâlcea, Vaslui și Botoșani au sporit în ritmuri mai accentuate. Aceasta a adus schimbări importante în gruparea județelor după valoarea fondurilor fixe productive.

Politica de amplasare a noilor obiective în cincinalul 1971—1975 a asigurat în județele rămase în urmă realizarea unor ritmuri mai ridicate de creștere economică și, în primul rând, a industriei, accelerarea procesului de apropiere a județelor în ce privește gradul de industrializare. În această perioadă un număr de 10 județe mai puțin dezvoltate în trecut — Buzău, Covasna, Dimbovița, Mehedinți, Olt, Teleorman, și Vaslui — au realizat ritmuri medii anuale de creștere a producției industriale de 16—20%, mult superioare celor pe ansamblul industriei.

Înfăptuirea politicii de repartizare rațională a forțelor de producție pe teritoriu este însoțită de o serie de schimbări importante pe planul folosirii forței de muncă. A crescut numărul personalului angajat ce revin la 1000 locuitori. Un fenomen pozitiv, cu multiple implicații îl reprezintă procesul de apropiere treptată, între județe în ceea ce privește structura forței de muncă, în sensul creșterii greutatei specifice a muncitorilor. În intervalul 1966—1974, în timp ce pe întreaga țară numărul muncitorilor la 1000 locuitori a crescut cu 38, în județele slab dezvoltate în trecut sporul a ajuns pînă la 84.

Promovarea progresului tehnic

și creșterea eficienței

PRIN PROGRAMELE speciale de dezvoltare a cercetării științifice adoptate în cursul ultimului deceniu s-a realizat o mai mare concentrare a capacității de cercetare. Rețeaua unităților dispunea, la sfârșitul anului 1975, de circa 100 mii cadre de cercetare, ceea ce s-a reflectat pozitiv în scurtarea ciclului de finalizare a obiectivelor și de aplicare în producție a rezultatelor cercetării. În această perioadă cercetarea științifică și-a adus o

Modificări în repartizarea teritorială a forțelor de producție

CREȘTEREA în ritm înalt a venitului național și alocarea unei părți însemnate pentru dezvoltare au permis înfăptuirea unui amplu program de investiții, îndeosebi pentru dezvoltarea producției materiale. În același timp, investițiile au constituit

contribuție concretă la realizarea de noi tehnologii în industria chimică și minieră, în domeniul materialelor de construcții și industriei ușoare, în crearea de noi echipamente, mașini și utilaje de mare productivitate.

Dezvoltarea cercetărilor și a bazei materiale a cercetării a determinat **sporirea numerică și ridicarea gradului de competență al personalului tehnic, de specialitate**, a sporit rolul intelectualității și îndeosebi al intelectualității tehnice în progresul general al societății noastre. Intelectualitatea și-a adus o contribuție mai mare la buna organizare a producției și a muncii, la introducerea tehnicii avansate în toate ramurile economiei naționale.

Pe baza dezvoltării cercetărilor în toate ramurile productive, **în perioada 1971—1975 au fost asimilate circa 5 400 tipodimensiuni de mașini, utilaje și instalații, aproape 500 sortimente de materiale, precum și o gamă largă de produse și sortimente de bunuri de consum**. Pe ansamblul industriei, ponderea produselor noi sau reproiectate puse în fabricație de la începutul cincinalului a reprezentat circa 44% din valoarea producției realizate în anul 1975.

În industria electrotehnică s-a dezvoltat producția de aparate de măsură și control electrotehnice, mijloace de automatizare, s-a organizat și s-a extins producția de aparate pentru radiocomunicații, s-au asimilat în fabricație mașinile electrotehnice de calcul și calculatoarele electrotehnice de capacitate medie. Industria a asimilat sortimente moderne de aparatură necesare electrificării și utilaj energetic de mare capacitate pentru dotarea marilor centrale electrice. S-a realizat o gamă diversificată de mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor și de mașini automate cu comandă numerică, familie de instalații de foraj pentru țitei și gaze și prospecțiuni geologice pînă la 6 000 metri. S-a trecut la fabricația de mijloace de transport terestre și maritime de mare capacitate, a fost extinsă producția de utilaje tehnologice pentru diferite ramuri ale economiei.

Nivelul tehnic al producției a fost ridicat prin introducerea unui număr sporit de tehnologii noi de fabricație, cu efecte pozitive asupra creșterii productivității muncii și reducerii costurilor. În perioada 1971—1975 au fost aplicate în producție 156 tehnologii noi, din care circa 70% se bazează pe concepție proprie.

Un aspect caracteristic cincinalului pe care de curînd l-am încheiat îl reprezintă **creșterea eficienței în întreaga activitate economică, crearea condițiilor pentru sporirea rodniciei muncii**.

Aplicarea metodelor moderne de organizare a producției și a muncii într-un număr tot mai mare de unități economice, introducerea de tehnologii avansate a lărgit mult posibilitățile de creștere a productivității muncii. Perfecționarea și modernizarea proceselor de producție, folosirea mai bună a capacităților de producție, organizarea la nivel superior a producției și a muncii și creșterea calificării și specializării cadrelor, au reprezentat factorii principali ai ridicării productivității muncii în toate ramurile producției materiale, ai sporirii forței productive a muncii. Pe seama creșterii productivității s-a obținut peste jumătate din sporul producției industriale realizat în cursul cincinalului.

În anii 1971—1975 s-a realizat totodată și **o mai eficientă folosire a fondurilor fixe**. În industrie, producția globală la 1 000 lei fonduri fixe a crescut în anii cincinalului cu circa 8%. În toate ramurile se realizează în prezent un indice de utilizare a capacităților de producție cu mult superior perioadelor anterioare. Sporul producției industriale obținut pe seama îmbunătățirii folosirii capacităților de producție față de anul 1970 însumează 160 miliarde lei.

Cheltuielile materiale au scăzut în toate ramurile industriale; consumul de energie electrică ce a revenit la 1 000 lei venit național s-a redus cu 8%. Ponderea cheltuielilor materiale în produsul social s-a redus de la 59,4% în 1970 la 58,0% în 1975, venitul național înregistrînd un ritm mediu anual de creștere superior ritmului mediu de creștere a produsului social.

Ridicarea permanentă a nivelului de trai

SCOPUL FINAL al întregii activități desfășurate în perioada analizată, ca și al întregii politici a partidului îl reprezintă creșterea substanțială a nivelului de trai, crearea tuturor condițiilor pentru afirmarea plenară a personalității umane.

Cincinalul 1971—1975 este perioada cu cele mai mari realizări în domeniul creșterii bunăstării oamenilor muncii: **veniturile reale totale ale populației au sporit** cu 46%, ceea ce reprezintă un spor de 74 miliarde lei. Această creștere depășește sporurile realizate în toate celelalte cincinale anterioare. În 1975 față de 1970 retribuiția reală a crescut cu cca. 20%. Retribuiția medie nominală lunară a ajuns la sfîrșitul anului 1975 la 1 975 lei, față de 1 434 lei cît s-a realizat în anul 1970. Retribuiția minimă a muncitorilor necalificați este în prezent de 1 200 lei lunar și a sporit față de anul 1970 cu 50%, depășindu-se cu 100 lei prevederile din cincinal.

Un rol tot mai însemnat în realizarea programului de măsuri privind creșterea nivelului de trai l-au avut resursele alocate de societate în scopuri social-culturale. Dezvoltarea potențialului economic al țării, creșterea venitului național au creat premisele necesare care au permis sporirea considerabilă a acestor alocații.

Fondurile sociale de consum de la bugetul de stat au fost în anul 1975 de aproape 8 ori mai mari decît în 1955 și de aproape 4 ori mai mari decît în 1960. Pe întregul cincinal 1971—1975 cheltuielile de la bugetul de stat pentru finanțarea acțiunilor social-culturale au fost de cca. 220 miliarde lei. Calculate pe o familie cheltuielile pentru finanțarea acțiunilor social-culturale de la bugetul de stat au fost în anul 1975 de 7 420 lei față de 5 200 lei în 1970.

Realizări importante prezintă și creșterea nivelului de trai al țărănimii. Veniturile reale ale țărănimii au fost la sfîrșitul cincinalului cu peste 60% mai mari decît în 1970.

Creșterea veniturilor populației a fost însoțită de asigurarea în cantități sporite a mărfurilor de consum. În anii 1971—1975 comerțul socialist a desfăcut populației cantități mai mari de produse decît în perioada 1951—1960, la majoritatea produselor alimentare de bază (carne și produse din carne, pește, ulei comestibil, lapte, brînzeturi, zahăr și altele). Semnificativ pentru realizările din domeniul îmbunătățirii condițiilor de viață ale populației din acest cincinal este și volumul desfacerilor de bunuri nealimentare. Vînzările de mobilă realizate în cincinalul 1971—1975 prin unitățile comerțului socialist sînt mai mari decît cele din întreaga perioadă 1950—1965. Numărul radioreceptoarelor vîndute populației în cincinalul 1971—1975 este aproximativ la nivelul vînzărilor realizate în întreaga perioadă 1950—1965. Pe ansamblu, volumul mărfurilor desfăcute populației în cincinalul 1971—1975 depășește volumul realizat în întreaga perioadă 1951—1965.

CINCINALUL ÎNCHEIAT DE CURÎND REPREZINTĂ O etapă deosebit de importantă în dezvoltarea social-economică a României. Realizarea în bune condițiuni, înainte de termen, a prevederilor sale a demonstrat energia și capacitatea creatoare a celor ce muncesc, conștiința și angajata lor participare la materializarea în viață a sarcinilor fiecărei etape. A fost acumulată, totodată, o deosebit de valoroasă experiență în producție, s-a realizat o consolidare efectivă a bazei tehnico-materiale a producției și s-a îmbogățit cu noi valențe potențialul creator al specialiștilor noștri. Toate acestea asigură un fundament solid pentru realizarea cu succes a noilor sarcini de amploare ale cincinalului revoluției tehnico-științifice, la a căror înfăptuire sînt angrenate în prezent toate forțele creatoare ale poporului nostru.

S. ILIESCU

DEZVOLTAREA ECONOMIEI ROMÂNEȘTI ÎN PROFIL TERITORIAL

CEL DE-AL XI-LEA CONGRES AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN a trasat coordonatele majore ale dezvoltării economico-sociale a țării în perioada 1976—1980, stabilind direcțiile, sarcinile și proporțiile care asigură ridicarea României pe o treaptă superioară de dezvoltare. Pentru prima dată planul cincinal în profil teritorial a fost întocmit pe județe, pe municipii, orașe și comune, iar obiectivele economice stabilite prin plan și-au găsit de la început o reprezentare spațială, fiind așezate, în urma unor studii și schițe de sistematizare, pe amplasamente concrete, în cadrul platformelor industriale sau zonelor funcționale specifice ale localităților.

În activitatea de elaborare a planului cincinal, consiliile populare, sub îndrumarea comitetelor județene de partid, și-au manifestat plenar capacitatea politico-organizatorică. Se poate afirma cu tărie că elaborarea planului în care am pășit este opera colectivă a întregului nostru popor, dezbaterile asupra planului și schițelor de sistematizare, care au avut loc la comune, în Conferințele județene ale deputaților consiliilor populare și acum în Congresul consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare, prilejuind manifestarea hotărârii tuturor oamenilor muncii de a îndeplini în mod exemplar sarcinile planului cincinal, deplina aderență a întregului nostru popor la politica partidului.

Strategia unei dezvoltări

dinamice, armonioase

ÎN PROCESUL înfăptuirii obiectivelor majore ale construcției socialiste, îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție și făurirea unei structuri teritoriale eficiente a constituit o preocupare constantă a Partidului Comunist Român, una dintre sarcinile de bază ale planurilor de dezvoltare economico-socială a țării.

Elaborând politica de repartizare pe teritoriu a forțelor de producție, partidul a pornit de la cerințele generale ale creșterii economice și de la necesitatea asigurării echității sociale, luând în considerare atât condițiile economice și naturale existente pe teritoriu, cât și nivelul de dezvoltare economico-socială a diferitelor zone ale țării. În acest sens, s-a avut în vedere, pe de o parte, faptul că țara noastră a moștenit de la capitalism mari disparități în ce privește nivelul de dezvoltare a forțelor de producție pe teritoriu, lichidarea acestora constituind o necesitate pentru realizarea deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor patriei noastre socialiste. Pe de altă parte, s-a avut în vedere că toate județele țării dispun de o serie de bogății ale subsolului, de un anumit fond agricol și forestier, de resurse de muncă și de alte condiții economice și naturale favorabile unei dezvoltări accentuate, unui progres multilateral. **Amplasarea teritorială judicioasă a diferitelor activități industriale, dezvoltarea forțelor**

de producție în toate zonele țării, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, merg tocmai în direcția creării condițiilor pentru ridicarea tuturor localităților, a tuturor comunelor la un nivel superior de civilizație materială și spirituală.

Îndeplinindu-și funcția sa economico-organizatorică statul socialist a intervenit în mod activ în direcția formării unei structuri teritoriale eficiente și armonioase a forțelor de producție, orientând prin plan mijloacele necesare dezvoltării bazei tehnico-materiale, asigurând accelerarea ritmului de creștere a producției în județele cu un potențial industrial mai scăzut și completarea sau lărgirea bazei energetice și de materii prime în toate județele. O astfel de strategie a dezvoltării economico-sociale în profil teritorial, înfăptuită în contextul general al industrializării socialiste, și-a afirmat în mod plenar rolul de pilghie de bază în ridicarea tuturor județelor țării și în echilibrarea pe teritoriu a potențialului economiei naționale.

Pornind de la faptul că industria constituie ramura principală de antrenare a creșterii economice generale și pilghia hotărâtoare în dezvoltarea economico-socială în profil teritorial, partidul nostru a acordat o deosebită atenție amplasării noilor obiective industriale. Potrivit direcțiilor și orientărilor stabilite de partid, la amplasarea noilor obiective industriale s-a avut în vedere în permanență îmbinarea criteriilor de eficiență economică cu considerente politico-sociale, în condiții echivalente de eficiență acordându-se prioritate amplasării unor obiective industriale în județe și respectiv localități mai puțin dezvoltate. Aplicarea criteriilor generale de amplasare se face diferențiat în funcție de nivelul de dezvoltare a județelor, de condițiile economice și naturale favorabile existente, proprii fiecărei zone sau localități și ținând seama de particularitățile repartizării teritoriale specifice diferitelor ramuri ale industriei. Astfel, se ia în considerare, pe de o parte, faptul că județele și centrele industriale avansate dispun de capacitate tehnico-științifică, de experiență în producție, de posibilitatea redistribuirii cadrelor calificate existente și de alte condiții

care oferă posibilitatea creșterii importante a producției, în termene scurte, cu investiții relativ mai mici. În acest fel creșterea producției în aceste județe se face în principal pe baza dezvoltării, modernizării, completării și integrării cu noi secții a întreprinderilor existente și prin construirea unor întreprinderi noi din industria de vîrf, care prin nivelul lor tehnic necesită asistență tehnică a întreprinderilor, institutelor de învățămînt și instituțiilor științifice existente.

Pe de altă parte, județele și localitățile mai puțin dezvoltate dispun, pe lângă forța de muncă necesară, și de anumite surse de materii prime agricole, de anumite bogății ale subsolului și surse de apă neangajate sau amenajabile în condiții tehnice și economice avantajoase și în unele cazuri de un anumit fond locativ, de dotări tehnico-edilitare și social-culturale și de alte condiții economice și naturale favorabile unei dezvoltări accelerate. Experiența a dovedit că, chiar dacă în prima etapă a dezvoltării unor noi platforme industriale se fac concesii de moment, ulterior, prin valorificarea condițiilor favorabile existente concesiiile economice făcute în prima etapă sînt compensate pe deplin, localități cum sînt Craiova, Pitești, Buzău, Slatina, Suceava, Alba Iulia, Turnu Măgurele, Iași și multe altele, în trecut aproape lipsite de industrie, transformindu-se treptat în centre de polarizare a noi întreprinderi industriale.

La amplasarea noilor obiective industriale se iau în considerare în consecință o multitudine de elemente și factori determinanți în obținerea unei eficiențe economice cât mai ridicate, prin valorificarea bogatelor resurse de materii prime și utilizarea rațională a forței de muncă.

Mutații teritoriale fundamentale

APLICAREA consecventă a politicii partidului de industrializare socialistă a țării și de repartizare rațională a forțelor de producție pe teritoriu a făcut ca în prezent industria să devină ramură preponderantă în toate zonele țării, producția globală industrială pe un locuitor depășind pe cea agricolă în fiecare județ.

Pe baza executării unui vast program de prospecțiuni geologice și studierii potențialului hidroenergetic, ramurile industriei energetice și extractive de minereuri și alte substanțe minerale utile au cunoscut o puternică dezvoltare de ansamblu și expansiune teritorială.

Astfel, au fost descoperite și puse în exploatare noi structuri petroliere și zăcăminte de gaze, precum și zăcăminte de lignit, asigurîndu-se, astfel, dezvoltarea importantă a bazei energetice și de materii prime pentru chimizare în toate zonele țării. Pe această bază au fost construite noile rafinării de la Dărmănești, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Pitești, Brazi și Supiacul de Barcău, precum și centralele termoelectrice de mare capacitate de la Craiova, Borzești, Poroșeni, Iernut, Fintinele, Ploiești Sud, București, Doicești, Galați, Iași, Suceava, Oradea, Rogojelu, Turceni, Deva-

Ritmul creșterii producției industriale pe județe

Județul	Ritmul mediu anual de creștere a producției			Pondere în producția globală industrială a țării			
	1951-1960	1961-1970	1971-1974	1950	1960	1970	1974
Total industrie, din care	13,0	12,8	13,2	100,0	100,0	100,0	100,0
Argeș	13,9	10,7	16,3	1,7	2,0	3,2	3,6
Constanța	10,6	16,7	15,5	1,1	1,6	2,1	2,2
Dolj	15,4	20,3	12,8	1,4	1,8	3,2	3,1
Galați	12,4	21,1	20,7	1,8	1,8	3,2	4,3
Iași	12,6	20,6	18,6	1,5	1,6	2,8	3,3
Mureș	15,7	14,9	9,6	2,3	3,1	3,4	3,0
Alt	7,1	27,9	29,4	0,6	0,4	1,1	2,0

Mintia, Brăila, Rm. Vilcea și altele. Concomitent, pe baza studiilor efectuate, s-a trecut la punerea în valoare a potențialului hidroenergetic al Bistriței, Dunării, Argeșului, Lotrului, Oltului, Someșului, Sebeșului și al altor riuri. Ca urmare, industria combustibilului și-a modificat într-o măsură însemnată proporțiile teritoriale. În condițiile unei dezvoltări accentuate a producției. O serie de județe, în care în trecut industria combustibilului era inexistentă sau puțin dezvoltată, își aduc o contribuție din ce în ce mai mare la asigurarea necesarului economiei naționale; între acestea Argeșul dădea în 1974 circa 8,5% din producția de combustibil a țării (față de 0,7% în 1950), Bacăul — 10,1% (față de 3,1%), Gorjul — 8,7% (față de 0) etc. Concomitent, a scăzut ponderea unor județe ca Hunedoara și Prahova, care însă se mențin în continuare pe primele două locuri.

În industria **metalurgiei feroase**, într-o primă etapă au fost reconstruite și dezvoltate unitățile existente, pentru ca mai apoi să se construiască Combinatul siderurgic de la Galați, uzinele de țevi de la Roman și București, Uzina metalurgică Iași, Uzina de sîrmă și produse din sîrmă Buzău. Ca urmare și în această ramură de bază a industriei s-au realizat mutații teritoriale importante, cea mai concludentă fiind creșterea ponderii județului Galați — de la 3,3% în 1950 la 31,8% în 1974. În industria **metalurgiei neferoase**, ca urmare a construirii uzinelor de alumina de la Oradea și Tulcea și a Uzinei de aluminiu de la Slatina, cit și a deschiderii de noi exploatari miniere în județele Suceava, Tulcea și Caraș-Severin, repartizarea teritorială a producției s-a modificat, afirmându-se în mod deosebit județul Olt, care deținea în anul 1974 aproape o treime din producția globală a ramurii (32,3%) și județele Bihor (4,8%), Tulcea (1,9%), Suceava (1,6%).

Dezvoltarea industriei **construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor** oferă posibilități favorabile pentru îmbunătățirea generală a repartizării teritoriale a forțelor de producție. În anii construcției socialiste această ramură a cunoscut o puternică expansiune teritorială, practic în toate județele țării fiind construite noi întreprinderi. Așa se face că odată cu creșterea producției într-o serie de județe cu tradiție, s-a mărit și producția în județe în trecut lipsite de uzine constructoare de mașini și, drept urmare, și ponderea acestora în totalul ramurii. Astfel, Argeșul avea în 1974 o pondere de 5,1%, Dîmbovița — 3,1%, Dolj — 3,8%, Mureșul — 2,1% în timp ce ponderea acestor județe, luate împreună, în 1950, nu depășea 4,1%.

În industria **chimică** s-au construit și pus în funcțiune o serie de obiective de importanță națională, cum sînt întreprinderile de îngrășăminte chimice de la Craiova, Roznov, Făgăraș, Tg. Mureș, Năvodari, Tr. Măgurele; combinatele chimice și petrochimice de la Brazi, Pitești, Victoria, Făgăraș, Rm. Vilcea, Gheorghe Gheorghiu-Dej; întreprinderile de fire și fibre sintetice și chimice de la Săvinești, Iași și Brăila. Întreprinderea de produse sodice Rm. Vilcea. Ca urmare, o serie de județe s-au afirmat în ultimii ani cu ponderi însemnate în producția globală a industriei chimice (1974): Argeș — 3,5%, Bacău — 6,1%, Iași — 12,9%, Neamț — 9,7%, Vilcea — 3,5% etc.

În **exploatarea și prelucrarea lemnului** au fost realizate o serie de combinate moderne de industrializare a lemnului, amplasate de regulă în orașe către care gravitau exploatarea forestiere. De asemenea,

toate județele țării dispun de fabrici de mobilă ale industriei republicane sau industriei locale de stat și cooperatiste. Pe linia valorificării superioare a lemnului și economisirii masei lemnoase au fost construite noi combinate de celuloză și hîrtie la Dej, Suceava, Drobeta-Turnu Severin, la Călărași și Palas-Constanța utilizîndu-se drept materie primă paie, iar la Brăila, stuful. Numai aceste combinate de mare capacitate, amplasate în județe în care ramura a fost creată în anii construcției socialiste, dețineau 61,7% din producția globală a industriei celulozei și hîrtiei pe anul 1974.

O largă difuziune în teritoriu au cunoscut și ramurile industriei materialelor de construcție, industriei ușoare și alimentare, asigurîndu-se o importantă îmbunătățire a gradului de ocupare a forței de muncă, îndeosebi a femeilor.

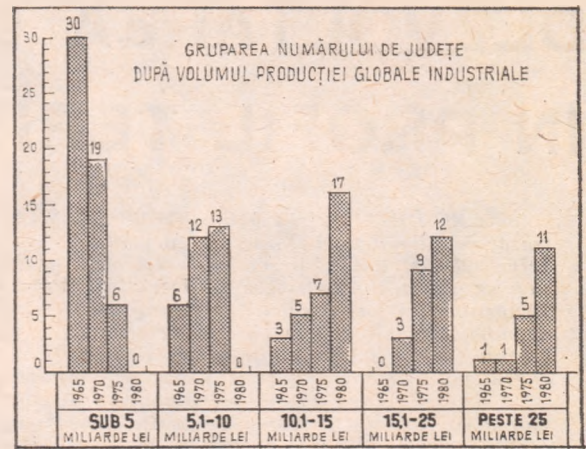
Îmbunătățirea repartizării teritoriale a ramurilor de bază ale industriei a determinat schimbări esențiale în proporțiile teritoriale ale industriei atît în ce privește ponderea județelor în producția industrială a țării, cit și în sensul diversificării și îmbogățirii structurii pe ramuri a tuturor județelor țării.

O caracteristică a îmbunătățirii repartizării teritoriale a industriei o constituie accelerarea procesului de ridicare a județelor mai puțin dezvoltate în ultimul deceniu și îndeosebi în perioada cincinalului trecut. Astfel, producția globală industrială a crescut în perioada 1971—1974 într-un ritm mediu anual de 13—15% în județele Alba, Bihor, Bistrița-Năsăud, Gorj, Ialomița, Neamț, Satu-Mare, Tulcea și Vilcea, cu 15,1—20% în județele Constanța, Covasna, Dîmbovița, Iași, Teleorman, Vaslui și Vrancea și cu peste 20% în județele Olt, Mehedinți, Buzău și Sălaj. Unele dintre județele în trecut cu un nivel scăzut sau mijlociu de dezvoltare și-au sporit în mod considerabil ponderea în producția globală industrială a țării (vezi tabelul), apropiindu-se sau înscriindu-se încă de pe acum în rîndul județelor cu un potențial industrial ridicat. Numărul județelor cu o producție globală industrială de peste 10 miliarde lei (21 județe) a devenit preponderent încă din anul 1975, în alte 13 județe realizîndu-se o producție globală de 5—10 miliarde lei.

Schimbări structurale calitative, determinate de procesul industrializării socialiste a țării, au intervenit și în ceea ce privește gradul și structura de ocupare a forței de muncă, urbanizarea și dezvoltarea rețelei de orașe, veniturile și nivelul de trai și civilizația a populației de pe întreg cuprinsul țării. Populația ocupată în activități neagricole a depășit încă din anul 1970 pe cea ocupată în agricultură în cea mai mare parte a județelor. Numărul personalului angajat în industrie tinde de asemenea să devină preponderent. Populația urbană a reprezentat la mijlocul anului 1975 peste 43% din totalul populației.

Semnificația unor priorități

PLANUL NAȚIONAL UNIC de dezvoltare economico-socială a țării în perioada 1976—1980 asigură accentuarea procesului de creștere economică a tuturor zonelor țării. Înfăptuirea acestui obiectiv se va

face prin îmbunătățirea în continuare a repartizării teritoriale a forțelor de producție, în principal prin amplasarea unor noi obiective industriale în județele cu un potențial economic mai scăzut, astfel încît în anul 1980 fiecare dintre aceste județe să realizeze o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei. În acest fel, cele 18 județe care au avut în anul 1975 o producție mai mică de 10 miliarde lei, deținînd împreună 18% din producția industrială a țării, vor avea în anul 1980 — luate la un loc — o pondere de circa 23%.

Realizarea acestui obiectiv impune pentru unele județe ca Bistrița-Năsăud, Botoșani, Covasna, Sălaj, Tulcea sporirea producției industriale de 2,5—5 ori, adică într-un ritm mediu anual de creștere deosebit de accentuat. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, aceasta „nu constituie o simplă cifră, ci reprezintă o cotitură calitativă deosebită în dezvoltarea tuturor zonelor și județelor țării noastre, în ridicarea nivelului de civilizație a întregii noastre țări”.

Vor interveni modificări importante în ceea ce privește gruparea județelor după volumul producției globale industriale. Astfel, în 1980 numărul județelor cu o producție industrială de peste 15 miliarde lei va fi de 23, în timp ce în 1965 din această categorie făcea parte un singur județ, mai precis municipiul București, iar în 1975 — 14. Dar modificarea cea mai importantă este aceea că la sfîrșitul cincinalului toate județele vor realiza o producție de peste 10 miliarde lei. Este semnificativ și faptul că între județele care în anul 1980 vor realiza o producție industrială de peste 25 miliarde lei, alături de Brașov, Prahova, Timiș, Cluj și Hunedoara se află o serie de județe în trecut slab dezvoltate din punct de vedere industrial, ca Argeș, Constanța, Dolj și Iași.

Realizarea pînă în anul 1980 a circa 2 700 noi capacități de producție principale asigură, de asemenea, dezvoltarea și profilarea economică în perspectivă a fiecărui județ și a unui mare număr de localități, urmărindu-se ca în decursul actualului cincinal un număr de circa 100 centre comunale să treacă pe calea modernizării, transformîndu-se în orașele agricole sau agro-industriale.

Amplasarea obiectivelor industriale (noi și dezvoltări) ce urmează a se realiza în viitorul cincinal s-a făcut în conformitate cu criteriile stabilite de cel de-al XI-lea Congres al partidului, astfel:

— în cazul unor noi unități consumatoare de materii prime cu volum mare de transport, ca noile fabrici de zahăr și de conserve de legume și fructe, centralele electrice pe bază de lignit sau sisturi bituminose, noi capacități siderurgice etc.,

amplasarea s-a făcut ținând seama de zonele de materii prime și combustibil. Tot în vederea reducerii volumului de transport și evitării pierderilor din perisabilități, noile fabrici de bere, produse agroalimentare proaspete de consum zilnic, produse de panificație etc. au fost amplasate ținând seama de centrele de consum ;

— întreprinderile din industria de vîrf, cu tehnicitate ridicată, purtătoare de progres tehnic, cum sînt : fabricile de electronică industrială, mașini de calculat, aparate electrice de măsură și control, scule speciale, componente electronice active, echipamente periferice etc. au fost amplasate în marile centre industriale și științifice : București, Cluj, Timișoara, Iași și altele ;

— o serie de întreprinderi care ocupă un mare număr de angajați, cum sînt cele din industria chimică, industria construcțiilor de mașini, industria ușoară au fost amplasate în zone și orașe mai puțin dezvoltate, în vederea îmbunătățirii gradului și structurii de ocupare a forței de muncă ;

— o deosebită atenție a fost acordată ocupării în muncă a femeilor, în special în centre industriale ca Gheorghe Gheorghiu-Dej, Reșița, Hunedoara, Deva, Pe-

troșani, Lupeni, Bîrlad, Baia Mare, Motru și alte orașe în care predomină ramurile industriei grele, și extractive, care ocupă în principal bărbați ;

— o serie de obiective industriale au fost amplasate în orașele reședință de județ mai puțin dezvoltate, ca Slobozia, Vaslui, Bistrița, Zalău, Sf. Gheorghe, Miercurea Ciuc, Slatina, Alexandria în vederea ridicării lor treptate la nivelul funcțiilor politico-administrative ce le revin, urmărindu-se în același timp ridicarea economică a unui număr de circa 50 orașe care se situează încă la un nivel mai scăzut de dezvoltare ;

— obiectivele mari consumatoare de apă, au fost orientate către orașele dunărene (Călărași, Giurgiu, Oltenița, Brăila, Corabia etc.) ;

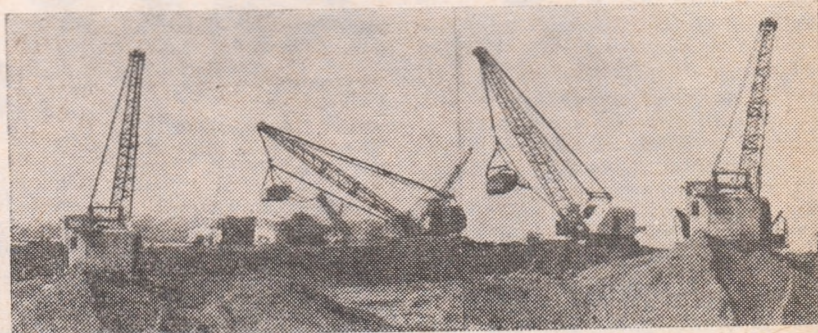
— ținând seama de avantajele economice pe care le oferă, s-a urmărit gruparea mai multor obiective industriale pe aceeași platformă industrială în vederea prelucrării succesive a unor materii prime și semifabricate, folosirii în comun a unor instalații (fabrici de oxigen, forje, turnătorii, matrișerii, secții auxiliare, ateliere mecanice etc.), a surselor de alimentare cu apă și energie electrică și termică, a căi-

lor de acces, a unor dotări social-culturale. Dezvoltarea industriei în ritmurile și proporțiile teritoriale stabilite va atrage după sine modernizarea în continuare a agriculturii, transporturilor și telecomunicațiilor, dezvoltarea rețelei de servicii economice și social-culturală. Repartizarea pe județe și localități a obiectivelor economice și a dotărilor social-culturale s-a făcut în strînsă concordanță cu prevederile privind dezvoltarea industriei, creșterea numărului personalului angajat și creșterea previzibilă a populației urbane, urmărindu-se și lichidarea unor rămăneri în urmă existente. Se prevede ca în anul 1980 aproximativ 51% din populația țării să lucreze în orașe beneficiind de condiții de confort și civilizație pe care le conferă urbanismul. În același timp satele vor prezenta condiții de muncă și de viață apropiate de cele existente în orașe.

Realizarea tuturor prevederilor planului cincinal va reprezenta o etapă hotărîtoare pentru ridicarea fiecărui județ la un nivel superior de viață și civilizație.

Marin CEOPONEA
C.S.P.

AMENAJĂRILE HIDROTEHNICE ÎN PERSPECTIVA CINCINALULUI 1976 — 1980

PROBLEMA stăpînirii, folosirii raționale și protecției calității apelor a constituit obiectul unei atenții deosebite în ultimii ani din partea conducerii partidului și statului nostru. Incluziunea ei pe ordinea de zi a conferințelor județene și a Congresului Consiliilor populare pune încă o dată în evidență această preocupare și marchează o etapă nouă în perfecționarea sistemului național de control al apelor, de amenajare și ameliorare a bazinelor hidrografice ale țării.

După apariția Legii Apelor în 1974, care reglementează cadrul general al activității în acest domeniu economic de primă importanță, a fost elaborat în 1975, decretul privind organizarea și înființarea Consiliului Național al Apelor, direcțiilor apelor pe bazine hidrografice și oficii județene de gospodărire a apelor.

Ideea de bază a acestor acte normative este tratarea unitară a problemei gospodăririi resurselor de apă, rămînînd în preocuparea altor organe centrale numai amenajări specifice, cum sînt : amenajările hidroenergetice (în sarcina M.E.E.), amenajările de îmbunătățiri funciare (în sarcina M.A.I.A.) etc.

Sarcini sporite, în concordanță cu programul economic național

POTRIVIT actelor normative menționate se extinde sfera de preocupări a Consiliului Național al Apelor atît la problemele de ape, cit și la cele de meteorologie. Prin aceasta se corelează acțiunile de apărare împotriva inundațiilor, de apărare împotriva înzăpezirilor, viscoalelor, înghețului timpuriu și tîrziu, chiciurei și altor fenomene meteorologice periculoase, cu toate celelalte acțiuni de amenajare a bazinelor hidrografice ale țării.

În acest sens o primă sarcină majoră ce a revenit C.N.A. a fost elaborarea în cursul anului 1975 a Programului Național pentru amenajarea bazinelor hidrografice, lucrare aprobată în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 26. XII. 1975. Programul Național de

amenajare a bazinelor hidrografice cuprinde întreaga gamă de lucrări de amenajare pe cursurile de apă din țara noastră pînă în anul 1990, cu defalcarea cincinalului 1976—1980 și prevede lucrările ce se vor executa din fondul centralizat al statului pentru construcția de acumulări și de acoperire a consumului de apă în perioadele deficitare, lucrări de regularizare a cursurilor de apă, de navigabilizare a rîurilor și de folosire a resurselor de apă, în interesul tuturor ramurilor economice. Programul prevede executarea unui mare număr de stații de epurare a apelor reziduale. Mijloacele financiare puse la dispoziție din fondul de stat în acest scop sînt deosebit de mari. Ele depășesc de patru ori investițiile din cincinalul precedent în acest domeniu. Numai în primul an al cincinalului se vor executa lucrări de amenajare a apelor în valoare de 1,9 miliarde lei.

Lucrările prevăzute în Programul Național de amenajare a bazinelor hidrografice, defalcate pe județe, au făcut obiectul analizei și aprobării conferințelor județene ale deputaților. Cu această ocazie au fost nominalizate și lucrările mici, locale, dar nu lipsite de importanță, ce se vor executa prin munca contributivă a populației, care sînt, în medie, de 80 mil. lei pe județ.

În corelare cu Programul Național de amenajare a bazinelor hidrografice se găsește și recenta hotărîre privind conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976—2010. Se cunoaște rolul deosebit de important al pădurilor pentru reglarea regimului hidrologic al cursurilor de apă și pentru diminuarea transportului aluvionar și degradarea versanților cu pante mari. De aceea, în conferințele consiliilor populare județene, ca și la Congresul consiliilor populare s-a acordat o atenție deosebită corelării prevederilor de plan, în contextul mai general al protecției mediului ambiant, în care apele și pădurile au un rol primordial.

O necesitate imediată : crearea sistemului de avertizare-alarmare

UNA DIN PROBLEMELE principale, rezolvate prin Programul național de amenajare a bazinelor hidrografice, o constituie apărarea împotriva inundațiilor și a efectului distructiv al apelor. Inundațiile, ca fenomene naturale, se supun legilor teoriei probabilității, putînd provoca mari

pagube materiale direct sau indirect. Ele creează o stare de neliniște și au o influență negativă asupra mediului înconjurător.

Crearea unui sistem informațional operativ de avertizare-alarmare, așa cum a stabilit Comitetul Politic Executiv în luna iulie 1975, care să elimine pe cât posibil elementul aleator și să facă posibilă luarea de măsuri apriorice de către consiliile populare comunale, orașenești și mu-

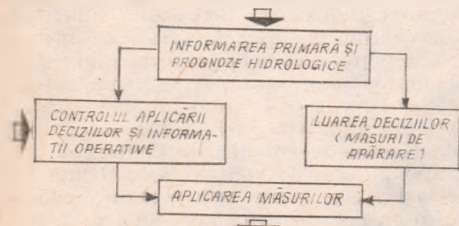

Fig. 1

nicipale sau de către consiliile și comandamentele locale de apărare constituie o măsură primordială. Acestea vor putea acționa operativ în conformitate cu legile existente la noi, precum și în aproape toate statele europene. Din acest punct de vedere, efectul economic al sistemului de avertizare-alarmare pentru beneficiarii, luind în considerare toate categoriile de unități, cu toată importanța sa — este o problemă mai puțin dezbătută în literatura de specialitate.

Efectul economic al prognozelor poate fi clasificat, după criteriul gospodăririi apelor, în următoarele categorii principale, de unde rezultă și sfera interesului și a răspunderilor la nivel central sau local.*) Apărarea împotriva efectelor distructive ale apelor: apărarea mediului înconjurător împotriva degradării; apărarea împotriva secetei; optimizarea exploatații acumularilor artificiale de apă de suprafață și subterane; obținerea unui spor de energie electrică; diminuarea efectelor poluării apelor; dimensionarea corespunzătoare a lucrărilor hidrotehnice; amplasarea corectă a obiectivelor social-economice în raport cu apele. (Sub aspectul problemelor enunțate, studiul de față este o încercare de sistematizare a problemelor și de cuantificare a efectelor economice a prognozelor.)

O parte din aceste aspecte — tratate izolat — au făcut obiectul unor publicații de specialitate și se află în permanenta actualitate pe agenda organizațiilor internaționale de profil, cum este cazul ONU și UNESCO (Programul Hidrologic Internațional). Mai mult, luând în considerare cadrul geografic al țării noastre, considerăm că este util ca în cadrul viitoarelor conferințe de prognoze pentru Dunăre (fluviul care a provocat în ultimii ani importante pagube materiale în țările pe care le străbate) să prezentăm efectele economice ale prognozelor hidrologice pentru acțiunea împotriva pagubelor și a protejării apei Dunării ca una din condițiile protejării mediului înconjurător pe cuprinsul întregii țări.

Prognozarea și cunoașterea la timp a mărimilor hidrologice care provoacă distrugerii devine esențială în special pentru eliminarea efectului de surpriză și pentru aplicarea planurilor de apărare dinainte stabilite. O primă constatare statistică: pe măsura dezvoltării social-economice a unui anumit teritoriu și odată cu creșterea influenței antropice asupra naturii, pagubele provocate de inundații cresc în timp, la aceiași parametri hidrologici ai viiturilor. Aceasta se datorește: a) numărului și importanței obiectivelor situate în zonele inundabile și b) admiterii factorilor

de risc la dimensionarea construcțiilor hidrotehnice de apărare și de redistribuire a stocului de apă. De aceea, apărarea împotriva inundațiilor în zonele dens populate, cu o industrie și agricultură dezvoltată, devine din ce în ce mai complexă și mai costisitoare, solicitând o bună organizare atât pentru măsurile pregătitoare cât și pentru cele operative în timpul apelor mari.

Pentru a putea cuantifica funcția economică a prognozelor hidrologice (în general a prognozelor hidrometeorologice) este necesară în primul rând o clasificare a efectelor negative directe și indirecte ale inundațiilor. Cunoașterea acestor efecte are o importanță deosebită pentru luarea măsurilor de apărare, ele stau la baza calculului economic pentru dimensionarea construcțiilor hidrotehnice cu rol de apărare și pentru alegerea regimului optim de exploatare în perioada apelor mari. Totodată, cunoașterea pagubelor directe și indirecte va justifica alegerea unui sistem informațional — decizional adecvat.

Din datele de care dispunem se înregistrează, de regulă, numai o categorie de pagube, cele economice și în special cele directe**). Pagubele indirecte, generate de legăturile în lanț în cadrul economiei naționale, sînt greu cuantificabile și adesea se evaluează incomplet. Aspectele sociale și ecologice nu trebuie deloc neglijate, populația din zonele respective fiind direct implicată și interesată la acțiuni de prevenire a unor influențe negative la amenajarea bazinelor hidrografice. De aici responsabilitatea crescîndă a organelor locale ale administrației de stat, a dezbaterilor și deciziilor în aceste probleme în cadrul conferințelor județene și a Congresului Consiliilor populare.

În practica noastră există un sistem normat de înregistrare a pagubelor directe, care privesc obiectivele social-economice afectate, fizic și valoric. Ele cuprind o gamă întreagă de bunuri, de la locuințe și terenuri agricole pînă la animalele pierdute. Se practică chiar un sistem de pre-evaluare a pagubelor potențiale directe, care se leagă de mărimi hidrologice caracteristice și se cuprind în planurile de apărare județene care se întocmesc anual. Acestea au la bază la rîndul lor planurile de apărare ale tuturor obiectivelor afectabile.

Pentru pagubele indirecte se iau în considerare pierderile provocate de stagnarea unităților industriale, diminuarea producției destinate pieței interne și exportului, întreruperea transportului, cheltuielile legate de acțiunile de apărare, precum și cheltuielile de refacere a lucrărilor distruse sau avariate și de revenire la normal. Pentru mai multă operativitate în cunoașterea situației hidrologice la un moment dat, este în curs de implementare un sistem informațional, care dispune de o bancă de date asupra apelor, inclusiv asupra pagubelor provocate de acestea. Pînă acum înregistrările au fost făcute în documentațiile cadastrului apelor.

Legătura dintre pagubele provocate de inundații și parametrii hidrologici ai scurgerii au o importanță esențială și poate fi exprimată printr-un sistem specific de indicatori. Determinarea pagubelor po-

tențiale la diferite cote ale apelor este foarte importantă din punct de vedere economic deoarece este indicatorul care justifică efectuarea investițiilor pentru amenajarea riului respectiv sau da posibilitatea alegerii variantelor de amenajare în funcție de importanța obiectivului economic, de mărimea localității, de fondurile alocate etc. Aceștia constituie și „termenii“, în care trebuie discutate și judecate problemele pe plan local.

Sistemul adoptării deciziilor în prevenirea inundațiilor

ORGANELOR LOCALE ale administrației de stat, populației le revin un rol important în amenajarea bazinelor hidrografice și îndeosebi în efectuarea unor lucrări pe plan local pentru apărarea împotriva inundațiilor. Sigur aceste probleme sînt abordate în contextul general, mai larg, al problemelor gospodăririi apelor. În acțiunile de apărare împotriva inundațiilor un rol determinant îl are, așa cum s-a arătat, sistemul informațional hidrometeorologic de alarmare-prognozare a fenomenelor periculoase, precum și legătura acestui sistem cu organele de decizie. În procesul luării deciziilor privind apărarea împotriva inundațiilor se aplică o schemă circulară de tipul celei din fig. 1. Se observă că pentru luarea deciziilor este necesar să avem un sistem informațional inițial bazat pe situația și prognoza hidrologică, precum și pe starea lucrărilor hidrotehnice de apărare. Informațiile ajung la organul de decizie care este de regulă organul teritorial al administrației de stat și organele de exploatare hidrotehnică. După aplicarea deciziei se obțin informații suplimentare care duc la corectarea acesteia. O schemă orientativă a sistemului informațional-decizional aplicată în condițiile noastre se prezintă în fig. 2. Pentru luarea unor decizii corecte și operative sînt necesare următoarele:

- orice obiectiv cuprins în planurile de

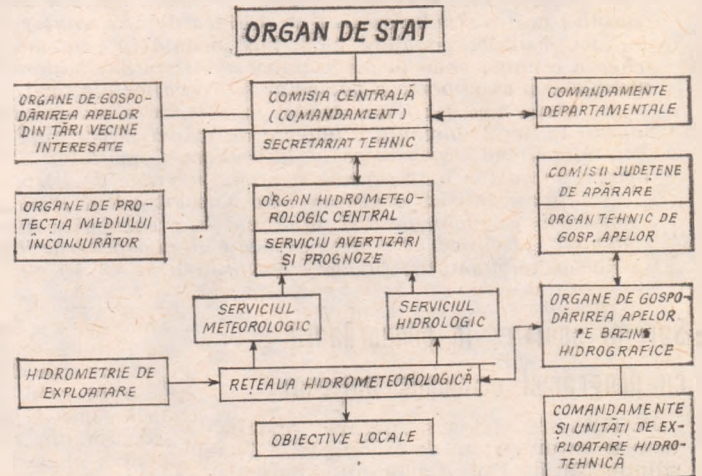

Fig. 2

apărare trebuie să dispună de o sursă de informare avertizare-prognozare, fie de un sistem de cote de apărare bazate pe instalații hidrometrice situate în aval, fie de o simplă mărime critică a precipitațiilor.

- sistemul de valori caracteristice pen-

conf. dr. ing. Mircea PODANI

Inspector general în Consiliul Național al Apelor

(Continuare în pag. 32)

APROFUNDATĂ A ACTIVITĂȚII ECONOMICO-FINANCIARE

PESTE CITEVA ZILE vor începe în cooperativele agricole de producție adunările generale de dări de seamă și de alegere a organelor de conducere, eveniment major în viața fărâșimii cooperatiste. Semnificația deosebită a adunărilor generale din acest an este marcată de faptul că oamenii muncii din agricultura cooperatistă, ca și întregul nostru popor, încheind cu succes cincinalul 1971—1975 au pășit într-o nouă etapă a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism.

Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1976 prevede sarcini deosebite pentru agricultura cooperatistă, corespunzătoare cerințelor unei mai bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare, satisfacții altor nevoi ale economiei naționale și amplul proces de dezvoltare și modernizare a bazei tehnico-materiale a agriculturii.

INTREAGA activitate de organizare și desfășurare a procesului de producție din fiecare unitate este organic legată de rezultatele economico-financiare, de experiența acumulată în anii precedenți. Iată de ce, cooperativele agricole de producție, consiliile lor de conducere, sub îndrumarea organelor și organizațiilor de partid, trebuie să acorde o importanță deosebită debaterii temeinice a activității desfășurate în anul 1975 în cadrul adunărilor generale ale cooperativelor și a celor pe formații de muncă

Succesul acestor analize depinde, în mare măsură, de problematica care va constitui obiectul dărilor de seamă ce se prezintă de către consiliile de conducere în fața cooperativelor. Pentru a veni în sprijinul consiliilor de conducere, a colec-

tivelor care întocmesc dările de seamă, a tuturor cooperativelor, care sint chemați să dezbate diversele aspecte ale activității desfășurate și să stabilească, pe această bază, noi măsuri concrete și eficiente, ne propunem să subliniem principalele probleme economice, financiare, de organizare și retribuție a muncii care să constituie obiective de analiză în dările de seamă și debateri.

Principala problemă căreia, în darea de seamă și în dezbateri, trebuie să i se acorde o atenție deosebită o constituie analiza profundă, la obiect, a situației economico-financiare a unității. Analiza trebuie să facă bilanțul gradului de realizare a valorii producției globale, pe cooperativă și pe fiecare subunitate de producție în parte. Este necesar ca, analiza acestui indicator

să se refere la producțiile medii și totale, cu accent pe principalele culturi și produse animaliere, subliniindu-se cauzele care au determinat, atât sporurile de producție, în vederea generalizării metodelor și experienței fruntașilor, cât și nerealizările datorate deficiențelor în organizarea și desfășurarea activității. Cel de-al doilea element al producției globale ce trebuie analizat îl constituie, calitatea producției realizate, concretizată în prețurile medii de realizare. Analiza acestui element se impune cu atât mai mult cu cât, în practica unor unități dăinuie încă serioase neajunsuri în activitatea de valorificare a producției obținute. Practica cooperativelor agricole fruntașe a dovedit că printr-o bună activitate de valorificare a produselor se obțin venituri superioare la aceleași cantități de producție vândute. O asemenea activitate presupune încheierea cu maximă răspundere a contractelor economice, a graficelor de livrare a producției marfă și respectarea riguroasă a obligațiilor asumate de cooperative și beneficiarii produselor. Cu precădere, se vor analiza aspecte privind livrarea ritmică a produselor, în cantitățile și la calitatea prevăzută în grafice, măsura în care s-au respectat condițiile de recepție a produselor, determinarea corectă a calității produselor, a prețurilor și a sporurilor cuvenite,

DIN OBIECTIVELE ÎNTRERERII SOCIALISTE A LUCRĂTORILOR DE PE OGOARE

În numărul trecut am prezentat o sinteză a angajamentelor luate în cadrul primelor 18 conferințe județene ale consiliilor populare. În continuare, prezentăm obiectivele întreprinderii socialiste pentru 1976 și cincinalul 1976—1980 în agricultură și industria alimentară în celelalte județe.

ARGES. — Realizarea și predarea la termen a 430 noi obiective de investiții în agricultură: în sectorul zootehnic, a cărui pondere în producția totală agricolă se va ridica la aproape 50 la sută, se vor construi 15 mari complexe de tip industrial care, împreună cu cele existente, vor asigura — în 1980, față de 1975 — cantități mai mari cu 43 la sută la carne, 35 la sută la lapte, 47 la sută la ouă;

BACĂU. — Producția agricolă va crește cu 44,5—54,6 la sută față de cincinalul precedent: suprafața arabilă în cooperativele agricole de producție va crește în cincinal cu 3 000 hectare, se vor executa lucrări de combatere a eroziunii solului pe 45 600 hectare, desecări pe 4 500 ha, se vor amenaja pentru irigații încă 4 540 ha; producția pomicolă și viticolă va crește cu 122 și, respectiv, 59 la sută, iar cea legumicolă cu 55 la sută; în zootehnic, efectivele vor crește, până în 1980, cu 44 400 taurine, 60 000 porcine, 117 000 ovine, peste 400 000 păsări ouătoare;

BIHOR. — Volumul total al producției agricole în anul 1980 va fi cu peste 25 la sută mai mare decât nivelul pe anul 1975; producțiile medii la hectar vor ajunge, în anul 1980, la 3 300 kilograme la grâu, 3 600 kg la porumb, peste 39 000 kg la sfecla de zahăr, cel puțin 2 750 litri de lapte pe vacă furajată și peste 5 kg lână de la fiecare oaie; în 1980 supra-

fețele irigate vor depăși cu 30 la sută pe cele din anul 1975, iar solul județului va fi fertilizat cu 180 la sută mai multe îngrășăminte chimice; pe harta județului vor apărea 20 de obiective în agricultură;

BRĂILA. — Producția globală agricolă va crește în acest cincinal cu circa 7 miliarde lei față de realizările din perioada 1971—1975; prin folosirea eficientă a investițiilor alocate de stat în acest scop se vor obține în anul 1980 peste 1,1 milioane tone cereale, din care 284 000 tone grâu și 758 000 tone porumb. Vor fi extinse irigațiile și desecările pe o suprafață de încă 117 800 și, respectiv, 96 000 hectare, vor fi atrase în circuitul productiv circa 3 000 hectare;

BUZĂU. — Producția medie în agricultură va crește într-un ritm mediu anual de 4,3—5,6 la sută; producția de cereale va fi în 1980 cu peste 37 la sută mai mare față de cea obținută în 1975; sporirea efectivelor de animale, până în anul 1980 cu 15 000 taurine, 34 000 porcine și 66 500 ovine; se vor executa în acest cincinal lucrări de combatere a eroziunii solului, de prevenire a degradării și alunecărilor de teren pe 38 000 hectare și scoaterea de sub influența excesului de umiditate a unei suprafețe de 27 000 hectare;

CARAS-SEVERIN. — Producțiile medii la principalele culturi trebuie să ajungă în 1980 la 2 300 kg grâu la hectar, 3 000 kg porumb, 1 730 kg floarea-soarelui, 1 800 kg fasole, 17 350 kg cartofi, 17 100 kg legume. În sectorul creșterii animalelor există condiții favorabile pentru a se ajunge în 1980 la 700 000 capete ovine, 160 000 capete taurine, 170 000 capete porcine, 735 000 păsări ouătoare;

DÎMBOVITA. — Încheierea, până la finele

anului 1977, a acțiunii de îmbunătățire a potențialului productiv al solurilor pedzolice pe întreaga suprafață de 47 000 hectare; sporirea producției animaliere în cooperativele agricole cu 27 la sută în 1980 față de anul 1975; până în 1980 vor fi amenajate pentru irigații 7 640 hectare, vor fi executate lucrări de desecare pe 26 800 hectare și de combatere a eroziunii solului pe 10 800 hectare;

DOLJ. — În 1980 producțiile medii în agricultură vor ajunge la 3 465 kg grâu și secară, 4 400 kg porumb boabe, 2 200 kg floarea-soarelui, 43 000 kg sfeclă de zahăr, 18 000 kg legume; în zootehnic, producția medie de lapte pe vacă furajată se va ridica la 2 589 litri, iar cea de carne la un total de 110 035 tone. La sfârșitul anului 1980 suprafața irigată va reprezenta peste 80 la sută din potențialul irigabil al județului;

HUNEDOARA. — Producția globală agricolă va fi în 1980 de cel puțin 2,2 miliarde lei; circa 60 la sută din această producție va reveni sectorului zootehnic. În anul 1980 se va ajunge la un efectiv de 191 000 bovine, 332 000 ovine și 225 000 porcine. Se vor redă circuitului arabil cel puțin 1 300 ha, se vor efectua desecări pe 14 200 ha și lucrări de combatere a eroziunii solului pe 12 000 ha;

IALOMITA. — Obținerea unor producții totale în 1976 de 1 377 200 tone cereale, 648 000 tone plante tehnice, 172 800 tone legume, 117 300 tone carne, 1,2 milioane hl lapte; se vor realiza producții de cel puțin 4 200 kg grâu și 6 000—6 500 kg porumb la hectar. În 1980, producția animalieră va fi mai mare cu 27 la sută față de 1975. Suprafețele amenajate pentru irigat vor fi extinse cu încă 140 000 ha;

IASI. — Producția agricolă va crește cu 35—55 la sută față de media producțiilor din cincinalul precedent; se va ridica ponderea sectorului zootehnic la cel puțin 40 la sută din valoarea producției agricole. Construc-

decontarea la termen a valorii produse-
lor și a costului transportului etc.

Ținând seama de obiectivul major al în-
tregii economii naționale, și anume creș-
terea continuă a eficienței economice a
producției, dările de seamă și dezbaterile
trebuie să accentueze asupra importanței
deosebite pe care o reprezintă **reducerea
ponderii cheltuielilor materiale în valoa-
rea producției globale**, gospodărirea judi-
cicioasă a mijloacelor materiale și finanzia-
re. Această problemă este deosebit de ac-
tuală în agricultura cooperatistă unde,
după cum se cunoaște, sporește an de an
volumul cheltuielilor materiale ca urmare
a creșterii gradului de mecanizare, spori-
rii cantităților de îngrășăminte, furaje etc.
Esențial este ca în fiecare cooperativă
analiza să aibă în vedere în ce măsură a
existat o **corelare corespunzătoare între
producție, venituri și cheltuieli**, în scopul
eliminării oricărei tendințe de risipă a re-
surselor materiale și financiare, a asig-
urării unei activități cât mai eficiente în
toate sectoarele.

Problema cheltuielilor materiale **nu
trebuie privită global, ci pe elementele
componente** și, îndeosebi, a acelor cu
ponderie în totalul cheltuielilor: lucrări
SMA, îngrășăminte chimice, furaje.

Este cunoscut faptul că, pentru creșterea
puterii economice a cooperativelor agrico-
le și asigurarea reproducției socialiste lărgite
— baza ridicării nivelului de trai al
cooperatorilor — de maximă importanță
este **asigurarea unui raport corespunzător
între fondul de dezvoltare și fondul de
consum**. Din păcate, mai sint conducere de
cooperative care, dovedind un grad redus
de înțelegere a rolului fondului de dezvoltare
în întărirea economico-organizatorică

a unităților și în creșterea nivelului de trai
al cooperatorilor, nu alocă la acest fond
mijloacele materiale și bănești prevăzute
de statut, cu consecințe negative asupra
dezvoltării în perspectivă a cooperative-
lor și a nivelului de retribuire a coopera-
torilor.

Acordând atenția cuvenită proporției
juste dintre aceste două fonduri, darea de
seamă trebuie să analizeze, totodată, **mo-
dul de utilizare cât mai judicioasă a fon-
dului de dezvoltare**, orientarea investițiilor
spre obiective productive, realizarea aceș-
tora în termene cât mai scurte și la cos-
turi reduse, utilizarea lor la întreaga capa-
citate, astfel ca fiecare leu investit să asi-
gure sporuri cât mai mari de producție și
venituri. Totodată, pentru evitarea risipei
de fonduri, trebuie să se analizeze cum se
folosesc capacitățile de producție existen-
te, posibilitățile de reutilare și moderniz-
are a acestora, spre a se evita noi inves-
tiții, fără justificare economică.

Din darea de seamă nu trebuie să lip-
sească asemenea probleme cum sint **con-
tribuția la Casa de pensii și asigurări so-
ciale**, plata drepturilor sociale ale coopera-
torilor, constituirea și folosirea **celorlalte
fonduri bănești: fondul social-cultural, de
ajutor pentru bătrini, de rezervă și fondul
de intrajutorare intercooperatistă**.

Un capitol important al analizei și dez-
baterilor din adunările generale trebuie
să-l constituie **organizarea și retribuirea
muncii**. Este necesar să se analizeze cu e-
xigență gradul de participare la muncă al
cooperatorilor, executarea de calitate și în
timp optim a tuturor lucrărilor, aspectele
legate de disciplina și răspunderea în
muncă a fiecărui cooperatist, indiferent de
atribuțiile și locul de muncă. Un accent

deosebit va trebui pus pe modul cum a
fost organizată și retribuită munca în acord
global, subliniindu-se atît rezultatele bune,
dar și deficiențele constatate pe parcursul
anului. Prin compararea rezultatelor obți-
nute pe ferme, brigăzi și sectoare, iar în
cadrul acestora pe echipe se asigură posi-
bilitatea unei analize cuprinzătoare și con-
crete, care permite evidențierea coopera-
torilor harnici, cu răspundere pentru
soarta producției și a cooperativei, precum
și criticarea cu fermitate a delăsării, ne-
glijenței și risipei.

În condițiile aplicării experimentale a
proiectului de lege privind retribuirea
muncii în C.A.P., atît organizarea muncii
pe formații și locuri de muncă cît și sta-
bilirea nivelurilor și a formelor concrete
de retribuire trebuie să ocupe un loc deo-
sebit de important în documentele supuse
dezbaterii cooperatorilor. Succesul dez-
baterilor din adunările generale depinde,
nemijlocit, de cuprinderea în darea de
seamă a consiliului de conducere a pro-
blemelor privind retribuirea muncii, în așa
fel ca oamenii să înțeleagă că **nivelul re-
tribuirii este nemijlocit legat atît de cantita-
tea și calitatea muncii fiecăruia, cît și
de rezultatele întregii obști**. O astfel de a-
naliză dă posibilitate conștientizării parti-
cipanților privind rolul opiniei colective
față de dezvoltarea economică, susținută,
a cooperativei, împotriva oricăror fenomene
negative, ale căror efecte se răsfrîng
asupra nivelului de retribuire din fiecare
unitate.

Experiența din numeroase unități a do-

Gh. POPA

vicepreședinte al Uniunii Naționale
a Cooperativelor Agricole de
Producție

(Continuare în pag. 32)

țiile de serc și solarii în cincinalul actual vor
fi extinse pînă la 250 ha; se vor executa lu-
crări de îmbunătățiri funciare în valoare de
circa 1.4 miliarde lei;

MARAMURES. — Producția agricolă vege-
tală și animală va spori, în ultimul an al
cincinalului, cu 71 la sută față de realizările
anului 1975. Efectivele de animale vor ajunge
la 197 600 bovine, 235 000 porcine și 347 000
ovine. Prin extinderea plantațiilor intensive
și întreținerea corespunzătoare a livezilor
existente recolta de fructe va crește cu 80 la
sută;

MURES. — Livrarea suplimentară, în 1976,
la fondul central al statului a următoarelor
produse: 2 000 tone cereale, 30 000 tone sfeclă
de zahăr, 2 200 tone legume, 2 000 tone fructe
și struguri; redarea în circuitul agricol, în
anii cincinalului, peste prevederi, a 1 200 ha.,
desecarea unei suprafețe de 2 000 ha și com-
baterea eroziunii solului pe 1 000 ha; spori-
rea pînă în 1980 a efectivelor de bovine la
267 000, de porcine la 351 000 și de ovine la
520 000; creșterea în 1976 cu 5 la sută, față
de prevederi, a greutateii de sacrificare a tu-
turer bovinelor;

NEAMȚ. — Creșterea suprafeței arabile, în
actualul cincinal, cu 5 000 ha, extinderea su-
prafeței irigate cu circa 4 000 ha, realizarea
lucrărilor de desecări pe 8 000 ha și combatere
a eroziunii solului pe 14 000 ha; obținerea
în medie de pe fiecare hectar a peste 3 100 kg
grâu, 3 600 kg porumb boabe, 38 000 kg sfeclă
de zahăr, 22 000 kg cartofi, 21 000 kg legume
și 4 500 kg fructe;

OLT. — În cincinalul 1976—1980 agricultura
județului va livra la fondul de stat 984 000
tone grâu, 1 164 000 tone porumb, 275 000 tone
floarea-soarelui, 2 560 000 tone sfeclă de za-
hăr, 200 000 tone fructe, 780 000 tone legume,
288 913 tone carne, 4 074 900 hectolitri lapte
de vacă etc.; se prevede sporirea producțiilor
medii la hectar în fiecare an din noul cincin-
al cu 100 kg grâu, 200 kg porumb, 1 500 kg

sfeclă de zahăr etc. În următorii 2—3 ani se
vor planta pe terenuri în pantă și degradate
peste 1 milion de nuci; fiecare gospodărie să-
tească să crească o vacă cu lapte, 3 porci,
7—8 oi și un număr mare de păsări;

PRAHOVA. — Suprafața de teren amena-
jată pentru irigat va crește în acest cincinal
cu 5 900 de hectare; totodată, se vor efectua
lucrări de desecări pe 33 900 hectare și de
combatere a eroziunii solului pe 29 300 hec-
tare. Producția agricolă, în medie pe cincinal,
va fi cu 35 la sută mai mare față de reali-
zările perioadei 1971—1975: la producția ve-
getală se vor obține, în medie, la hectar, cel
puțin 3 500 kg la grâu, 3 550 kg la porumb,
36 000 kg la sfeclă de zahăr, 16 400 kg la car-
tofi și 21 000 kg la legume; efectivele de ani-
male vor spori în 1980, față de 1975, cu 16 000
bovine, 36 000 porcine și 35 000 ovine, iar pon-
derea zootehnică va ajunge la 45 la sută din
valoarea producției agricole.

SATU MARE. — Valoarea producției glo-
bale agricole va fi, în 1980, cu 26 la sută mai
mare decît la sfîrșitul cincinalului precedent.
În aceeași perioadă, suprafața arabilă a ju-
dețului va crește cu 14 000 ha; în ultimul an
al cincinalului se vor livra statului, față de
1975, cu 21 la sută mai mult porumb boabe,
cu 88 la sută mai multă carne, cu 116 la sută
mai mult lapte;

SIBIU. — Creșterea producției agricole a
județului în cincinalul 1976—1980 cu 32 la
sută față de media anilor 1971—1975, sporirea
producției legumicole cu 115 la sută, efec-
tuarea de plantații și modernizări de vii și
livezi pe o suprafață de 2 700 hectare. Creș-
terea efectivelor de animale la 155 000 bovine,
505 000 ovine, 249 000 porcine, îmbunătățirea
raselor, a bazei furajere etc.; executarea
unor lucrări de desecări și combatere a ero-
ziunii solului pe 30 000 ha, redarea în circui-
tul agricol a 1 300 ha arabile;

TELEORMAN. — Pentru dezvoltarea agri-
culturii s-a prevăzut un volum de investiții
de 4.7 miliarde lei. În 1980, recoltele la hectar
trebuie să ajungă la cel puțin 3 500 kg grâu,
4 600 kg porumb boabe, 23 tone legume. Su-
prafețele irigate vor fi extinse cu încă 110 000
hectare. Efectivele de animale în unitățile
agricole socialiste și în gospodăriile personale
vor ajunge, în 1980, la 176 000 taurine, 462 000
porcine, 427 000 ovine și 1.5 milioane păsări
ouătoare. Se vor construi încă 6 complexe
zootehnice de tip industrial pentru porcine
și taurine, 14 ferme de vaci și noi capacități
pentru sectorul avicol.

TIMIS. — Producția globală agricolă va
ajunge în anul 1980 la 7.3 miliarde lei, obți-
nindu-se în medie la hectar cel puțin 3 580
kg grâu, 4 360 kg porumb, 40 600 kg sfeclă de
zahăr, 2 020 kg floarea-soarelui; se va rea-
liza o creștere de 36.4 la sută la producția
globală de carne, 50.7 la sută la lapte de
vacă, 56 la sută la lînă și 51.8 la sută la ouă.
Livrările la fondul de stat vor fi mai mari
față de media cincinalului precedent cu 64.5
la sută la cereale, 55.7 la sută la sfeclă de
zahăr, 54.8 la sută la legume, 61.2 la sută la
carne și 57.8 la sută la lapte; în perioada
actualului cincinal se va realiza desecarea a
încă 52 500 ha și lucrări antierozionale pe
20 900 ha;

VRANCEA. — Livrările de produse agri-
cole la fondul de stat vor fi suplimentate în
1976 cu 1 530 tone grâu, 3 500 tone porumb,
890 tone floarea-soarelui, 4 000 tone sfeclă de
zahăr, 1 600 tone legume, 2 600 tone struguri,
465 tone carne, 7 700 hl lapte de vacă, 1 460 000
ouă; efectivele de animale vor spori, peste
sarcinile de plan din acest an, cu 1 630 capete
taurine, 3 800 porcine, 4 300 ovine, 25 000 găini
ouătoare; în 1976 se vor fertiliza, în plus față
de plan, 1 000 ha cu îngrășăminte chimice și
organice. Producția globală agricolă va fi în
acest cincinal cu 33 la sută mai mare față de
nivelul realizărilor din perioada 1971—1975;

CENTRALA INDUSTRIALĂ ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ (III)

CONDUCERE ORGANIZARE

CONTINUĂM să publicăm în numărul de față răspunsurile primite din partea altor cadre de conducere de centrale industriale la întrebările cuprinse în ancheta întreprinsă de „Revista economică”:

1 Ce a însemnat pentru dezvoltarea centralei dvs. înfăptuirea înainte de termen a cincinalului 1971—1975? Ce niveluri au atins principalii indicatori ai producției și de eficiență economică, ce mutații s-au produs în tehnologii și structura producției?

2 Pornind de la specificul activității centralei dvs., v-am ruga să ne prezentați principalele măsuri aplicate sau în curs de aplicare privind îmbunătățirea

organizării și conducerii producției, specializării și profilării întreprinderilor componente, diversificării producției, în vederea satisfacerii mai depline a nevoilor economiei și sporirii competitivității exportului.

3 Ce măsuri ați inițiat pentru demararea noului cincinal în ceea ce privește înnoirea nomenclaturii de produse, modernizarea și perfecționarea tehnologiilor și proceselor de fabricație, stimularea creativității și inovației, dat fiind că el este definit drept „cincinal al revoluției tehnico-științifice”?

ing. Silviu OPRÎȘ
director general

spre diminuarea substanțială a acestuia, reușind ca, în 1975, să reducem consumul specific cu circa 15% față de 1970:

— productivitatea muncii în expresie fizică pe liniile mari (exprimată în ciment pe un muncitor de pe linia tehnologică) este cu 80% mai mare decât pe liniile mici.

Dezvoltarea producției în industria cimentului a fost însoțită și de o creștere corespunzătoare pe planul calității și al diversificării producției. Industria românească de ciment se numără printre puținele din lume care produce, practic, întreaga gamă sortimentală de ciment necesară lucrărilor de construcții. Am livrat și livrăm ciment în zeci de țări ale lumii (Egipt, Sudan, Iran, Nigeria, Polonia, U.R.S.S., Ungaria, Austria, Anglia, S.U.A. ș.a.) pentru o varietate mare de lucrări — construcții rutiere, industriale, hidrotehnice — ce se exploatează în condiții de climă și de agresivitate a mediului de o largă diversitate.

și să asigure funcționarea utilajelor și instalațiilor la parametrii prevăzuți.

Dezvoltarea producției în cincinalul precedent a fost dominată de construirea unor linii tehnologice pe procedeu uscat, de înaltă performanță, de introducerea calculatoarelor de proces și a altor tehnici moderne în conducerea principalelor procese tehnologice, de concentrarea producției în mari unități, în condițiile asigurării unui echilibru optim între repartiția și mărimea zăcămintelor de materii prime, pe de o parte, și repartiția teritorială a consumului, pe de altă parte. Liniile tehnologice pe procedeu uscat se remarcă nu numai prin mărirea capacităților de producție, ci și prin reducerea greutateii specifice a utilajelor, a volumului de construcții, a suprafeței totale ocupate de o fabrică. Față de procedeu umed, consumul specific de combustibil este cu 45% mai mic.

1 Cincinalul recent încheiat a marcat progrese remarcabile în dezvoltarea producției de lianți și azbociment: în 1975, față de anul 1970, valoarea producției globale pe ansamblul centralei a crescut cu peste 60%, din care la ciment cu 50%, la var cu 80%, la azbociment de peste 2 ori, iar la exportul de ciment cu 140%. Creșterea producției de ciment a fost asigurată atât prin lărgirea și modernizarea fabricilor existente, cât și prin construcția de noi combinate, cum sînt cele de la Aleșd și Cîmpulung.

Începînd cu 1970 s-a trecut la proiectarea și executarea de linii tehnologice cu performanțe de vîrf pe plan mondial. Ne numărăm printre primele țări din lume care au trecut la proiectarea, asimilarea și introducerea în producție a liniilor de mare performanță — de 3000 t. klinker pe zi — dotate cu calculator de proces pe baza cărora s-a pus în funcțiune, în 1974, o primă linie la Fieni. Pe această bază este prevăzută întreaga noastră dezvoltare pentru viitorii 5—10 ani.

Merită, de asemenea, subliniate, unele mutații calitative, schimbări structurale intervenite în această perioadă în industria lianților și azbocimentului:

— creșterea ponderii cimenturilor superioare, de la 22% în 1970, la 36% în 1975;

— dat fiind faptul că industria cimentului este o mare consumatoare de combustibil, eforturile noastre au fost îndreptate

2 Centrala noastră a fost permanent preocupată de îmbunătățirea organizării și conducerii producției, specializării și profilării întreprinderilor sale. Caracteristic pentru industria cimentului, ca de altfel întregii economii naționale, este perfecționarea continuă a procedeelor tehnologice și, în mod deosebit, promovarea tehnologiilor de fabricație în cadență cu progresul mondial. În același timp, atenția noastră a fost îndreptată spre probleme majore ca:

— pregătirea, programarea, urmărirea și desfășurarea producției în ritmul și la nivelul capacităților în funcțiune;

— pregătirea, execuția și punerea în funcțiune a noilor capacități de producție din planul de investiții;

— pregătirea și perfecționarea cadrelor în concordanță cu schimbările calitative intervenite în conducerea proceselor tehnologice.

În acest scop a fost adaptată la specificul de activitate al centralei noastre metoda de conducere prin obiective, elaborîndu-se programul de obiective principale anual și pe întregul cincinal. Compartimentele tehnic și mecano-energetice din întreprinderi au fost redimensionate și consolidate, pentru a fi în măsură să conducă activitatea tehnică și organizatorică

3 Întreaga dezvoltare actuală și pentru următorii ani este asigurată pe bază de tehnologii moderne, ceea ce determină creșterea ponderii producției pe procedeu uscat de la 60% în 1975, la peste 80% în 1980 și asigură reducerea consumului mediu de combustibil pe întreaga industrie de ciment, în 1980 față de 1975, cu circa 25%. De asemenea, se vor introduce echipamente moderne pentru combaterea poluării mediului înconjurător.

Programul centralei noastre prevede, în același timp, extinderea cercetărilor pentru omologarea unor noi zăcăminte de materie primă, care să asigure baza dezvoltării de după anul 1980. În condițiile țării noastre, ne preocupăm să asigurăm concentrarea producției în jurul a 3—4 mil. t/an pe fabrică, ceea ce asigură o eficiență optimă producției și desfacerii cimentului.

Avem în vedere să aducem îmbunătățiri continue liniilor tehnologice de 3000 tone klinker/zi pentru a ține pasul cu performanțele și tendințele mondiale în acest domeniu. Pe planșetele proiectanților noștri se găsesc noi soluții, mai ieftine și mai eficiente, pentru silozurile de omogenizare a făinii și pentru alimenetarea cuptoarelor. Ținînd seama de tendințele de creștere continuă a capacităților unitare a liniilor

de ciment, avem în vedere elaborarea studiilor pentru linii tehnologice de capacități mai mari. De asemenea, vom finaliza cercetările — pentru o nouă variantă a procedurii uscat, cu precalcinător, a cărei eficiență se întvede pentru capacitățile de peste 3 000 t klinker/zi și care reclamă diametre ale cuptoarelor peste 6 m.

Ca urmare a tehnicității și complexității tehnologiilor noi, am luat măsuri speciale de pregătire a cadrelor. **Numărul cadrelor pregătite superior va crește cu peste 50% mai ales în domeniul tehnologiei, electronicii și al automatizării.**

O atenție aparte este acordată ridicării și diversificării performanțelor cimentului, creării de noi sortimente. O dată cu aceasta **preocupările noastre se îndreaptă spre restringerea numărului de sortimente prin crearea unor cimenturi cu însușiri complexe, care să aibă calități necesare utilizării în domenii mai largi.** Întreprindem cercetări pentru investigarea mai aprofundată a relației dintre procesul de mărunțire, dimensionarea pulberii de ciment și rezistența lui, pentru a descoperi noi piste pentru îmbunătățirea performanțelor lui.

ing. I. TOPOLOVEANU
director general

1 Activitatea fructuoasă desfășurată de întreprinderile din centrala noastră, care reprezintă, de altfel, întreaga subramură a industriei lînii, s-a aliniat efortului general al țării, sarcinile cincinalului 1971—1975 fiind realizate încă la data de 22 august 1975, respectiv cu mai bine de 4 luni mai devreme. Acest succes a însemnat o contribuție deosebită adusă la satisfacerea mai bună a nevoilor mereu crescînde ale consumatorilor interni, la largirea participării țării noastre la schimburile de valori materiale pe plan mondial.

În perioada 1971—1975 și, mai ales, după analiza din august 1973 de la Mangalia, ținută de conducerea partidului cu cadrele cu munci de răspundere din industria ușoară, moment de referință în dezvoltarea imediată a întregii industrii ușoare, unitățile componente ale centralei noastre au acționat în direcția mai bune utilizări a capacităților de producție, folosirii raționale a spațiilor de producție, valorificării superioare a materiilor prime, cât și utilizării eficiente a fondurilor de investiții alocate. Dacă în perioada 1971—1973, de pildă, din volumul total de investiții alocate subramurii industriei lînii, s-au utilizat numai 71,3% pentru dezvoltări și reutilă-

rii, în anii 1974 și 1975, ca urmare a indicațiilor date de conducerea de partid, din volumul de investiții alocate, 95,7% au fost destinate reutilării și dezvoltării întreprinderilor existente. În perioada 1974—1975, prin măsurile elaborate și finalizate în întreprinderi, a fost obținută o înaltă eficiență economică datorită, mai ales, utilizării raționale a spațiilor construite. În aceste spații s-au montat utilaje a căror capacitate a însumat 2 881 tone fire pieptănate tip lînă și 4 050 mii mp țesături tip lînă.

Acțiunile desfășurate au permis ca producția de țesături tip lînă, care în anul de referință 1973 a fost de 77 milioane mp, să ajungă în 1975 la peste 94,5 milioane mp. Pentru 1980 preconizăm să atingem la aceste produse un nivel de 111,8 milioane mp. Paralel a sporit și producția de fire tip lînă. Dacă în 1973 aceasta însuma 46 000 tone, în 1975, s-a ridicat la 56 000 tone, urmînd ca la finele anului 1980 să înregistreze 78 500 tone. În cincinalul trecut s-au produs mutații serioase și în structura producției. Concomitent cu producția de țesături și fire tip lînă, s-a dezvoltat și producția de textile nețesute (una din premierele cincinalului 1971—1975), de la 28,6 milioane mp în 1973 la 34,5 milioane mp în 1975. Pentru 1980 este prevăzută o creștere a producției acestui sortiment la 71,3 milioane mp.

2 Realizările prezentate, creșterea eficienței activității fiecărei întreprinderi, sînt și o consecință a măsurilor luate de către conducerea colective ale centralei și întreprinderilor pe linia perfecționării organizării producției, profilării mai bune a activității, valorificării superioare a materiilor prime. Pe această linie se situează măsurile pentru pregătirea din vreme a colecției de modele pentru încheierea contractărilor la termene favorabile — în sensul ca produsele să apară pe piață în momentele corespunzătoare (anotimp, modă etc.) și, totodată, să satisfacă din aceleași puncte de vedere și exportul. De asemenea, au fost luate măsuri de întărire a legăturilor cu reprezentanții comerțului, cu marii consumatori, stabilindu-se astfel, o mai rațională activitate pe linia producție-desfacere.

Măsuri deosebite au fost luate pentru folosirea cu eficiență maximă a materiilor prime, reducerea greutateii pe metru pătrat a diferitelor țesături. În prim plan s-a situat găsirea de noi soluții pentru utilizarea cu eficiență maximă a lînurilor, fibrelor sintetice, coloranților etc., pentru a reduce la minimum posibil importul lor. Dacă în 1973 importul de astfel de materii prime reprezenta 13,6% din consumul total, în 1975 el a fost de numai 11,3% și acționăm, în continuare, pentru ca în 1980 să scadă la 6,4%.

Atît la nivelul centralei, cît și al fiecărei întreprinderi au fost întreprinse acțiuni în direcția ridicării continue a calității produselor și, în special, îmbunătățirii finisajului. În acest scop, în fiecare unitate s-au verificat tehnologiile de fabricație, s-au înlocuit și s-au modernizat cele învechite și introdus noi tehnologii, rezultate în bună parte din activitatea de cercetare proprie și prin dotări suplimentare.

Abordînd problema calității, relievez că pentru îmbunătățirea aspectului și purtabilității țesăturilor realizate din fire de poliester, au fost luate măsuri ce vor permite ca, începînd cu 1976, întreaga producție să fie supusă operației de pîrlire,

comparativ cu 1973, cînd numai aproape jumătate din producția realizată era supusă acestei operații. De asemenea, pentru îmbunătățirea tuseului și revenirea din sifonabilitate, operațiunea de decatare a cuprins 86% din producția anului 1975, iar începînd din 1976, întreaga producție de țesături din 100% lînă și din poliester cu lînă va fi supusă, practic, acestei operații.

3 Evident, pentru îndeplinirea sarcinilor ce revin centralei noastre în actualul cincinal am stabilit din vreme măsurile ce se impuneau. Alături de acțiunile privind utilizarea mai deplină a zestre tehnice de care dispunem, ne-am orientat de așa natură activitatea încît să lărgim nomenclatorul de produse, prin realizarea de noi sortimente, de calitate superioară, care să satisfacă și mai bine exigențele cumpărătorilor și totodată să fie competitive la export. Ținînd seama de materiile prime de care dispune țara noastră, ne-am îndreptat atenția spre utilizarea cu precădere a fibrelor sintetice, a realizării de țesături tip lînă în amestec cu 70% poliester, față de amestecurile clasice care prevedeau 55—60% poliester. De asemenea, am realizat și vom extinde gama sortimentală a țesăturilor din fibre pieptănate din 100% melană, țesături pentru paltoane cu greutate redusă, țesături fanței cu fire de efect, covoare tufting din poliamidă texturată și altele. Toate acestea au determinat specialiștii noștri să experimenteze tehnologii noi sau să perfecționeze pe cele existente.

Datorită acestor preocupări, la contractările pentru 1976, colecțiile oferite beneficiarilor au totalizat 14 086 sortimente (desene și poziții coloristice) din care 5 486 sînt poziții noi cu care am venit în întîmpinarea cerințelor consumatorilor. Mai menționăm că nomenclatorul de produse pentru 1976 conține 364 diferite articole, din care 111 sînt noutăți absolute, iar restul de 253 sînt cu conținut de fibre sintetice. La aceste realizări și-au adus contribuția cercetătorii, specialiștii, colective de muncă din fiecare întreprindere.

O preocupare deosebită acordăm stimulării activității creative, perfecționării producției, astfel încît să asigurăm concomitent cu diversificarea producției și o eficiență valorificare a materiilor prime, a produselor în ansamblu. În direcția valorificării mai eficiente a țesăturilor, de pildă, ne-am orientat spre diminuarea exportului de țesături-metraj de la 10% cît totalizează azi, la 2,4% în anul 1980. Totodată, vor spori cantitățile de țesături sub formă de confecții, care în 1980 prevedem să atingă 43,9 milioane mp față de numai 27,2 milioane mp în 1973.

Paralel cu măsurile luate pentru îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație și de introducere a progresului tehnic acționăm și în direcția pregătirii și perfecționării cadrelor la toate nivelele. În fiecare unitate fiintează cursuri pentru calificarea, cît și pentru ridicarea nivelului de pregătire.

Sîntem ferm hotărîți ca prin muncă perseverentă, prin utilizarea puternicului potențial productiv de care dispunem, să ne înregimentăm plener în efortul întregii națiuni în munca de transpunere în fapte a Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R., pentru a îndeplini exemplar prevederile actualului cincinal.

Anchetă realizată de
V. BOESCU
L. ȚINTEA

În sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic de partid

CURSUL :

Studierea politicii
economice interne
și internaționale
a P. C. R.

Consultație
la tema 7

Pentru cursanții
din industrie

Cincinalul 1976-1980, cincinalul revoluției tehnico-științifice.

Sarcinile întreprinderilor și organizațiilor de partid
din industrie, privind aplicarea în practică a rezultatelor
cercetării științifice, ridicarea nivelului tehnic al producției.

Îmbunătățirea performanțelor produselor românești.
Direcțiile dezvoltării comerțului exterior cu produse industriale

ÎN PROCESUL FĂURIRII ECONOMIEI SOCIALISTE, al înfăptuirii politicii partidului de industrializare socialistă a țării, au avut loc mutații profunde în structura economiei naționale. s-au creat premisele necesare pentru trecerea în cincinalul 1976—1980 la un adevărat salt calitativ în ceea ce privește valorificarea la maximum în toate ramurile economiei a rezultatelor științei și tehnicii contemporane. Proclamarea cincinalului actual de către Congresul al XI-lea al P.C.R. ca cincinal al revoluției tehnico-științifice, înseamnă, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României. „introducerea largă în economie și în viața socială a cercărilor științei și tehnicii moderne“.

I. Influența revoluției tehnico-științifice contemporane asupra dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului

FĂURIREA bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate presupune în primul rînd înfăptuirea pe o scară tot mai largă a progresului tehnico-științific, valorificarea la maximum a rezultatelor revoluției tehnico-științifice care se desfășoară în prezent în lume, modernizarea continuă a aparatului de producție în pas cu progresul tehnic mondial, aplicarea în producție a celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii, creșterea aportului cercetării proprii la accelerarea progresului multilateral al economiei.

În epoca contemporană cînd are loc contopirea tot mai strînsă a științei cu producția, progresul societății este de neconceput fără folosirea largă a cuceririlor științei.

Intensificarea procesului de contopire a științei cu producția, sporirea rolului transformator al științei care determină schimbări radicale nu numai în uneltele de producție și în obiectele muncii, ci și în însăși tehnologia și organizarea producției, reprezintă condiția necesară pentru făurirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Caracteristica esențială a dezvoltării bazei tehnico-materiale a societății socialiste în țara noastră, în etapa actuală, constă în introducerea pe un front larg a celor mai noi realizări ale științei moderne în toate ramurile producției materiale. Aceasta este firesc, deoarece numai introducerea în producție a științei înaintate poate asigura cea mai rapidă creștere a productivității sociale a muncii și a venitului național în ritmul corespunzător necesităților dezvoltării societății noastre pe calea belsugului de bunuri materiale și a îmbunătățirii neconținute a condițiilor de trai. În cea de-a doua jumătate a secolului al XX-lea industrializarea înseamnă folosirea științei și tehnicii celei mai înaintate pentru dezvoltarea producției bunurilor materiale și în primul rînd a producției și mijloacelor de producție. Atît teoria economică cît și practică nemijlocită au demonstrat că nivelul de dezvoltare a științei și gradul aplicării tehnologiei ei în producție constituie un factor extrem de important care determină eficacitatea muncii sociale. Totodată numai pe această bază se pot atenua treptat și lichida decalajele economice și tehnologice dintre țara noastră și țările industrializate.

Propria noastră experiență a demonstrat că orînduirea socialistă oferă un cîmp larg pentru dezvoltarea științei și tehnicii

noi, pentru folosirea lor conștientă ca pirghii ale progresului forțelor de producție, ale întăririi puterii economice a țării. În epoca noastră progresul industrial și al producției agricole, pe de o parte și progresul științei, pe de altă parte, sînt indisolubil legate între ele. Știința nu se poate dezvolta fără să se sprijine pe producție, iar producția nu se poate dezvolta fără să se bazeze pe realizările științei.

Succesele obținute de țara noastră în dezvoltarea energiei, chimiei, construcțiilor de mașini, agriculturii, în descoperirea de noi resurse mineraliere etc. sînt indisolubil legate de realizările științei. În prezent, nu se pot obține schimbări radicale în domeniul tehnicii și producției fără aplicarea celor mai noi realizări ale fizicii, chimiei, matematicii, mecanicii. Deci se poate afirma că știința a încetat să fie numai un slujitor al producției, ea s-a transformat într-un element indispensabil. Astfel, dezvoltarea științei se împletește organic cu producția materială, constituie una din trăsăturile principale ale dezvoltării sale.

În analiza rolului științei în progresul societății trebuie să avem în vedere în mod obligatoriu faptul că asupra dezvoltării științei își exercită influența, într-un fel sau altul, cerințele producției materiale, practica social-istorică, natura orînduirii sociale. Trăsătura caracteristică a bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate constă în aceea că, știința devine unul din componentele sale esențiale. „Aplicarea în practică a rezultatelor sale face ca știința să devină o însemnată forță de producție — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — un factor hotărîtor al mersului înainte al economiei și culturii, al întregii societăți socialiste“.

Condiția cea mai importantă a transformării științei într-o forță de producție specifică, nemijlocită, a fost schimbarea cu caracter calitativ a locului ei în procesul producției materiale și în viața societății în general.

Dacă în trecut știința era slujitoarea producției materiale, în epoca contemporană a devenit forța conducătoare a progresului tehnic, a noilor produse tehnologice, dînd naștere unor noi ramuri ale producției. Știința contemporană reprezintă o adevărată forță motrice a dezvoltării producției, izvor al asigurării progresului tehnic.

Unitatea dintre știință și tehnică, îngemănarea științei cu producția constituie caracteristica cea mai importantă a revoluției tehnico-științifice contemporane. Cerințele crescînde ale perfecționării continue a producției, ale dezvoltării pe treapta calitativ superioară a bazei tehnico-materiale a socialismului, pot fi rezolvate numai prin îmbunătățirea neconținută a procesului de producție pe baza utilizării ample și imediate a progresului științific. Pe scurt, interdependența activă dintre știință și tehnică se concretizează în faptul că revoluția care are loc în știință este strîns legată de revoluția din tehnică, determină o revoluționare a tehnicii în producție. De aceea, putem afirma fără să greșim că știința de astăzi este tehnica zilei de mîine, iar decalajul dintre descoperirea științifică și realizarea ei tehnică se reduce continuu. Această contopire neîntreruptă dintre știință și producție, care impulsionează atît dezvoltarea științei cît și a producției, revoluționează treptat conținutul științelor naturii și pe cel al producției, reprezentînd esența procesului de transformare a științei într-o forță nemijlocită de producție. Tocmai ca urmare a interacțiunii active dintre știință și tehnică, a condiționării lor reciproce, revoluția din știință și tehnică

contemporană a căpălat denumirea de revoluție tehnico-științifică. Știința contemporană joacă un rol activ de forță motrice în dezvoltarea producției, în accelerarea progresului tehnic și conduce la economisirea muncii sociale, la creșterea într-un ritm vertiginos a productivității muncii. Utilizarea rezultatelor științei în producție determină atât schimbarea laturilor și conținutului tehnic al producției, cât și raționalizarea și perfecționarea formelor de organizare a producției.

Prin amploarea și consecințele ei asupra producției materiale, revoluția tehnico-științifică contemporană nu are egal în istoria dezvoltării științei și tehnicii. Deosebirea de fond dintre revoluția tehnico-științifică contemporană și revoluțiile din trecut în aceste domenii, constă în aceea că în timp ce revoluțiile științifice care au mai avut loc au cuprins numai anumite ramuri, domenii ale științei și se răsfrungeau doar parțial și lent asupra progresului tehnic, **revoluția tehnico-științifică contemporană se desfășoară pe un fond foarte larg, determină schimbări calitative în dezvoltarea forțelor de producție, care au loc concomitent în mijloacele de muncă, în obiectele muncii, în locul pe care omul în ocupă în procesul producției materiale și are repercusiuni imediate, nemijlocite și extrem de profunde asupra progresului tehnic, asupra producției și asupra vieții sociale în ansamblul ei.**

Revoluția tehnico-științifică contemporană determină dezvoltarea fără precedent a industriei. Se știe că prosperitatea unei țări este determinată în epoca noastră de cantitatea și calitatea producției industriale. Producția agricolă depinde, în ultimă instanță, de nivelul industriei. Or, în secolul nostru, nu se poate concepe făurirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate fără aplicarea din ce în ce mai intensă a metodelor și rezultatelor științei în producție.

Succesele obținute în dezvoltarea în ritm rapid a economiei naționale, realizarea prevederilor cincinalului 1976—1980 înainte de termen, progresele realizate în crearea unei structuri moderne a economiei, dezvoltarea prioritara a ramurilor de vîrf ale progresului tehnico-științific, contemporan, confirmă faptul că partidul nostru în elaborarea planurilor de dezvoltare a economiei naționale, în stabilirea direcțiilor de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, a ținut seama de tendințele progresului tehnic contemporan și de implicațiile lui asupra dezvoltării forțelor și relațiilor de producție, de situația obiectivă, concretă a țării noastre, de necesitățile și posibilitățile economiei noastre naționale. Aceasta rezultă pe de o parte din preocuparea permanentă de a se introduce în producție tehnica cea mai nouă, de a se folosi tot ceea ce știința și tehnica mondială au creat mai bun, cât și din atenția acordată dezvoltării neconținute a științei românești, creării celor mai bune condiții pentru aceasta.

Trebuie subliniat că organizarea economiei naționale pe baza celui mai înalt nivel al științei și tehnicii, folosirea pe scară largă a celor mai noi cuceriri ale tehnicii pe plan mondial în toate ramurile producției materiale reprezintă un obiectiv central al politicii economice a P.C.R. de industrializare socialistă a țării. Se remarcă preocuparea partidului nostru, mai ales după Congresul al XI-lea al P.C.R., de a valorifica la maximum faptul că industrializarea socialistă a țării are loc în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane. Această orientare permite făurirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate corespunzător cerințelor tehnicii moderne, crearea de noi capacități de producție, uzine, ramuri întregi industriale situate la nivelul mondial în domeniul respectiv. De aceea, factorul hotărîtor al făuririi și dezvoltării bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră îl constituie progresul tehnico-științific neîntrerupt, așezarea pe baza tehnicii celei mai avansate a tuturor ramurilor economiei naționale, creșterea aportului științei, cercetării științifice proprii la înscrierea României pe cele mai înalte culmi ale tehnicii contemporane. În vederea asigurării unei concordanțe cât mai depline între obiectivele făuririi bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate și direcțiile și ritmul revoluției tehnico-științifice, Congresul al XI-lea al P.C.R. a trasat sarcina intensificării promovării progresului tehnic în toate sectoarele activității productive, extinderii proceselor de mecanizare și automatizare, dezvoltării cu prioritate a ramurilor de vîrf promovate de revoluția tehnico-științifică contemporană, îmbinarea strînsă a științei și tehnologiei cu învățămîntul și producția, extinderea formelor și metodelor avansate de organizare și desfășurare a activității de cercetare și dezvoltare tehnologică.

II. Rolul cercetării științifice și tehnologice în dezvoltarea social-economică a țării

ÎN PROGRAMUL P.C.R., intensificarea atât a cercetării științifice aplicative, cât și a cercetării fundamentale de perspectivă, constituie, una din direcțiile de importanță majoră, în care va acționa partidul nostru pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Dezvoltarea și perfecționarea activității de cercetare științifică și de introducere în producție a tehnologiilor moderne, a progresului tehnic în toate ramurile producției materiale, a stat la baza întregii politici de industrializare socialistă a țării, și reprezintă o coordonată de bază a concepției partidului și statului nostru de construire a societății socialiste. Trebuie menționat, că, după Congresul al IX-lea al P.C.R., s-a acordat o atenție prioritară diversificării rețelei de cercetare, orientării acesteia spre soluționarea problemelor legate nemijlocit de producția materială, de dezvoltarea economică și socială, de sporirea aportului științei și tehnicii românești la dezvoltarea pe baze moderne a economiei românești, la dezvoltarea și întărirea bazei materiale a cercetării, la dotarea cu aparatură modernă a laboratoarelor din ramurile de vîrf promovate de revoluția tehnico-științifică contemporană. În această perioadă, au fost adoptate o serie de măsuri menite să conducă la îmbunătățirea organizării și perfecționării activității de cercetare. Printre acestea menționăm :

● s-a reorganizat în general întreaga rețea de cercetare și proiectare în vederea integrării mai strîns între cercetare și practică ;

● s-a asigurat împletirea organică a cercetării, învățămîntului și producției ;

● s-a dezvoltat baza materială a cercetării și proiectării. Față de circa 800 milioane lei investiții în acest domeniu în perioada 1961—1965, în cincinalul 1971—1975 s-au investit, pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a cercetării, circa 4 miliarde lei ;

● a fost impulsionată cercetarea proprie, precum și creșterea aportului acesteia la înzestrarea cu tehnică nouă și tehnologii moderne a economiei naționale ;

● s-au extins relațiile de cooperare științifică și tehnică cu alte state.

În vederea optimizării relației cercetare-producție, asigurării concentrării forțelor de cercetare spre problemele majore ale economiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, încă de la Conferința Națională a partidului în 1972, a arătat necesitatea unificării în cel mai scurt timp a forțelor de cercetare din țara noastră, pentru concentrarea eforturilor tuturor cercetătorilor pe baza unui program unic, într-o direcție unică, indiferent dacă lucrează în producție, în învățămînt sau în institute de cercetare departamentale.

Procesul de asimilare a produselor noi nu este simplu, uneori apar neajunsuri serioase, îndeosebi prin întâzieri în punerea în fabricație a unor produse, deficiențe tehnice și de calitate la anumite mașini și utilaje noi, întâzieri în realizarea integrării la unele produse asimilate pe bază de licențe.

Or, pentru a se putea realiza sarcinile prevăzute în cincinalul actual, trebuie să se pună definitiv capăt unor asemenea stări de lucruri. Pentru aceasta trebuie să se schimbe modul de a gândi și acționa în domeniul asimilării de produse noi, în promovarea progresului tehnic. De aceea este necesar ca în toate compartimentele de concepție, în toate întreprinderile și centralele să se asigure condițiile necesare pentru rezolvarea operativă și într-un timp cât mai scurt a acestor neajunsuri, să se asigure premisele îndeplinirii în bune condițiuni a actualului plan cincinal. O atenție deosebită va trebui să se acorde dezvoltării atelierelor de prototipuri și sculăriilor, al căror deficit de capacitate a provocat dese întâzieri în realizarea asimilărilor.

În compartimentele de concepție și pregătire tehnică se cer repartizate cele mai bune cadre de specialiști ; de asemenea trebuie ca întreaga activitate să fie astfel organizată încît pe linia integrării cercetării cu producția să fie posibil, ca ori de cîte ori este necesar, să se asigure asistența tehnică a unor specialiști de înaltă calificare din institutele de cercetări și proiectări și din învățămîntul superior. Se impune îmbunătățirea planificării sarcinilor de asimilare în ceea ce privește eșalonarea lor echilibrată pe întregul an, asigurarea unei corelații mai bune între capacitatea tehnică a unității și aprovizionarea tehnico-materiale. Trebuie să crească răspunderea ministerelor pentru accelerarea integrării în producție a licențelor și perfecționarea tehnologiilor în ritm cu progresul tehnico-științific contemporan.

Cincinalul actual oferă prilejul cercetării științifice din țara noastră de a-și dovedi maturitatea, capacitatea creatoare, de a-și valorifica din plin rezultatele obținute. În studiile de fundamentare a planului pe ramuri, centrale, întreprinderi, produse s-a avut în vedere ca circa 50% din creșterea productivității muncii să se realizeze pe seama progresului tehnic, iar în unele ramuri industriale ca energia electrică, mine, petrol și geologie, construcțiile de mașini peste 60%. În această direcție sarcini de mare răspundere revin nu numai ministerelor economice la care se concretizează sarcinile de sporire a productivității muncii, ci și tuturor întreprinderilor industriale care trebuie să-și aducă aportul sporit la accelerarea progresului tehnic în perioada 1976—1980, la scurtarea ciclului cercetare-dezvoltare-producție, la asimilarea într-un ritm mai rapid de noi produse și tehnologii, la valorificarea cât mai eficientă a materiilor prime și crearea de înlocuitori, la reducerea impor-

tului, creșterea gradului de automatizare și mecanizare, producerea de noi mașini și utilaje de înaltă tehnicitate.

(Se recomandă propagandișilor și tuturor cursanților să analizeze concret și să dezbată problemele întreprinderii, secțiilor și tuturor locurilor de muncă sub aspectele menționate la acest capitol.)

III. Politica de promovare a științei

și a progresului tehnic în cincinalul 1976-1980

ÎN PLANUL DE DEZVOLTARE A ECONOMIEI NAȚIONALE pe perioada 1976—1980 sînt cuprinse, mod detaliat și obiectivele cercetării științifice precum și modul de valorificare a rezultatelor acesteia. Actualul plan cincinal, elaborat în concepția partidului și statului nostru de integrare organică a cercetării cu producția, asigură îndeplinirea unitară a politicii în domeniul științei și tehnologiei, creează cadrul necesar pentru soluționarea unitară și concomitentă a diferitelor probleme de care depinde punerea în valoare în cel mai scurt timp a rezultatelor cercetării. Planul de introducere a tehnologiilor moderne și a tehnicii noi, a devenit un component organic al planului național unic. Se prevăd sarcini concrete pe ministere, centrale, întreprinderi privind asimilarea de produse noi, punerea în fabricație de materiale noi și reproiectate, desfășurarea acțiunilor de tipizare, mecanizare și automatizare a proceselor de producție, introducerea și extinderea tehnologiilor avansate. Prin prevederile planului cincinal 1976—1980, și ale planului național unic pe 1976 se asigură intensificarea activității de cercetare științifică și de dezvoltare tehnologică în toate compartimentele economiei naționale, orientarea fermă a cercetării științifice spre nevoile concrete ale industriei, agriculturii și celorlalte ramuri economice, spre utilizarea superioară a resurselor de materii prime și energie, modernizarea tehnologiilor, ridicarea parametrilor calitativi ai produselor, creșterea productivității muncii sociale, în conformitate cu Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R.

a În politica tehnico-științifică a partidului și statului nostru, direcția principală o constituie **mecanizarea și automatizarea producției**. Acest lucru este firesc, întrucît făurirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate, realizarea obiectivului de importanță majoră al strategiei dezvoltării economiei românești pînă în 1990, de apropiere și egalizare relativă față de nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, cere introducerea mecanizării complexe și a automatizării în toate ramurile producției materiale.

Partidul și statul nostru au acordat în politica sa tehnică prioritate introducerii și extinderii treptate a automatizării producției în toate cazurile în care ea se justifică din punct de vedere economic și mai ales în sectoarele în care are eficacitatea cea mai înaltă. Se știe că eficacitatea maximă a automatizării se obține în ramurile industriale cu procese de fabricație continue.

Aceasta nu înseamnă că automatizarea nu poate fi introdusă și în celelalte ramuri ale economiei naționale. Prin crearea instalațiilor de automatizare cu o înaltă maleabilitate, domeniul de aplicare al automatizării se lărgeste în mod substanțial și apare posibilitatea automatizării a înseși producției aparatului de automatizare.

Trebuie precizat că problema oportunității introducerii instalațiilor de automatizare într-un fel se pune atunci cînd este vorba de construirea noilor obiective industriale și altfel cînd e vorba de modernizarea mașinilor și utilajelor aflate în funcțiune. În primul caz automatizarea este impusă de necesitatea de a realiza procese de fabricație la nivelul tehnicii mondiale, în cel de-al doilea caz se urmărește perfecționarea mașinilor și utilajelor, mai ales prin mecanizarea și automatizarea unor operații sau elemente de operații cu volum mare de muncă, prin mărirea vitezelor de funcționare și a preciziei de lucru, fapt ce se concretizează în reducerea consumului de muncă manuală și înlocuirea acesteia cu lucrul mașinilor.

b O altă latură importantă a revoluției tehnico-științifice contemporane o constituie **perfecționarea sau transformarea fundamentală a proceselor tehnologice**. Necesitatea perfecționării sau transformării proceselor tehnologice decurge în mod obiectiv din revoluționarea mijloacelor de muncă și în primul rînd a uneltelor de muncă, din marile realizări obținute în știință și tehnică. Spre pildă, introducerea tehnicii automate este de neconceput în condițiile vechilor procedee tehnologice. Perfecționarea tehnologiei reprezintă una din cele mai importante direcții ale ridicării nivelului tehnic al producției, ale dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului.

În introducerea și extinderea tehnologiei avansate în diferite ramuri ale industriei, se au în vedere mai multe criterii de bază: **creșterea productivității muncii, economisirea materialelor, valorificarea superioară a resurselor naturale, sporirea producției și îmbunătățirea calității producției**. Construirea unor

obiective industriale înzestrate cu mașini și instalații moderne a creat condițiile necesare pentru însușirea unor tehnologii noi, ale căror performanțe și indici tehnico-economici sînt la înalt nivel tehnic. În această direcție menționăm instalațiile de producere a maselor plastice, firelor și fibrelor sintetice, noile instalații pentru producerea celulozei din stuf, echipamentele pentru fabricarea dispozitivelor semiconductor, utilajele de producție a tuburilor fluorescente, instalațiile pentru fabricarea aglomeratului utilizat în siderurgie etc.

c În făurirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate, în realizarea progresului tehnic, un rol primordial revine **chimizării producției**. Evidențierea chimizării producției ca o direcție de sine stătătoare a progresului tehnic, se bazează pe faptul că, în prezent, chimizarea a depășit granițele industriei chimice propriu-zise, iar folosirea în toate ramurile economiei naționale a realizărilor chimiei moderne lărgeste într-un grad înalt posibilitățile creșterii și perfecționării producției sociale. Cu ajutorul chimiei se accelerează procesele de producție. Chimizarea lărgeste baza de materii prime a economiei naționale. A crescut în mod substanțial însemnătatea chimizării și pentru agricultură. Introducerea în practică a celor mai eficiente metode agrozootehnice nu se poate face fără folosirea îngrășămintelor minerale, a produselor chimice pentru combaterea dăunătorilor.

Ritmurile înalte în care se dezvoltă industria chimică în țara noastră și mai ales ramurile ei moderne, ilustrează modul în care P.C.R. a luat în considerare în politica sa economică chimizarea ca direcție importantă a modernizării bazei tehnico-materiale a societății noastre socialiste (ca factor de accelerare și extindere a progresului tehnic în toate sectoarele economiei naționale).

Aceste cîteva direcții ale progresului tehnic, se materializează în cincinalul revoluției tehnico-științifice contemporane așa cum se arată în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. în următoarele orientări prioritare:

- creșterea potențialului național de rezerve de materii prime și energetice;
- elaborarea de noi tehnologii care să conducă la valorificarea superioară a tuturor categoriilor de resurse naturale, la reducerea consumurilor specifice și creșterea generalizată a eficienței;
- crearea de mașini, utilaje și instalații noi, pentru susținerea introducerii și difuzării largi a progresului tehnic și tehnologiilor avansate;
- crearea de noi materiale apte de a se substitui materialelor scumpe și deficitare și să contribuie la reducerea continuă a cheltuielilor materiale;
- susținerea dezvoltării și perfecționării producției agricole și vegetale, a realizării cit mai eficiente a programului de îmbunătățiri funciare;
- sprijinirea acțiunilor îndreptate spre îmbunătățirea calitativă a vieții, a stării de sănătate a populației și spre protejarea mediului înconjurător;
- promovarea cercetărilor fundamentale orientate în domeniul de mare actualitate, necesare dezvoltării și perfecționării științei și tehnologiei.

Totodată, se prevăd sarcini concrete privind dezvoltarea ramurilor și domeniilor de vîrf, cum sînt: chimia, fizica, electronica, automatica, tehnica de calcul, informatica, mecanica fină și altele, care deschid largi perspective pentru realizarea, pe baze noi, de tehnologii și produse de înaltă calitate, care să reprezinte priorități românești pe plan mondial. În programele elaborate privind promovarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane în domeniul construcțiilor de mașini se prevăd sarcini concrete pe produse, de creare de noi tipuri de mașini-unelte, de înalt randament, cu comandă program, utilaje și instalații, de aparate de măsură și control, precum și de noi sisteme de automatizare, competitive pe plan mondial, care să încorporeze în măsură sporită inteligența proprie, să ducă la perfecționarea în continuare a structurilor economice și la înnoirea produselor.

Trebuie menționat că pentru prima dată s-a elaborat o strategie de durată, corelată cu obiectivele și etapele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, de promovare a științei și progresului tehnic. În vederea afirmării largi a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei, a creșterii contribuției cercetării proprii la înzestrarea cu tehnica și tehnologia modernă, în planul cincinal 1976—1980 sînt cuprinse circa 600 teme de cercetare: o parte importantă dintre acestea se vor aplica în cursul cincinalului actual, iar restul vor asigura soluții tehnico-științifice pentru obiectivele de bază ale cincinalului 1981—1985.

Dimensiunile valorificării în producție a rezultatelor cercetărilor științifice în țara noastră în cincinalul actual, sînt ilustrate de următorii indicatori sintetici: tehnologiile noi, de concepție proprie, și tehnologiile perfecționate care se vor aplica în producție, vor asigura 80% din totalitatea tehnologiilor prevăzute pentru obiectivele de investiții planificate; produsele noi și perfecționate vor reprezenta către sfîrșitul cincinalului circa 45% din valoarea producției industriale pe ansamblul economiei

naționale, iar în unele ramuri de vîrf — cum sînt mijloacele de automatizare și tehnica de calcul — ponderea produselor noi la nivelul anului 1980 urmează să asigure circa 70% din valoarea producției globale; se prevede un amplu program de asimilări ale unor produse noi în domeniul mijloacelor de automatizare și de conducere a producției, extinderea tipizării instalațiilor de automatizare pentru linii tehnologice complete sau de utilaje tipizate pentru industria chimică, metalurgică, energetică. Trebuie subliniat că în cincinalul actual s-a asigurat o întreprindere structurală mai eficientă în planul național unic de dezvoltare economică și socială a României și întreaga activitate de cercetare.

IV. Cooperarea economică și tehnico-științifică formă avansată a relațiilor economice internaționale

DUPĂ CUM SE ȘTIE, lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o coordonată de bază a politicii externe a partidului și statului nostru; o necesitate obiectivă a progresului accelerat al economiei noastre naționale. „Partidul — se arată în Programul P.C.R. — va acționa pentru amplificarea relațiilor economice și a cooperării în domeniul producției și tehnicii cu toate celelalte popoare”.

În perioada 1976—1980, se prevede ca volumul comerțului exterior să crească cu 80% față de anii 1971—1975, din care circa 90% exportul și circa 60% importul. Planul de comerț exterior pentru perioada 1976—1980 este astfel conceput încît să asigure echilibrarea balanței comerciale și de plăți, lichidarea în linii generale a datoriei externe și crearea unei rezerve de valută. În funcție de aceste obiective au fost stabilite sarcinile de export și redimensionarea importului.

În vederea îndeplinirii planului de export, un rol important revine industriei, iar aceasta nu-și va putea onora obligațiile dacă cercetarea științifică nu-și va realiza integral sarcinile ce-i revin prin planul național unic de dezvoltare social-economică a țării. Conform prevederilor planului de export, în cincinalul 1976—1980 industria constructoare de mașini și chimia vor trebui să livreze circa 50% din volumul total al exportului. Pentru realizarea integrală a planului de comerț exterior, centralele, întreprinderile au elaborat în colaborare cu institutele de cercetări programe speciale de impulsare a exporturilor și diminuare a importului.

O pirghie importantă de sporire a producției destinată exportului o reprezintă asimilarea de produse noi, cu caracteristici tehnico-economice situate la nivelul celor mai bune realizări înregistrate pe plan mondial. Ridicarea calității produselor destinate exportului, constituie o altă cale importantă de creștere a competitivității produselor românești în circuitul mondial de valori. Aceasta înseamnă că la nivelul fiecărei întreprinderi, centrale industriale, pe întreaga economie națională, să fie elaborate strategii de lungă durată, cu obiective precise de atingere și depășire pe fiecare produs a parametrilor tehnico-economici existenți pe plan mondial. Pe baza folosirii la maximum a rezultatelor revoluției tehnico-științifice contemporane va trebui să crească ponderea produselor de calitate I în totalul producției, să se accelereze procesul de înnoire și modernizare a producției. Toate acestea se pot realiza numai în condițiile în care proiectarea și crearea de noi produse se va face la nivelul celor mai bune performanțe pe plan mondial.

Sarcini importante revin industriei și în ceea ce privește diminuarea importurilor. „Industria noastră, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României — trebuie să-și facă un titlu de cinste din a asigura, cu forțe proprii, mașinile și instalațiile, aparatura de măsură și control, utilajele de cercetare și piesele de schimb necesare economiei naționale, într-o măsură tot mai mare.” Trebuie arătat că deja o serie de colective de întreprinderi au acumulat o bogată experiență în dotarea cu mașini, utilaje și instalații prin efort propriu, fără a mai recurge la importuri, prin valorificarea într-un grad mai înalt a inteligenței și creativității specialiștilor, a tuturor cadrelor cu înaltă pregătire profesională.

Această acțiune trebuie generalizată. Totodată, intensificarea eforturilor pentru producerea în țară a mașinilor, utilajelor și instalațiilor va trebui să compenseze cheltuielile pe care economia le face cu importurile unor materii prime de bază.

Ca urmare a măsurilor întreprinse, realizarea planului de import trebuie îndeplinită în strînsă corelație cu îndeplinirea planului de export. Pentru realizarea acestui obiectiv centralele, întreprinderile au elaborat în colaborare cu Institutele de cercetare și proiectare planuri, programe de valorificare a tuturor posibilităților de a se executa în țară o serie de materii prime, produse, mașini și utilaje sau componente ale acestora.

Se impune ca la toate nivelele, de la ministere pînă la secția producătoare, să se examineze problema realizării în țară a unor produse de import, pentru a se găsi soluțiile corespunzătoare. Acesta este un domeniu în care cercetarea, activitatea de concepție proprie va trebui să-și aducă din plin aportul.

În al doilea rînd, trebuie să găsim formele, metodele, soluțiile de promovare a exporturilor noastre, mai ales de mașini și utilaje. Pentru aceasta este necesar să se acționeze cu toată fermitatea pentru realizarea de mașini și utilaje, produse cu parametrii tehnico-calitativi competitivi pe plan mondial, să nu se mai admită contractarea la export a unor produse care nu au fost omologate încă în țară, să se întărească controlul de calitate, începînd de la muncitorul din secție, încît să ajungem, în termenul cel mai scurt, la situația ca lansarea acestora în producție să se facă numai în concordanță cu contractele încheiate, să se acorde prioritate la export acelor produse, mașini și utilaje care au pe piața mondială prețuri competitive. Industria, întreprinderile constructoare de mașini trebuie să manifeste mai multă mobilitate, capacitate de adaptare la cerințele pieței externe, întreprinderile, centralele să-și organizeze astfel producția, încît să poată cu ușurință să treacă de la un produs la altul. Totodată, este necesar să se acționeze cu toată răspunderea, așa cum s-a indicat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru depistarea de urgență a acelor produse care se cer la export și pot fi folosite în țară pentru a se asigura creșterea exportului, mai ales pe devize libere. Deja în unele județe, întreprinderi, colectivele constituite în acest sens au depistat o serie de produse cerute la export care pot fi realizate în țară. Totodată, va trebui să elaborăm, pe ani și pe cincinal, programe speciale de export pe produse și țări, acordîndu-se prioritate exporturilor în țările cu care avem solduri pasive.

Pentru extinderea exportului de mașini și utilaje și alte produse de înaltă tehnicitate, va trebui să se diversifice producția, să realizăm cu sprijinul direct al cercetării produse noi, cu caracteristici tehnice superioare, în care România să dețină o seamă de priorități pe piața mondială.

Totodată, se impune să se acționeze în continuare pentru îmbunătățirea activității de cooperare în producție și tehnico-științifice cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și cu toate țările industrializate. În cincinalul actual dezvoltarea cooperării în producție și tehnico-științifică cu alte state va aduce o contribuție sporită la creșterea și modernizarea forțelor de producție, la facilitarea accesului larg la cucirile științei și tehnicii contemporane, la extinderea exportului nostru prin dezvoltarea în special a livrărilor românești către societățile mixte de producție în străinătate sau pentru obiective economice realizate prin cooperare.

prof. univ. dr. Mihai PĂRALUȚĂ

INTREBĂRI

1. Cum acționează știința ca forță nemijlocită de producție asupra direcțiilor de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate?
2. În ce constă impactul dintre revoluția științifico-tehnică contemporană și producție? Conceptul P.C.R. de integrare a producției, proiectării și cercetării.
3. Care este semnificația economică a cincinalului revoluției științifico-tehnice contemporane?
4. Ce priorități ale cercetării științifice s-au stabilit, în țara noastră, în cincinalul 1976—1980?
5. Cum se afirmă rolul cercetării științifice proprii în realizarea obiectivelor stabilite pentru export în perioada 1976—1980 și diminuarea importului?

BIBLIOGRAFIE

- Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București 1974, partea a III-a, p. 75—77.
- Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, Ed. politică, București, 1974, p. 55—72.
- Nicolae Ceaușescu, Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului, Ed. politică, București 1974, p. 60—63.
- Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la consfătuirea cu activul de partid și de stat în domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale, Ed. politică, București 1974, p. 5—35.
- Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Conferința națională a cercetării științifice și proiectării, Ed. politică, București 1974, p. 7—44.
- Alte recomandări: Politica economică a Partidului Comunist Român, Industrie, Construcții, Culegere de lecții, Ed. politică, București 1972, p. 237—245; Politica P.C.R. de dezvoltare și perfecționare a bazei tehnico-materiale, de: I. Dinu, Ed. politică, București, 1973 p. 48—56. Politica partidului de promovare a științei și progresului tehnic, de Sergiu Tamaș, în „Revista economică” nr. 3/1976; Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologiei în fața unui nou cincinal de Ion Ursu, în „Revista economică” nr. 52/1975.

HRANA CA VARIABILĂ A SISTEMULUI MONDIAL

Mihai C. BOTEZ

Hotărît lucru, în ansamblul problemelor economice și politice mondiale, hrana nu joacă rolul unei resurse sau unei mărfi obișnuite. Imputînd cu altă ocazie lui Ricardo că „nu face nicio deosebire între comerțul cu grâu și cel cu indigo”, Robespierre proclama solemn, în fața Convenției, la 2 decembrie 1792, că „alimentele necesare vieții omului sînt la fel de sacre ca viața însăși”. Iar F.A.O. își propunea, la constituire, în 1945, să demonstreze că hrana nu este o „marfă obișnuită”.

Sîntem oare totdeauna conștienți de acest fapt? Analistul care se apropie de modelarea (retrospectiv-explicativă, explorativ-predictivă sau normativă) problemelor alimentației este de la început șocat

de caracterul insolit al gestiunii resurselor vitale. Să menționăm astfel că **mediile** (naționale, regionale sau globale) cu care operează, de regulă, statisticienii, sînt departe de a acoperi realitatea, și că **impărăstierile** în jurul mediilor pot ascunde nu numai inechitate, ci chiar catastrofe. **Mediile în timp** (chiar anuale) își pierd de asemenea mult din caracterul reprezentativ: nu este vorba de a „încheia” la anumite date bilanțul hranei, ci de a asigura un flux neîntrerupt capabil să acopere nevoile (cel puțin minimale). **Siguranța** stocurilor și costurile rezervelor de hrană (asigurarea stocurilor, ruperea stocurilor ș.a.m.d.) capătă astfel semnificații ce nu caracterizează alte tipuri de resurse și consum. Nu este apoi vorba de bani sau resurse (convenționale) pentru hrană, ci de **hrana însăși** — în forme variate și adesea imposibil de substituit prin unități convenționale. Varietatea dietelor alimentare la nivel regional, național sau local — rezultînd din condiții climaterice și biologice deosebite, dar și din tradiții sau prejudecăți culturale, familiale ori religioase — introduce de asemenea elemente de care analiza trebuie să țină seama: căci nevoile de proteine, de pildă, nu pot fi acoperite prin orice formă de proteină (chiar animală), ci numai prin anumite tipuri, ce nu contrazic dogmele religioase sau tradițiile locale (cum sînt cele prescrise în țările islamice). Iar problemele de repartiție și distribuție reclamă nivele de dezagregare neobișnuite în alte contexte. Într-adevăr repartiția altor tipuri de resurse se oprește, de regulă, în

mod mai mult sau mai puțin explicit, la nivelul statelor (eventual, regiunilor sau orașelor); mai departe, problemele se încadrează în rîndul celor ce intră exclusiv în sfera competenței statelor respective. Nu se interesează nimeni de modul în care statul își folosește resursele energetice, de pildă după ce acesta este eventual ajutat să și le procure. Cu hrana este însă altele. Evident, prima problemă este ca ea să fie produsă, și să existe — ceea ce antrenează aspecte agricole, hidrologice — foarte dificile și importante — biologice etc. Aceasta însă nu este totul. Nu este suficient să existe undeva, în lume, o cantitate de alimente (și, mai puțin, de calorii abstracte) care, împărțită ipotetic locuitorilor planetei, să le **poată** (teoretic) acoperi nevoile primare de hrană (mai mult sau mai puțin riguros determinate, așa cum s-a subliniat anterior), după cum nu este suficient ca locuitorii să posede, teoretic, mijloacele bănești necesare spre a și le putea procura prin intermediul statelor respective: **caloriile** respective trebuie să și ajungă efectiv, în fluxuri continue, la înșiși locuitorii planetei — ceea ce antrenează dificile probleme de transport, de stabilire a unor rețele comerciale de distribuție — ș.a.m.d. Comunitatea internațională ar trebui poate să se simtă vinovată de faptul că în desert oamenii mor de foame, chiar dacă, oficial, statului respectiv i-au fost acordate ajutoarele în alimente, rămase însă, din motive de ordin tehnic sau administrativ, în depozitele centrale. **Lucrurile** sînt foarte complicate dacă se ține seama de o serie de situații specifice din multe țări în curs de dezvoltare (nomadism, urbanizare anarhică, lipsa unei autorități centrale și existența conflictelor regionale etc.). Iar faptul că unele state întîmpină dificultăți în rezolvarea acestor probleme (nu de procurarea hranei, ci de distribuția ei) nu trebuie ignorat, ci trebuie introdus cu curaj în însăși modelarea alimentației, iar statele respective pot fi sprijinite să găsească soluții eficace și realiste unor probleme în afara cărora aspectele **concrete** ale hranei își pierd relevanța.

Trebuie luate în considerație aspectele social-politice ale problemei: în ultimii ani au fost modificate structurile nomade, au apărut aglomerări urbane eterogene, au avut loc revoluții sociale. Hrana a fost și continuă să fie folosită uneori și ca armă politică, de presiune a unui stat asupra altui stat sau a unei clase sociale asupra altora în condițiile capitalismului. Ținînd seama de conflictele dese și instabilitatea politică ce caracterizează încă multe regiuni în curs de dezvoltare, problema este foarte serioasă: căci, așa cum scria K. Waldheim, nu putem lăsa ca dreptul inalienabil al popoarelor de a dispune de ele însele să se transforme în dreptul unor guverne antipopulare de a dispune de popoarele lor (utilizînd eventual hrana poporului ca mijloc de rezolvare a răfuielilor interne sau conflictelor pentru putere politică). Ca să nu mai vorbim de implicațiile posibile ale unui embargo asupra hranei sau alte politici de forță întemeiate nu pe forța militară, ci pe „șantaj” cu produse alimentare...

În sfîrșit, să remarcăm și faptul că unele politici locale, naționale sau regionale, se bazează exclusiv pe criteriile raționalității sau optimalității, în sensul analizei cost-beneficiu. De pildă, politica producției alimentare a unor state capitaliste dezvoltate economic este optimală, din punct de vedere al beneficiului economic propriu realizat: dar această politică **nu** folosește toate resursele disponibile pentru acoperirea nevoilor globale sau chiar locale de hrană; în virtutea unor argumente de natura pieței, producția rămîne

sub posibilități — în timp ce penuria mondială de alimente crește. Justifică oare aceste politici calificativul global de optimale, în virtutea succesului economic? Răspunsurile se impun de la sine. Iar în cele din urmă va trebui să ne amintim și că problemele hranei se leagă mai mult ca altele de universul biologic și ecologic, cu ritmuri de transformare relativ lente, ținând de „fapte” ce nu ascultă imediat și totdeauna de dorințele și cerințele noastre.

Tehnologiile antrenate în „revoluția verde” oferă, prin efectele lor secundare — încă destul de puțin cunoscute și testate — alte temeuri unor îngrijorări ce se manifestă deja în cercurile științifice și în organizațiile internaționale. În regiunile tropicale, de pildă, utilizarea masivă a îngrășămintelor chimice a dus la proliferarea catastrofică a ierburilor acvatică: acestea au blocat canalele și barajele, provocând perturbări grave ale sistemului de irigații și generând inundații dramatice (de pildă, în Bengal; cf. *Environment*, septembrie 1974). Iar problemele agriculturii biologice sau manipularile genetice sint departe de a oferi numai argumente liniștitoare.

Ce rezultă din toate aceste observații? În primul rând, că sistemul alimentației mondiale — în care îmi voi dezvoltă de aici înainte considerațiile, fidel singurului mod realist (după părerea mea) de a reprezenta realitatea zilelor noastre — reclamă, la rîndul său, **tratări efective de sistem**. Cu alte cuvinte, nu este suficient să arătăm că problemele sint dificile, că legăturile și interdependențele sint complicate, că, așa cum demonstrează J. W. Forrester, intuiția rămîne necesară, dar nu mai este suficientă pentru descrierea corectă a comportamentului alimentar al lumii, ci să încercăm să descoperim modul concret în care se manifestă complexitățile și, mai ales, ce trebuie făcut în aceste condiții. Ceea ce ar însemna să renunțăm la reducăiile simpliste, să nu ne mulțumim cu demonstrațiile „prin exemple” și să promovăm analizele multilaterale și integrate ale sistemului alimentației mondiale, retrospective și prospective, urmărind elementele proiectării unei **strategii** în rezolvarea acestor probleme vitale.

Foarte multe cercetări interesante abordează din punct de vedere alternativ, problematica hranei. Sau **modele**. Modelul introduce, în reprezentarea unui sistem, un punct de vedere explicit; și am avut prilejul să urmărim o serie de interesante construcții alternative ale problematicii hranei, din punctul de vedere al biologiei nutriției, al medicinei sociale, al aspectelor economice și economice (prețuri etc.). drept comentarii avizate la ampla prezentare ce se așază sub unghiul politologiei generale a dezvoltării.

Elementele unei tratări de sistem se află toate, cred, în aceste modele. Aș vrea să punctez numai câteva aspecte.

Care sint nivelele la care trebuie să apeleze o abordare de sistem a problemelor alimentației mondiale? După părerea mea, acestea sint nivelul **nevoilor** (reale) de hrană, nivelul **cererilor** (explicite) de hrană, nivelul **resurselor** necesare spre a asigura, prin **producție**, un anumit nivel de acoperire a cererii: **obiectivele** alimentare se referă la această corelare a cererii cu producția și resursele, în perspectiva satisfacerii nevoilor.

În spiritul științei sistemelor, fiecare din aceste nivele reclamă, la rîndul său, tratări globale. Astfel, nevoile de hrană tre-

buie considerate în toată diversitatea lor, ca și cererile explicite, iar interacția acestor nivele dă aspectele biologice atît de convingător expuse aici, și care subliniau caracterul incomplet sau chiar incurent al estimărilor uzuale; aș cita, în prelungirea pledoariei prezentate, opinia prof. G. Debry, care scrie că „sub presiunea unei situații ecologice din ce în ce mai complexe și restrictive, datorate evoluției structurilor economice, sociale și familiale, omul își sufocă progresiv instinctul alegerii alimentare, garanția conservării sănătății sale” (*Cahiers de nutrition et de diététique*, Paris, 1. 1974). Aceasta se referă, evident, în special la țările dezvoltate; în același timp, nu lipsa instinctului de alegere, ci lipsa însăși a produselor alimentare face ravagii în unele țări în curs de dezvoltare; și, așa cum s-a subliniat, malnutriția limitează dezvoltarea intelectuală și activitatea fizică — implicit calitatea forței de muncă —, agravează receptivitatea la accidente de sănătate ș.a.m.d. Instabilitatea situației este iarăși un serios motiv de îngrijorare: o anchetă lansată de „*Far Eastern Economic Review*” în anul de foaie 1974, intitulată „Ultimele grăunțe ale speranței” (*), concludă că „un muson rău” este suficient astăzi spre a provoca o catastrofă alimentară în Asia. Ca să nu mai amintim de importanța pe care o capătă, pentru oamenii care folosesc 80% din venitul lor în scopul acoperirii nevoilor de hrană, fluctuațiile de prețuri și inflația pe plan mondial. Aproximațiile în evaluarea nevoilor, pe care nimeni nu le contestă, nu pot altera însă realitatea inechității în actuala repartitie **planetară** a produselor alimentare: nu se poate nega că, în vreme ce în S.U.A., conform unui studiu elaborat la Universitatea din Tucson, pînă la 20% din hrana cumpărată este risipită (aruncată), deficitul cerealiilor în Bangladesh și Sri Lanka era, după estimările F.A.O., de 12 milioane tone. Și, dacă vom raționa în spiritul sistemelor, vom descoperi și inechități pe care statisticile nu par să le înregistreze, dar pe care tratarea globală a problemelor hranei le scoate în evidență. Un exemplu la nivelul **producției** este poate edificator. * Consumul de cereale, în lumea a treia, era în 1974 în medie, pe cap de locuitor, de 190 kg/an, în timp ce în țările dezvoltate (America de Nord, Europa de Est și Vest, U.R.S.S. și Japonia) era de 5 ori mai mare. marea pondere revenind produselor furajere. Aceasta provine din insuficiența producției de carne „din iarbă” de a acoperi nivelul ridicat al consumului în țările industrializate. Rezultă că în aceste țări, creșterea vitelor întîmpină condiții favorizante. Crearea, în țările în curs de dezvoltare, a unor condiții comparabile, care să ducă la produse competitive pe plan mondial (și, în principal, pe piața țărilor industrializate), necesită prin urmare sacrificii pentru populația țărilor în curs de dezvoltare. Cu alte cuvinte, cu cerealele care ar fi necesare acestei populații, sint îngrășate animale care apoi se exportă (este drept, uneori în condiții economice avantajoase) în țările industrializate. Procedeele este economic justificabil și justificat dar nu putem vorbi de reală echitate sau chiar de dezvoltare.

Tratarea de sistem a problemei hranei reclamă așadar o abordare **spatială**, ce duce la o **hartă** mondială a nevoilor de hrană, a cererii de hrană, a producției de hrană, a **nivelului de satisfacere** a nevoilor de hrană ș.a.m.d. O problemă care pare să fi fost pusă pînă acum se referă la implicațiile **psihosociale** ale

nesatisfacerii cererii de hrană — chiar în condițiile în care această cerere nu este corelată riguros cu nevoile alimentare reale; operăm însă la nivel uman și social, convingerile științifice își fac cu greu loc printre prejudecăți și tradiții, și „costul” adaptării la alimentație rațională trebuie introdus cu curaj în modelele ce urmăresc descrieri realiste ale comportamentului sistemului mondial.

Nivelele **producției** și **resurselor** pun în evidență legăturile dintre sistemul alimentației și celelalte elemente ale sistemului mondial. Problema a fost mult dezbătută și nu voi insista asupra ei.

Mă voi opri însă asupra unui aspect adesea ignorat, și a cărui pondere este de natură să schimbe perspectivele intuitive: aspectul energetic. J. de Rosnay observă pe bună dreptate că „sporirea și menținerea randamentelor agricole reclamate de presiunea demografică și de creșterea nivelului de trai (în țările industrializate, n.n.) nu au fost posibile, în ultimii cincizeci de ani, decît datorită injectării masive de combustibili fosili, și în special de petrol, în procesele agricole. În tratate de sistem, aceasta revine la a adăuga calorii-ilor „solare” naturale, mereu mai multe calorii „fosile” la intrare, pentru a obține, la ieșire, calorii „consumabile” de către organism. Analiza energetică și contabilitatea energetică, prin costuri energetice, fac posibil studiul „subvenției energetice” — cantitatea de kcal necesară spre a modifica (spori) randamentul la ha. Energia provenind din combustibili fosili este deci cea care înlocuiește munca omului și a animalelor domestice, care duce la creșterea numărului de tractoare și mașini agricole, ca și la micșorarea populației agricole; această energie apare în îngrășăminte, în irigații, în crearea mediilor artificiale pentru culturi de plante și animale ș.a.m.d. Or, calculele arată că sporirile de producție care fac gloria agriculturii moderne au necesitat „aporturi” energetice disproporționate. Mai mult decît atît, dacă vom pune în evidență aporturile energetice globale — deci nu numai tehnicile agricole propriu-zise, ci și industria alimentară, stocarea, conservarea, distribuirea produselor alimentare — vom găsi că, în S.U.A., de pildă, consumul de energie antrenat în agricultură și alimentație crește cu 3.3% anual (dublul ratei de creștere a populației) și că randamentul energetic al producției alimentare scade îngrijorător. ** Dacă ținem seama că, în zilele noastre, numai America de Nord și Australia rămîn exportatori agricoli constanți, aceste calcule sint de natură să ofere noi perspective asupra problemei. Într-adevăr, agricultura „modernă” folosește 5—10 cal. de combustibil fosil pentru a produce 1 cal. de hrană (în S.U.A. raportul este mai nefavorabil), în timp ce în agricultura „naturală”, 1 cal. investită produce 5—10 cal. alimentare („*Scientific American*”, iunie 1974). Rezervele energetice de care dispunem sint oare în măsură să suporte dezvoltarea agriculturii intensive pe toate meridianele? Este foarte departe de mine gîndul de a pleda **impotriva** modernizării. Cred însă că aceste probleme nu pot fi rezolvate numai după intuiție, sau prin analogie (că „așa au făcut alții, pînă acum”), ci reclamă eforturi competente și originale de modele structural-cantitative, care pot conduce la soluții surprinzătoare pentru intuiția noastră educată în timpuri de **continuu** profuziune tehnologică ***).

Vărfică oare modelele propuse până acum pentru studiul alimentației mondiale condițiile efective ale unei tratări de sistem? Or, în ce măsură reducțiile inerente proceselor modelării au deformat sau chiar falsificat realitatea modelată?

În perspectiva abordărilor integrate, primele aproximații care își dezvăluie limitele sint, desigur, cele întemeiate pe reducțiile agricultură-populație. Profețiile catastrofice — ca cele ale lui C. P. Snow, care vede în viitor oameni ce pier de foame în fața televizoarelor în culori, sau cele ale lui O. Freeman, care afirmă că singura alternativă se află între foamete și planificare familială — își pierd astfel, de la început, „suportul” raționamentelor. După părerea mea, nici optimismul tehnologic excesiv nu este mult mai aproape de realitate. Nimeni nu se îndoieste că planeta noastră conține încă multe resurse (terenuri, tehnologii etc.) ce nu sint explorate și exploatate suficient, în scopul satisfacerii nevoilor de hrană. Acestea sint însă, poate, condiții necesare, dar nu suficiente, pentru analiza problemei. Căci într-o vreme în care „se moare de foame” lângă terenuri ce ar putea fi cultivate, ne putem întreba pe bună dreptate dacă „frinele” — sociale, economice, tehnologice, psihologice etc. — ce acționează acum împotriva activizării acestor resurse, vor putea fi îndepărtate în timp util, sub presiunea noului spirit al dezvoltării economice și sociale. „Timpul de reacție” al sistemelor economico-sociale rămîne mare, în raport cu urgența pe care o reclamă găsirea unor soluții efective și concrete. Același lucru se poate afirma și despre rolul pe care îl poate avea progresul tehnic în aceste probleme. Evident, progresele biologiei sint mari, apar substituție de alimente (proteine de sinteză), există rezerve în agricultura oceanică — dar drumul de la experiența reușită în laborator la producția de masă rămîne lung și costisitor, mai ales pentru cei în nevoie. Aceasta nu înseamnă, desigur, neîncredere în puterea inteligenței de a produce soluții noi, ci impune realism în măsurarea dificultăților autentice cu care sintem confrunțați.

Tratările de sistem scot în evidență și caracterul simplist al unor concluzii întemeiate exclusiv pe luarea în considerare a problemelor alimentației, pentru analiza acestor aspecte. Este ușor să descoperim aproximațiile din afirmațiile lui C. Weitz, directorul Biroului de legătură al F.A.O. la O.N.U., la Conferința de la Roma din 1974, că „vinovată” de criza alimentară este în special „politica greșită a majorității țărilor în curs de dezvoltare care și-au concentrat eforturile asupra industrializării”, și că soluția este „triplarea investițiilor în agricultură” și rezolvarea dificultăților legate de „repartitia resurselor hidraulice”. Mai degrabă credem, cu R. Revelle, că, deși „modernizarea agriculturii este, cu siguranță, posibilă în țările sărace, trebuie (și, am adăuga noi) altceva decât tehnologia pentru reușita revoluției verzi: agricultorii trebuie să fie în măsură să cumpere fertilizanți, semințe cu randament ridicat, să-și irige și să-și protejeze culturile; ei trebuie să învețe să-și amelioreze producția; iar avantajele și beneficiile ar trebui să fie suficient de ridicate spre a justifica investițiile și creșterea continuă a producției. Transporturile, instalațiile de stocare, rețelele comerciale, prețurile avantajoase sint componente esențiale ale modernizării, ca și reformele agrare, securitatea utilizării forței de muncă și existența mecanismelor de transfer tehnologic către agricultor” („Science”, iunie 1974). Autorul se referă,

evident, la structuri agricole bazate pe proprietate individuală; aspectele de sistem sint însă evidente, și, cred, multe din problemele ridicate își păstrează relevanța și în alte contexte, la nivelul producătorilor agricoli (cooperative, regiuni, poate chiar țări).

Cum apare variabila „hrană” în modelele globale elaborate pînă acum? Să trecem peste proiecțiile tendențiale, saturate de optimism tehnologic, pe care H. Kahn și A. Wiener și-au întemeiat „speculațiile” asupra anului 2000: în perspectiva sistemică definitiv cîștigată azi, aceste proiecții se așează în grupul — foarte larg — al tratărilor pe care, într-un gest polemic rafinat, un autor american le numea candidide (și le ortografia kahn-dide).

Modelele prezentate Clubului de la Roma sint primele care introduc — în forme și sub unghiuri diferite — problemele

alimentației într-o abordare de sistem. În modelele Forrester-Meadows, parametrii alimentației sint tratați, e drept, în interdependență cu toți ceilalți luați în considerație (resurse naturale, industrie, populație, poluare); dar caracterul relativ mecanicist și uniform al interacțiunilor, ca și mediile mondiale cu care se operează, sint factori care micșorează relevanța operațională a rezultatelor. Modelele elaborate la Fundația Bariloche introduc explicit, drept restricție fundamentală în orice strategie de dezvoltare, condiția ca, pe cap de locuitor, consumul alimentar să nu scadă (în timp); problemele raportării la nevoile de hrană, ca și problemele legăturilor cu ceilalți parametri (chiar cu cei ce asigură producția de hrană!) rămîn însă deschise, cel puțin în actuala fază a proiectului. Modelul Mesarovic-Pestel al „creșterii organice” oferă, evident, tratarea cea mai elaborată a acestei problematice. Personal, așa avea poate, încă obiecții privind însuși modul de punere a problemei alimentației în context mondial****): nu se poate însă nega că cele 5 scenarii construite cu profesionalitate și rigoare de autori propun un nivel de analiză ce poate descuraja încă multă vreme comentariile pur intuitive și descriptive. Iar concluziile acestor scenarii sint categorice: numai **combinarea** unor măsuri privind tratările globale, prioritățile în investiții, dezvoltarea economică echilibrată a regiunilor globului, diversificarea și difuzarea industriei pe plan mon-

dial ar putea duce la rezolvarea problemelor alimentației, în perspectiva eticii și conștiinței planetare. Ajungem astfel, din nou, la „modul” problematicii mondiale: **dezvoltarea economico-socială, în spiritul noii ordini economice și politice *****).**

Ce rămîne de făcut? Orice analist poate sugera un plan de studiu al problemei. Într-o primă etapă, acestuia ar trebui să cuprindă estimarea nevoilor reale de hrană, în perspectivă: studiul „tehnologiilor de suport” ar trebui să completeze cercetarea complexă a resurselor necesare spre a acoperi, prin producția mondială, nevoile estimate — cu limite acceptate de satisfacție. Modelarea producției și alocării resurselor de hrană și-ar găsi astfel un teren ferm de analiză.

Nu mai în acest context se poate vorbi, cred, de probleme corect formulate. Și numai astfel pot fi elaborate elementele unei **strategii** alimentare mondiale, care să depășească aproximațiile artisanale.

Sintem, însă, încă departe de astfel de tratări. La Adunarea Generală a organizației „Viitorul Societății”, desfășurată la Washington în vara anului 1975, în cadrul unei sesiuni consacrate „Proiectului de măsurare a efortului pentru soluționarea problemelor globale” (al națiunilor și organizațiilor internaționale), experții au convenit că pierderile ce provin din graba de a „rezolva” probleme incomplet sau incorect formulate — justificată de presiunea realității — nu trebuie ignorate, ci introduse cu probitate în modele. Căci nu este un secret că în multe locuri se consumă multă energie căutînd răspunsuri unor întrebări greșit puse, și că trebuie încă mult pîdat spre a demonstra eficiența supremă a eforturilor necesare pentru **descoperirea și formularea științifică a adevăratelor probleme** ale dezvoltării. Aceste aspecte depășesc însă frontierele explicite ale științei, și chiar ale științelor politice.

Soluțiile operaționale par să fie, în aceste condiții, cele ce se bazează la început pe analize locale și pe termen scurt. Dar ca paliativele de moment să nu devină frine în găsirea adevăratelor soluții, trebuie să raționăm măcar intuitiv în contextul propriu acestei problematice, care reclamă prin esența ei, așa cum am văzut, tratări sistemice globale și autentic spirit prospectiv.

*) Exemplul este dat într-o lucrare a prof. M. Cépède, fost Președinte independent al F.A.O. (pînă în 1973).

**) Poate în întuirea acestei situații trebuie căutate explicațiile comportamentului alimentar al publicului în unele țări industrializate. În S.U.A., de pildă, se constată tendința reîntoarcerii la producția domestică de alimente — care evită conservarea, stocarea, transportul și alte „verigi” consumatoare de energie.

*** *) Astfel, este greu de spus dacă sporirea producției de ouă cu ajutorul cloacărilor — consumatoare de energie — este totdeauna de preferat sporirii producției prin utilizarea „găinilor pitice”, create în U.R.S.S. (o astfel de găinușă consumă cam 2/3 din hrana unei găini obișnuite, dar „produce” ouă de dimensiuni normale).

**** *) Astfel, de pildă, aspectele energetice nu sint, după părerea mea, suficient analizate, ca și problemele de repartitie, distributie spațială etc.

***** *) În legătură cu acest aspect, menționăm rolul deosebit al problemelor nutriției în teoria dezvoltării. J. Tremolières scrie astfel că „rolul nutriției în dezvoltare este cu totul fascinant. [deoarece] antrenează secțiunile cele mai fundamentale ale științelor biologice în sectorul politic și uman cel mai obiectiv al societății: alimentația”. (Cahiers de nutrition et diététique, 2, 1974).

ECONOMISTUL FRANCEZ Christian Palloix consideră că problema decisivă a criticii economiei politice burgheze și a explicării genezei, esenței și persistenței subdezvoltării și în perioada postbelică (în ciuda eforturilor depuse de tinerele state naționale, care și-au cucerit independența politică, în direcția dezvoltării lor) este problema dezvoltării fenomenelor și trăsăturilor noi care caracterizează imperialismul postbelic și pe care-l denumește neoimperialism, prin simetrie cu neocolonialismul practicat în această perioadă. În această privință, analiza ar urma să fie făcută „sub semnul conceptului teoretic marxist de capital” (definit ca raport social istoricește determinat), iar economia mondială capitalistă și relațiile economice internaționale din capitalismul contemporan să fie analizate în funcție de procesul de valorificare, de internaționalizare a capitalului și a acumulării capitaliste.

Specificul internaționalizării acumulării capitalului în perioadă postbelică (a „neoimperialismului”) constă, după părerea lui Palloix, în faptul că locul prioritar în care se realizează ea este circuitul capitalului productiv (prin intermediul investițiilor productive făcute direct de către întreprinderile multinaționale), spre deosebire de timpul lui Lenin (când era vorba cu precădere de circuitul capitalului bănesc, a exportului de capital financiar, mai ales sub formă de împrumuturi și mai puțin de investiții directe în producție).

Economistul francez semnalea-

INSTRUMENTARUL ANALITIC MARXIST ÎN INVESTIGAREA IDEOLOGILOR SUBDEZVOLTĂRII(II)

ză două componente și urmări caracteristice ale modului neoimperialist de internaționalizare a acumulării capitalului și anume: pe de o parte, apariția de noi forme funcționale ale capitalului comparativ cu cele cunoscute și analizate de Marx și Lenin (de exemplu, capitalul investit în întreprinderile internaționale de engineering), care constituie pirghii suplimentare de lărgire a sferei exploatații și oferă posibilități noi de extragere sau reținere a plusvalorii, iar, pe de altă parte, apariția și generalizarea muncii

torului simplu (necalificat sau descalificat) și adincirea prăpastiei dintre munca calificată și cea necalificată, amândouă având importante urmări în ce privește forma concretă de acțiune și manifestare a legii valorii pe plan național și mondial. În capitalismul internațional contemporan, scrie Palloix, operațiunile de metamorfoză a capitalului — deci legea valorii — parcurg un drum foarte complex, în virtutea „mutării valorificării în aval, spre ceea ce eu numesc „marfa în totalitatea ei” („l'ensemble-marchandise”)”. Din această cauză, fracțiunile tradiționale de capital, care constituie purtătorii metamorfozei, cum sînt capitalul industrial, capitalul comercial, capitalul bancar, pierd capacitatea de a înfăptui toate operațiunile pe care le presupune această metamorfoză. Este necesar să apară noi fracțiuni (forme funcționale ale capitalului), fracțiuni care par a fi legate de activități din domeniul serviciilor, dar care nu fac altceva decît să administreze condițiile producției și ale dirijării mărfii pornind de la un proces de circulație din ce în ce mai dominant și mai complex în comparație cu procesul de producție însuși. Este important de observat că tocmai aceste fracțiuni noi ale capitalului sînt fracțiuni internaționale chiar din momentul constituirii lor... aceste fracțiuni intervin într-un mod hotărîtor în operațiunile de acumulare, de valorificare și devalorizare a capitalului. (pag. 240).

Palloix atrage atenția asupra dualității acumulării capitaliste,

care se manifestă deosebit de puternic în epoca contemporană și de care se leagă în mod nemijlocit persistența decalajelor din economia mondială, precum și subdezvoltarea.

Datorită contradicțiilor care sînt inerente capitalismului (mai ales între caracterul producției și caracterul repartiției), realizarea produsului și, implicit, metamorfozarea capitalului în toate fazele circuitului lui, presupunînd includerea unui element exterior lui (a produselor altor formațiuni social-economice), iar pe de altă parte, acest element exterior este apoi transformat după logica și legile proprii capitalismului, ceea ce mai pe scurt înseamnă: acumularea capitalului „la centru” (în țările capitaliste dezvoltate) și valorificarea capitalului într-o măsură crescîndă „la periferie” (în țările producătoare de materii prime și dispunînd de mină de lucru ieftină). Rezultatul la care se ajunge într-o perspectivă istorică mai mult sau mai puțin îndelungată este tocmai agravarea dezvoltării inegale a diferitelor categorii de țări (industriale, agrare etc.) din sistemul mondial capitalist, respectiv dezvoltarea rapidă (suprad dezvoltarea) a unei minorități și subdezvoltarea majorității țărilor lumii. „Mișcarea duală a acumulării, care transformă orice lucru exterior într-un element al capitalului și care-l antrenează în orbita și finalitatea lui, definește cadrul expansiunii acestuia: economia mondială”.

Ocupîndu-se de formele actuale ale acumulării internaționale a capitalului (mai ales prin intermediul internaționalizării cir-

gășirea unor soluții eficiente, fundamentate științific. În acest context, în lucrare se tratează problemele: diviziunea muncii în transporturi, optimizarea fluxurilor de transport și a unor activități legate de efectuarea transporturilor, cooperarea mijloacelor de transport, perfecționarea planificării transporturilor, perfecționarea sistemului tarifar și corelarea tarifelor de transport cu prețul de cost, introducerea tehnologiilor moderne de transport.

incercări de precizare a conceptului de productivitate a muncii

● Observînd că în literatura economică există puncte de vedere diferite, uneori contradictorii, în legătură cu noțiunea de productivitate a muncii, Ghencev, în articolul *Proizvoditelnost na truda i efektivnost na soșialisticeskovo proizvodstvo* (Productivitatea muncii și eficiența producției socialiste), publicat în *NOVO VREME* Nr. 12/1975, consideră că la delimitarea

noțiunii de productivitate a muncii în socialism trebuie să se pornească de la: 1) gradul de comparabilitate a rezultatului (efectului) muncii, avîndu-se în vedere dublul caracter al acesteia (manifestarea ei ca muncă concretă și ca muncă abstractă); 2) funcția socială pe care o îndeplinește, în legătură cu nivelul la care se stabilește și 3) forma în care se manifestă munca socială în fiecare stadiu de dezvoltare a producției. La baza primului criteriu (gradul de comparabilitate), productivitatea muncii poate fi examinată ca productivitate specifică a muncii (care este comparabilă numai cu valori de întrebuințare similare) și ca productivitate sintetică a muncii (care poate fi comparabilă pentru toate producțiile și la toate nivelele).

„Un an pe credit”

● Este titlul (*Economie: une année à crédit*) unui articol de bilanț de sfîrșit de an, scris de Marc Ullman în revista *L'EX-*

PRESS (29 dec. 1975 — 4 ian. 1976). Autorul se referă, printre altele — la cartea lui Albert Meister „L'inflation créatrice”, P.U.F., noiembrie 1975, în care acesta ar dezvălui mecanismul a ceea ce numește „inflație de complăcitate” („inflation de connivence”). „Jocul” ar consta în a transfera asupra viitorului consecințele cele mai penibile ale ajustărilor prezente. În felul acesta „relativa pace socială a fost cumpărată cu prețul reportului pe 1976 a dificultăților din 1975”. Această viață pe credit, spune M.U., inseparabilă de ceea ce se numește a naviga orbește, este, prin definiție, tot atît de nefastă ca și sistemul fiscal: „dacă salariații plătesc greul impozitelor, inevitabil pe ei cade și povara cea mai mare a subvențiilor”. În general, conchide autorul, țările cele mai sărace, lovite concomitent în importurile lor prin creșterea prețului petrolului și în exporturile lor prin scăderea activității economice în Occident, și-au epuizat posibilitățile lor de a se mai îndatora.

● *Lucrarea, apărută în Editura științifică, București, 1975, 236 p., are ca obiectiv fundamentarea principalelor laturi ale organizării moderne a activității de transport în domeniul traficului de mărfuri, propunîndu-și să stabilească în acest scop factorii care influențează major*

cuitului capitalului productiv) și de coexistența lor cu forme premergătoare (exportul de mărfuri și de capital sub formă de împrumuturi externe etc), Palloix semnalează o serie de aspecte iraționale și contradicții, care însoțesc acumularea internațională a capitalului în perioada postbelică, generând în continuare subdezvoltarea sub cele mai diverse forme. Printre acestea ei menționează: repartiția geografică a activităților productive după logica propriei capitalului (industriile de vîrf în metropole, celelalte mai ales cele poluante, energofage și mari consumatoare de materii prime în țările subdezvoltate sau în curs de dezvoltare), preponderența muncii calificate în țările capitaliste dezvoltate și cele necalificate sau descalificate în țările subdezvoltate, generalizarea muncitorului simplu (necalificat sau descalificat), în ciuda faptului că epoca noastră se caracterizează printr-un ritm accelerat al progresului tehnic și științific. Pe baza acestei trăsături esențiale a formei actuale de acumulare internațională a capitalului, Palloix semnalează contradicția care se dezvoltă între „organizarea științifică a procesului de circulație ca loc de reținere a valorii și producerea unui proces de muncă din ce în ce mai „brut”. Noul mod de acumulare internațională a capitalului are însă limite care devin tot atît de vizibile, fie că este vorba de folosirea unor pirghii și metode cu efecte contradictorii, fie că e vorba de fragilitatea sistemului

financiar capitalist internațional, datorită generalizării inflației. Referindu-se la primul aspect, Palloix scrie că „De la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial și mai ales după 1960... acumularea s-a instalat cu ușurință la nivel mondial cu scopul de a rezolva problema ei esențială, lărgirea bazelor de extragere a plusvalorii absolute și relative (de a intensifica exploatarea), de a restrînge și mai mult limitele folosirii mașinilor în raport cu munca vie, de a intensifica, în mod contradictoriu și paradoxal, exploatarea muncii vii, limite care arată, în esență, contradicția dintre relațiile de producție și forțele de producție”. Referindu-se la cel de-al doilea aspect, Palloix adaugă că „Sistemul financiar internațional, de finanțare a internaționalizării producției, are o importanță din ce în ce mai decisivă, dar în același timp dobîndește o fragilitate deosebită, în condițiile inflației mondiale, a crizelor sistemului monetar internațional. Aceste crize arată, în esență, includerea tot mai dificilă a valorificării capitalului bănesc la nivel mondial, date fiind limitele condițiilor de extragere a plusvalorii relative”.

Schimbările care au avut loc în formele concrete de manifestare ale modului internațional de acumulare a capitalului în perioada postbelică au importante implicații social-politice. Autorul citat apreciază că inițiativa luptei a aparținut capitalului și că numai în ultimul timp s-au manifestat inițiative mai substan-

țiale, atît din partea proletariatului din țările dezvoltate, cit și din partea mișcărilor de eliberare națională.

Atît acumularea internațională a capitalului cit și generalizarea muncii simple la nivel mondial, constituie — arată Palloix — temeiul pentru avîntul luptei celor asupriți, și în primul rînd, a luptei proletariatului, într-un cadru unificat, la scară mondială, dar, în același timp ținînd seama de particularitățile dominației imperialiste în diferitele verigi ale lanțului care leagă toate țările acestui sistem mondial și, implicînd de particularitățile luptei de clasă la nivel național. Pentru toate aceste motive, problema imperialismului, a modului internațional de acumulare a capitalului, a decalajelor din economia mondială și a subdezvoltării — este din ce în ce mai mult problema care se află pe ordinea de zi a luptelor proletariatului.

Palloix sugerează cîteva direcții de cercetare, semnalînd probleme care își așteaptă rezolvarea cu ajutorul metodei materialist-dialectice, printre care: clarificarea deosebirii dintre internaționalizarea valorificării capitalului și internaționalizarea capitalului; analiza raportului dintre imperialism și legea valorii, respectiv analiza legii valorii internaționale în epoca contemporană sau deosebirea dintre acțiunea legii valorii pe timpul lui Marx și acțiunea legii valorii în zilele noastre; aprofundarea a-

nalizei comparative dintre diferite moduri și modele de acumulare a capitalului în decursul existenței capitalismului; dezvoltarea contradicțiilor pe care le generează imperialismul contemporan și a urmărilor lor social-politice și ideologice; analiza diferitelor fațete ale noului mod de acumulare mondială a capitalului și a limitelor lui obiective; analiza factorilor care conduc spre unitatea luptei împotriva imperialismului pe plan mondial.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că în prezent, în lume se formulează tot felul de interpretări denaturate, falsificatoare ale unor procese și realități istorice, în scopul justificării unor stări de lucruri inechitabile atît din trecut, cit și din prezent. Astfel, pe plan mondial se fac frecvente încercări de a prezenta istoria dominației imperialiste, colonialiste, politica de asuprire și jefuire a altor popoare, promovată timp de secole, drept manifestări progresiste care au venit în sprijinul dezvoltării popoarelor asuprite.

Printre sarcinile importante care stau în fața teoriei economice în vederea edificării unei noi ordini economice și politice internaționale se numără așadar și studierea științifică, istorică și critică, a economiei mondiale și a relațiilor internaționale combătînd teoriile neștiințifice referitoare la aceste probleme.

Sultana SUTĂ SELEJAN

● În lucrarea Dezvoltarea agriculturii Republicii Populare Ungare și perspectivele ei (Mezőgazdaságunk fejlődése és távlatai), Ed. Kossuth, Budapesta, autorul — Lovas Márton — încearcă o prezentare complexă a agriculturii, ramură de bază a economiei naționale a R.P.U. Documentarea minuțioasă a permis autorului o analiză a ramurii în întregul complex de

legături cu alte ramuri ale economiei naționale, în primul rînd cu industria, precum și rolul ei în comerțul exterior al țării, ca principală sursă de venituri în devize: circa 35-40% din exportul de mărfuri în țările nesocialiste îl dețin produsele de proveniență agricolă (p. 37). Capacitatea de a asigura satisfacerea cerințelor interne cit și exportul de produse agricole a fost realizată — afirmă L.M. — ca urmare a transformării agriculturii dintr-o ramură înapoiată într-o ramură cu un grad ridicat de industrializare. Aceasta, la rîndul său, a atras după sine o dezvoltare importantă a industriei alimentare și a alte ramuri ale economiei. Autorul apreciază că există încă sericase rezerve, atît de creștere a producției vegetale și animale, — care poate să crească încă de trei ori pînă să fie atinse li-

mitele biologice respective — cit și de continuare a trecerii forței de muncă în alte ramuri.

● După ce, într-un prim volum, Henri H. Stahl a prezentat o serie de tehnici elementare considerate necesare oricărui cercetător al fenomenelor sociale, care lucrează singur, sau ca membru al unei echipe multidisciplinare, și oricare ar fi

scopul urmărit, teoretic sau de imediată aplicație practică, în acest al doilea volum — apărut recent în Editura științifică și enciclopedică, București, 1975, 236 p. — autorul insistă asupra necesității de a se ține seama de corelațiile care există între multiplele aspecte ale vieții, micro — sau macrosociale, pe care le avem în vedere. Ele pledează pentru o treptată, dar sistematic urmărită, ștergere a barierelor care există încă între diversele discipline sociale, în vederea viitoarelor sinteze într-o singură „Știință socială”, avînd un singur obiect de studiu — anume viața socială a oamenilor — și o singură metodă — materialismul istoric. Volumul cuprinde două părți: I. Teoria cercetărilor interdisciplinare; II. Tehnicile cercetărilor zonale.

EXIGENȚE CONCEPTUALE ȘI CÎTEVA FALSE DILEME (I)

ISTORIA S-A ACCELERAT. Ea este în creștere de viteză în acest ultim pătrar de secol și de mileniu. Aceasta, atit sub influența „gravitației”, a puterii de atracție a progresului tehnic, cit și a gravității unor realități. S-au acumulat astăzi în lume o serie de fenomene grave și cu implicații atit de profunde pentru omenire încit ele au devenit nu numai **preocupante**, ci și **presante**. Stau mărturie reuniunile internaționale ale specialiștilor, ale oamenilor de știință sau politici, care au devenit tot mai frecvente în ultimul timp, ca și diferitele rapoarte ale unor foruri internaționale. Dar poate cea mai elocventă pentru „starea vremurilor”, este activitatea Organizației Națiunilor Unite, care realmente constituie un „barometru” pentru marile probleme ce preocupă omenirea. Evoluțiile sint explicabile dacă ne gindim că întregul context decizional devine tot mai complicat dacă nu se acționează **acum** pentru găsirea unor soluții rezonabile și de fond.

Poziția constructivă și angajată a României, responsabilitatea și preocuparea ei pentru destinele omenirii rezultă din înțelegerea profundă a realităților și implicațiilor, a faptului că astăzi este necesar ca toate statele să participe activ la rezolvarea marilor probleme ale lumii contemporane. În cadrul celui de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „este necesar să se pornească în mod consecvent de la faptul că soluționarea tuturor problemelor complexe — economice și politice — ale zilei de azi nu se poate realiza doar de citeva state ; rezolvarea lor reclamă în mod imperios participarea activă a tuturor țărilor, cu drepturi egale depline” (1).

Poziția României, pornind nu numai de la interesele fundamentale ale poporului nostru, ci ale tuturor popoarelor lumii, ca urmare a unei analize atente a realităților, jalonează principalele componente ale conceptului privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale(2). La baza concepției românești stă îndelungatul și neobositul efort de investigație profundă și obiectivă a fenomenelor și proceselor lumii de azi, desfășurat de partidul nostru, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Activitatea sa dinamică și consecventă dusă pe plan internațional, animată de un spirit de adinc ananism și înțelegere a proceselor ce au loc în lume a rōdit atit pe planul practicii, cit și pe cel teoretic, conceptual. Contribuția novatoare adusă de președintele țării noastre pe plan teoretico-conceptual, dar mai ales al instaurării în practică a unor noi relații internaționale, mai juste, a unui climat de pace și colaborare, care dă noi speranțe omenirii, se bucură de o largă recunoaștere și apreciere internațională, a adus României socialiste multă stimă și prietenie. Ca un omagiu adus contribuției active, creatoare, a tovarășului Nicolae Ceaușescu la instaurarea unor principii și a unui tip nou de relații între state, acțiunilor sale politice neobosite pe plan internațional, președintele țării noastre este adesea apreciat ca „principalul făuritor al unei politici externe noi, care a arătat lumii întregi un mod diferit și mai just de înțelegere a relațiilor economice internaționale” (*), ca „făuritorul, animatorul și propulsorul principiilor noi ordini economice internaționale” (**).

Sint tot mai puținii cei care mai zăbovesc în zona dilemei dacă este sau nu necesară instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale. „Conceptul „o nouă ordine economică” a fost un succes imediat, evocind viziunea unei justiții întirziată, a unei generozități internaționale și a altruismului. Desigur, numai un om rău intenționat și un mizantrop ar îndrăzni să defăimeze acest concept nobil punind la indoială inevitabilitatea sau oportunitatea sa”, spunea un ziarist occidental (vezi Yves Laulan în *International Herald Tribune*, din 28 nov. 1975). Chiar dacă mai există reticențe asupra „succesului imediat” al conceptului, pentru cei mai mulți etapa pledoariilor și a argumentelor privind nevoia de a așeza relațiile internaționale pe baze noi, de egalitate și echitate, a fost depășită. Mesarovic, ca un om de știință avizat asupra cadrului de evoluție a problemelor, releva că noua ordine nu este numai **dezirabilă**, ci **inevitabilă**. Dealtfel cred că realmente interesul examinării problematicei unei noi ordini economice internaționale s-a deplasat rapid din zona **argumentelor**, în cea a studierii și dezvoltării **componentelor**.

Ceea ce frământă astăzi omenirea, pe specialiști, pe oamenii de știință și pe cei politici deopotrivă, este **crystalizarea conceptelor** care definesc noua ordine economică internațională, **strategia** de urmat pentru punerea ei în operă. „Pe ce căi se poate ajunge la o nouă ordine economică ? Ce strategie trebuie urmată ?” sint două din întrebările de bază la care se caută răspunsuri (3). Cu alte cuvinte interesul se deplasează în măsura crescândă, după părerea mea,

urmind filiera **PROBLEME—OBIECTIVE—ACȚIUNE**, deci, din zona întrebărilor asupra marilor probleme care confruntă omenirea: Ce este rău în situația actuală ? și de ce ? ele se deplasează în mod logic în zona precizării obiectivelor și a acțiunilor de întreprins : ce trebuie făcut ? și cum trebuie acționat ?

Tabloul sinoptic pe care l-am imaginat urmează o asemenea logică. Pornind de la analiza „mediului” actual, a **identificării problemelor** celor mai urgente cu care este confruntată omenirea în prezent (pe verticală), să poată fi degajate **obiectivele prioritare** ce decurg din aceste probleme (pe orizontală) și implicit, pe baza acestor elemente,

OBIECTIVE PROBLEME	LICHIDAREA STĂRII DE SUBDEZVOLTARE—INLĂTURAREA TREPĂTĂRII A DECALAJELOR	BUNĂSTARE PENTRU TOTI OĂMENII	DEZVOLTARE ECHILIBRATĂ—CREAREA UNOR NOI STRUCTURI ECONOMICO-SOCIALE	O NOUĂ CONȘTIINȚĂ ȘI RESPONSABILITĂȚI MONDIALE	CRITERII
SUBDEZVOLTARE—ADINCIREA DECALAJELOR	STIMULAREA ȘI ACCELERAREA DEZVOLTĂRII ȚĂRILOR MAI PUȚIN DEZVOLTATE				EFICIENȚĂ
CREȘTEREA DEMOGRAFICĂ		REALIZAREA UNOR CORELAȚII DEMO-ECONOMICE OPTIME			ECHITATE
CRIZA ALIMENTARĂ, DE MATERII PRIME ȘI DE ENERGIE			UN NOU TIP DE CREȘTERE		PARTICIPARE ȘI CREATIVITATE
POLUAREA MEDIULUI				O NOUĂ ORDINE ECONOMICĂ ȘI POLITICĂ INTERNAȚIONALĂ	REPARTIȚIE
COMPONENTE	PROMOVAREA UNOR NOI RELĂȚII INTERNAȚIONALE	CREAREA UNUI MECANISM EFICIENT ȘI ECHITABIL DE RELĂȚII INTERNAȚIONALE	AMELIORAREA CADRULUI INSTITUȚIONAL	DEMOCRATIZAREA SISTEMULUI FUNCȚIONAL	

să putem identifica **direcțiile de acțiune**, componentele „vectorului de acțiune” (pe diagonală). Corolarul componentelor „vectorului de acțiune” îl constituie instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale. O tratare mai detaliată a acestui tablou sinoptic, care inevitabil cuprinde o anumită doză de convenționalism, am făcut-o într-un studiu în cadrul unui volum în curs de editare la Editura Politică.

Bineînțeles că în cele ce urmează avem mai mult de-a face cu reflecții, teze sau ipoteze, unele încă pline de căutare. Nicidecum nu ne aflăm numai în fața unor concepte, deplin clarificate sau elaborate și cu atit mai puțin a unor rețete gata de „ordonanță”. Mai este nevoie încă de o laborioasă muncă de forare în adincime, iar opțiunile și alegerile nu se vor crystaliza probabil decit în decursul unor perioade mai lungi de încercări și dezbateri, de ajustări și reajustări, de confruntări și infirmări în practică, de consensuri și divergențe ale factorilor implicați, de evoluții ce vor avea loc pe planul raporturilor internaționale de forță. Dar procesul a fost declanșat și cum spune un vechi proverb și drumul cel mai lung începe cu primul pas...

Lumea trebuie radical schimbată

O primă dilemă. În etapa actuală o problemă se pune cu acuitate: **incotro trebuie concentrat efortul principal : în direcția stabilirii unor măsuri concrete, a unor acorduri, convenții etc., care să soluționeze diferitele probleme specifice sau a formulării și clarificării unor concepte directoare ?**

În contextul actual, cind numeroase probleme au dus sau pot să ducă la crize grave ca cea energetică, alimentară etc., stabilirea unor măsuri, acorduri, convenții, echitabile și acceptabile, care pot contribui la soluționarea lor nu pot fi decit salutare. Nu pare deloc logic ca avansarea pe această cale să fie oprită pînă la rezolvarea tuturor aspectelor conceptuale privind conturarea arhitecturii de ansamblu a unei noi ordini economice și politice internaționale. Dimpotrivă, înaintarea simultană pe terenul conceptual și al practicii imi pare mai rațională. Continuarea preocupărilor de a formula și cla-

rifica conținutul unor concepte directe, concomitent cu eforturile de a ajunge la unele consensuri și convenții pentru probleme specifice și presante, este o cale realistă și mai fructuoasă. Dialectica este evidentă: nu vor putea fi găsite soluții corespunzătoare și de durată fără clarificarea conceptelor generale, valabile, iar conceptele vor fi fără finalitate în afara unor măsuri concrete și angajante.

Ne aflăm în fața unei probleme de fond. Pentru că există oameni politici care își declară acordul în principiu față de necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale, dar atunci când își expun concepția asupra acesteia, își sprijină doctrina doar pe doi piloni: creșterea ajutorului pentru țările în curs de dezvoltare și deschiderea piețelor pentru produsele acestora. În concepția lor măsurile preconizate pentru instaurarea unei noi ordini economice sunt cel mai adesea limitate la cele privind stabilizarea piețelor, asigurarea aprovizionării, împotriva fluctuației excesive a prețurilor, la încercarea de a accelera industrializarea țărilor în curs de dezvoltare și asta adesea prin intermediul societăților multinaționale; creșterea producției alimentare și a fluxului de capital spre aceste țări și mai multă ordine în domeniul monetar. Sigur, măsurile sunt necesare, întrebarea este dacă sint și suficiente? Poate cure fi instaurată o nouă ordine economică internațională, fără modificări structurale, de fond, fără a așeza relațiile internaționale pe principii noi ale unei egalități și echități depline, fără modificarea actualelor mecanisme internaționale în concordanță cu aceste principii?

Președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a atras atenția că „noua ordine economică nu se poate asigura prin unele schimbări formale, care în realitate să perpetueze însă vechile principii și vechea politică de dominație și inechitate”⁽⁴⁾. Modul în care sint abordate aceste probleme în documentele partidului nostru, poziția României exprimată în numeroase documente și prilejuri, stau mărturie pentru efortul desfășurat pe plan conceptual și al acțiunii pentru realizarea unor schimbări de fond în viața internațională, pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune.

Obiectivele Seminarului de cercetări privind avuția națională și avuția națiunilor din cadrul Academiei de Studii Economice, ale laboratorului de economie mondială și ale celui pentru problemele vitale ale omenirii și organizarea sistemului mondial din cadrul Academiei „Stefan Gheorghiu”, studiind aspecte concrete ale proceselor, fenomenelor și mecanismelor din economia mondială, își aduc o contribuție valoroasă la elaborarea și clarificarea componentelor concrete ale unei noi ordini economice internaționale⁽⁵⁾.

Luarea unor măsuri parțiale, cu eficiență discutabilă, nu poate genera un optimism prea robust. Raportul pregătit pentru sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. din toamna anului trecut, analizând bilanțul perioadei scurse din cel al doilea Deceniu al dezvoltării, constata că, în pofida atingerii ora din obiective, „rezultatele au dat naștere unui sentiment general de decepție și frustrare”⁽⁶⁾.

Spuneam că activitatea O.N.U. este realmente (și nici nu s-ar putea altfel) un „barometru”, care ne dă o imagine asupra problemelor majore ce frământă omenirea în fiecare etapă. Dar acest lucru nu este suficient. Cu cât „indicatorii” sale oscilează spre „vreme rea”, cu atât mai mult se resimte în mod obiectiv necesitatea, ca organizația mondială să-și asume responsabilități crescînde⁽⁷⁾. Lumea trebuie într-adevăr radical schimbată. Violența, sărăcia, represiunea și deteriorarea mediului trebuie înlocuite, cum arăta un specialist, cu pace, dezvoltare economică, justiție socială și echilibru ecologic. Se cere abolită nu numai sărăcia absolută dar și structurile care au creat-o, „violența de structură”, exploatarea și inechitatea ce rezultă din împărțirea lumii în „centre” bogate și o imensă „periferie” pauperă. Nu este vorba deci numai de a încheia unele acorduri sau convenții asupra materiilor prime, energiei sau problemelor valutare.

Analiza mai aprofundată a realității, a subdezvoltării și sărăciei, a subocupării populației, crizei alimentare, energetice și de materii prime, deteriorarea mediului ne aduce în fața numitorului comun: **distribuția inechitabilă a dezvoltării și a veniturilor**. Și la o altă realitate: că prosperitatea unei minorități de țări dezvoltate se bazează în mare măsură pe exploatarea unei majorități, a țărilor în curs de dezvoltare. Partidul Comunist Român consideră pe bună dreptate că „starea de subdezvoltare a unor state este rezultatul nemijlocit al politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asupra a popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, consecința relațiilor economice inechitabile”⁽⁸⁾. Racunoașterea acestei realități de necontestat este esențială. Cum se menționa în deschiderea colocviului de la Haga, „dacă nu vom privi inegalitatea distribuției venitului ca un eșec al actualului sistem, răspunsul la problemele economice contemporane și la cererea lumii a treia de instaurare a unei noi ordini economice va fi o simplă continuare a actualului sistem cu unele corective neesențiale”⁽⁹⁾. Aceasta nu înseamnă că eșecul actualului sistem se află doar în domeniul distribuției.

Privite lucrurile în această optică, ne apare mai limpede că nu pot fi elaborate soluții veritabile și durabile fără schimbări de fond, structurale, instituționale, conceptuale și categoriale, soluții care nu se găsesc doar în zona creșterii economice.

Vectorul creștere – dezvoltare – progres

O a doua dilemă. Putem oare analiza problemele dezvoltării nu mai în termenii creșterii economice, adică aplicîndu-ne numai asupra mecanismelor creșterii economice, cum se procedează adesea, sau trebuie să avem în vedere interrelațiile lor cu dezvoltarea și progresul?

Mult timp cîmpul de investigație a creșterii s-a limitat, în teorie, la cel acoperit de disciplinele economice, neglijînd unele elemente indispensabile descifrării acestor procese cum sint: relațiile om-natură, om-societate, structurile sociale și politice, cadrul instituțional și organizațional etc. Dacă creșterea economică este considerată în mod justificat drept cheia progresului, ea nu poate fi privită rupt de contextul social și al finalității ei umane, de interrelația:

În concepția Partidului Comunist Român asupra edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate în țara noastră, se poate urmări ideea cuplării, agregării creșterii economice cu dezvoltarea și progresul social. În modul cel mai general și mai elocvent, ideea este ilustrată de subordonarea întregii politici economice a partidului țelului suprem de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, de creare a unui om nou și a unor structuri sociale și politice adecvate. Faptul că omul este considerat scop, iar creșterea economică mijloc, își pune amprenta atît pe tipul dezvoltării, cit și pe mecanismul prin care se realizează și care determină un „fascicol” larg de transformări și inovări sociale, producția și tehnologia primind orientările socialmente acceptabile și dorite. Concepția partidului nostru asupra dezvoltării multilaterale a societății românești se înscrie printre conceptele științifice de avangardă privind progresul. Profunde semnificații și implicații ale acestei idei directe dovedesc forța creatoare și novatoare în conducerea vieții sociale, care își etalează pe deplin valențele, adevărata măsură a valorii, în procesul punerii ei în operă, în edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate în România. „Este legitim să considerăm — cum se remarcă în unele reflecții pe marginea acestui concept — că, în specificul contribuției noastre la îmbogățirea teoriei marxist-leniniste un rol important l-a avut adeziunea constantă, perseverentă și creatoare la conceptul de multilateralitate”⁽¹⁰⁾.

O asemenea idee nu poate fi neglijată nici în cadrul efortului de instaurare a unei noi ordini economice internaționale pentru că, dacă creșterea realizează schimbări semnificative și de durată, cantitative, calitative și structurale în economie, dezvoltarea este aceea care determină transformările sociale, politice și instituționale ce favorizează creșterea și conduc la progres. În fapt, însuși progresul este condiționat de natura rezultatelor finale complexe ale dezvoltării ce se manifestă pe toate planurile vieții economico-sociale, spirituale, culturale, etice etc., prin care se realizează o îmbunătățire evidentă a situației materiale și spirituale a tuturor membrilor societății, o mai mare justiție, echitate și eficacitate a colectivității.

Înțelegerea semnificațiilor și implicațiilor vectorului creștere-dezvoltare-progres deplasează cîmpul de investigație de pe terenul creștere-resurse-mediul, în sfera mai largă economic-social-politic-ecologic. Faptul că astăzi este tot mai mult acceptată și în țările capitaliste ideea că dezvoltarea este un tot care înglobează producția, consumul, repartiția, schimbul, dar și raporturile sociale, mediul natural, educația etc.⁽¹¹⁾, constituie o premisă incurajatoare care mai curînd sau mai tirziu își va pune amprenta și pe natura soluțiilor alese. Acest aspect interesează în mod particular în contextul de față, pentru că însuși conceptul de nouă ordine economică internațională nu se reduce numai la componenta economică. El implică și componenta socială, politică, juridică, etică etc.

De la triunghiul creștere – resurse – mediu, la pătratul economic — social — politic — ecologic

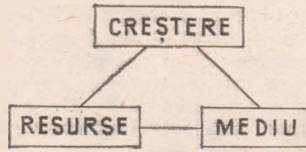
O a treia dilemă. Este satisfăcătoare abordarea problemelor care confruntă în prezent omenirea în cadrul triunghiului creștere, resurse, mediu sau ele se cer analizate în aria mai largă a pătratului economic, social, politic, ecologic?

Pe agenda de lucru a oamenilor de știință occidentali figurează tot mai des în ultimul deceniu studierea problemelor creșterii economice, a căilor, direcțiilor și ritmurilor sale, a constrîngerilor pe care i le creează resursele și mediul, a costurilor și beneficiilor sale, a mecanismelor și politicilor de creștere, a limitelor sale etc. Cu toate că încă în anii 1966–67 Kenneth Boulding și alți autori au sesizat că procesul creșterii economice nu poate fi abordat în termeni pur economici, privit în sine și că succesul economic nu poate fi măsurat numai în componentele producției și consumului, în genere, terenul

de investigație s-a situat, nu întâmplător, doar în limitele triunghiului creștere-resurse-mediu. Se poate aprecia că, în ansamblu, aceasta este și optica rapoartelor Clubului de la Roma. Nici „alternativa sa anglo-saxonă”, cele trei conferințe internaționale organizate de Fundația Ditchley din Anglia și Centrul Woodrow Wilson din S.U.A., nu au ieșit prea mult din limitele perspectivei triunghiulare :

Investigația în cadrul poligonului limitat de cele trei laturi, creștere-resurse-mediu, eludează, deliberat sau nu, componentele și structurile sociale și politice implicate. De aici am încercat să desprind o concluzie de bază, care după părerea mea își pune amprenta pe întregul mod de abordare al acestor probleme : **optica triunghiului este prea îngustă pentru a permite să se găsească în limitele sale soluții de fond problemelor grave cu care este confruntată omenirea.**

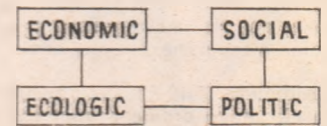
Și Alvin Toffler se lasă prizonierul opticii triunghiulare. Pomind de la premisa adevărată, după care actuala criză economică din lumea capitalistă nu este de tip obișnuit, în ultima sa carte, „The Eco-spasm Report” (p. 16-17), el o interpretează ca o manifestare a unei „crize generale a industrialismului”. Soluția preconizată de el : o ordine socială cu totul nouă, „o civilizație super-industrială, care va fi tehnologică și industrială”, cum o denumește. Se naște însă întrebarea : poate oare constitui făurirea unei societăți super-industriale, alături de menținerea unei societăți sub-industriale, în care trăiește majoritatea omenirii, un răspuns rezonabil marilor probleme ale contemporaneității ?

O precizare se cere făcută ; nu este vorba numai de a găsi remedii pentru ieșirea lumii capitalistă din actuala criză economico-financiară sau de a stabili căile pentru rezolvarea problemelor energetice, alimentare, ale materiilor prime, valutare-financiare sau ecologice. Trebuie ajuns la cauzele profunde care creează dezechilibre, decalaje, inechitate și injustiție, examinând actualele structuri economice, sociale și politice.

Numărul teoreticienilor din țările capitaliste, care reproșează gîndirii economice burgheze că tratează economia ca și cum ar fi separată de sistemul social, sporește mereu. Abordînd creșterea economică în cadrul vectorului creștere-dezvoltare-progres, devine mai evident faptul că nu putem privi economia ca un scop în sine. „Economia nu este un sistem închis”, o spune și Toffler. El are perfectă dreptate afirmînd că fenomenele economice sînt fenomene sociale și că trebuie situate în contextul vieții sociale.

Finalitatea social-umană a creșterii pune în evidență exigența de a-l privi pe om în complexitatea ipostazelor sale multiple, de ființă biologică, de individualitate și membru al colectivității sociale, de producător și consumator, care trăiește concomitent în mediul natural, în cel economic, social și politic. În aceste condiții se poate spera ca remediile de ameliorare a condiției umane să fie găsite numai în sfera creșterii economice ? Poate fi restrînsă aria de investigație în limitele acestei verigi ? Din nou problema ni se pare de fond, pentru că ea vizează optica de abordare, soluțiile la care se ajunge și chiar categoriile cu care operăm. După părerea mea depășirea viziunii triunghiulare creștere-resurse-mediu depășează terenul de cercetare a problemelor instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale în cadrul conceptual al pătratului :

Examinînd lucrurile în această sferă mai largă, aproape implicit ne gîsim în fața celei de-a patra dileme.

Criză de resurse sau criză de structură ?

Elaborarea unor soluții de fond problemelor care confruntă astăzi omenirea - fie că este vorba de subdezvoltare sau de cele alimentare, energetice, ale materiilor prime sau mediului inconjurător - nu poate ocoli dilema dacă avem de-a face cu o criză de resurse sau o criză de structură.

Marile decalaje actuale economice și tehnologice, fenomenul subdezvoltării se datorează oare numai lipsei unor resurse financiare, tehnologice sau de calificări umane ? Inadmisibilă sărăcie, degradanți foame, condițiile precare de adăpost și îmbrăcăminte, lipsa de asistență medicală și învățămînt pentru o mare parte a populației globului se datoresc numai unei crize de resurse ? Se poate vorbi în mod serios de o criză de resurse financiare sau tehnologice cînd în prezent se cheltuiesc 300 de miliarde de dolari pentru înarmare, cînd se trimite sateliți în cosmos și oameni pe alte planete ? Greu de susținut o asemenea ipoteză.

Chiar și foamea se datorează ea oare unei crize de resurse ? O analiză mai atentă a cauzelor actualei crize alimentare relevă că și în acest caz de fapt este vorba în fond de o criză de structură. În realitate omenirea nu este confruntată cu epuizarea posibilităților de sporire a producției agroalimentare. Există încă imense rezerve potențiale, atît în ceea ce privește extinderea terenurilor cultivabile, cît și creșterea randamentelor în țările în curs de dezvoltare (care se situează uneori sub 1/3 față de cele din țările dezvoltate). O investigație mai aprofundată conduce la aceleași cauze : existența subdezvoltării și a unor relații economice inechitabile, în cadrul unor structuri inadecvate.

Ce înseamnă oare circulația materiilor prime în principal din țările în curs de dezvoltare spre cele dezvoltate în timp ce produsele manufacturate parcurg drumul în sens contrar ? Dar fenomenul transferului invers de competențe tehnice, masiva emigrare a cadrelor de specialiști din țările în curs de dezvoltare, spre cele dezvoltate, în timp ce ele resimt o lipsă acută de cunoștințe tehnologice și de cadre ? Nu sînt oare aceste procese manifestări ale crizei de structură, ale existenței unor relații inechitabile ?

Tratarea unei crize de structură ca o criză de resurse și încercarea de a edifica o nouă ordine economică internațională bazată, în principal, pe un flux ceva mai substanțial de resurse financiare, fără modificări structurale de fond, nu va putea conduce la rezolvarea de fond și de durată. Nu trebuie uitat nici o clipă că interesele țărilor dezvoltate nu pot fi dissociate pe termen lung de cele ale țărilor în curs de dezvoltare și în nici un caz nu trebuie contrapuse. Cum se arată și în Declarația Adunării Generale a O.N.U. asupra creării unei noi ordini economice internaționale, există „o strînsă interdependență între prosperitatea țărilor dezvoltate și creșterea și dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare” (12).

Astăzi nimeni nu se mai îndoiește de necesitatea stringentă de a aboli sărăcia absolută și structurile care au generat-o și o mențin. Dar trebuie să fim totodată conștienți că adevăratele dimensiuni ale crizei subdezvoltării depășesc parametrii economici și tehnici. O evaluare reală a posibilităților de soluționare de fond a marilor probleme actuale, ale instaurării unei noi ordini economice internaționale, nu poate prezerva structurile existente ocolind factorii sociali și politici.

Ionuța OLTEANU

(1) Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, București, Editura Politică, 1974, p. 37.

(2) Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, Editura Politică, București, 1975, p. 35-37 și 725-728. Documentele privind poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, la dezarmare și la îmbunătățirea și democratizarea activității O.N.U.

(3) Vezi „Symposium A new international economic order”, report The Hague, the Netherlands, 22-24 mai 1975, p. 67.

(4) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 10, București, Editura Politică, 1974, p. 910.

(5) Seminarul de cercetări privind avuția națională și avuția națiunilor din cadrul A.S.E., condus de tovarășul profesor Manea Mănescu, prin studierea factorilor esențiali de creștere a avuției națiunilor, optimizarea diferitelor fluxuri dintre economiile naționale și tendințe în apropierea nivelurilor de dezvoltare a națiunilor și mai ales prin munca laborioasă de elaborare a modelelor principalelor părți constitutive ale economiei mondiale (optimizare a utilizării resurselor - umane, energetice, de materii prime - a prețurilor, fluxurilor, nivelului de trai etc.) își aduce o contribuție de o importanță particulară la elucidarea componentelor și direcțiilor de acțiune pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale (vezi Revista economică nr. 50/1975 p. 25 și 26). În cadrul laboratorului de economie mondială din Academia „Ștefan Gheorghiu” condus de tovarășul Cornel Burtică au avut loc dezbateri ample asupra concepțunii de nouă ordine economică internațională (a se vedea și studiul prof. dr. Constantin Moisuc).

(6) Doc. E/AC. 62/8, din 5 mai 1975, p. 5.

(7) Vezi Poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice, document prezentat la sesiunea Adunării Generale a O.N.U., în „Știința” din 13 nov. 1975.

(8) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. Politică București, 1975, p. 148-149.

(9) Vezi cuvîntul de deschidere al primului ministru al Olandei Joop den Uyl, în cadrul simpozionului citat, p. 3.

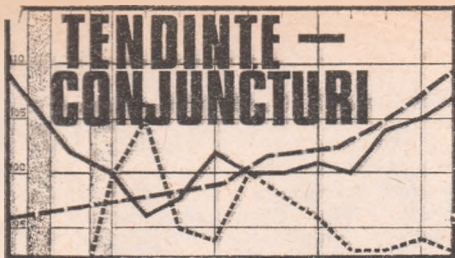
(10) Vezi Mircea Malita, studiul „Multilateralitate și armonie” din volumul „Idei în mers”, București, Editura Albatros, 1975, p. 8-20.

(11) Vezi și Rapport Dag Hammarskjöld, 1975, „Que faire” pre-pare à l'occasion de la Septième session extraordinaire de l'Assemblée générale des Nations Unies, p. 7.

(12) Declarația asupra creării unei noi ordini economice internaționale, Rezoluția 3201 (S-VI) din 1 mai 1974, adoptată la a VI-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U.

(*) Citat din textul telegrammei trimisă tovarășului Nicolae Ceaușescu de conducerea Institutului pentru problemele unei noi ordini economice internaționale de la Paris, în „Știința” nr. 10306, din 9 octombrie 1975.

(**) Citat din cuvîntul lui Giancarlo Elia Valori, „Știința” nr. 10356, din 6 decembrie 1975.

Prognoze 1976

Ponderi in comerțul mondial

DINTRE principalele țări capitaliste, numai Japonia are anul acesta perspective să-și mărească intrucitva participarea la comerțul mondial. În cazul R.F.G. ca și al S.U.A. progresul se anunță a fi de-abia perceptibil, în timp ce alte țări stagnează sau sint în regres. Aceasta rezultă din

calculare O.C.D.E. cu privire la așa-numitele „părți de piață”, reprezentând diferența — exprimată în puncte procentuale — între ritmul de creștere al exporturilor și ritmul de creștere al capacității pieșelor respective. Cifrele cu semnul minus indică deci scăderi, în timp ce celelalte arată creșteri, ale ponderii țărilor respective în ansamblul comerțului. Prognoza pe 1976 și evoluțiile recente în cazul principalelor 7 țări capitaliste dezvoltate membre ale O.C.D.E. se prezintă astfel :

	1960— 1972, medie anuală	1974	1975	1976
Canada	- 1.75	- 1.5	4	- 1.5
S.U.A.	- 2	- 0.75	2.25	0.25
Japonia	7.75	3.5	3.75	2
Franta	2.5	2.75	- 0.25	0
R.F.G.	0.5	4.5	- 3.75	0.25
Italia	3.5	- 1.5	1.75	0
Anglia	- 3.25	- 4.5	3	- 1.75

1976/77:

recolta bună de griu

DUPĂ aprecierea specialiștilor Comisiei Pieței Comune vest-europene, până la sfârșitul sezonului agricol 1975—76 cererea și oferta pe piața cerealelor se vor afla într-un echilibru relativ. Nivelul foarte scăzut al stocurilor de cereale la finele perioadei va determina, însă, o instabilitate a prețurilor, care vor fi supuse oscilațiilor în funcție de modificările cererii și ofertei.

Pe de altă parte, se estimează că producția mondială de griu din sezonul 1976—77 ar putea să depășească ușor nivelul consumului mondial, estimat la 370 mil. tone, în cazul în care condițiile atmosferice vor fi favorabile sau cel puțin medii.

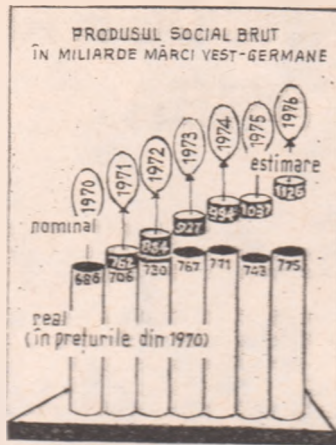
Austria: inviorare lentă

SPECIALIȘTII de la Oesterreichisches Institut für Wirtschaftsforschung din Viena consideră că rămâne în continuare deschisă problema dacă ușoara inviorare a economiei austriece, prevăzută de ei pentru 1976, se va transforma într-o creștere susținută. După

evaluările lor, produsul național brut va înregistra în Austria un spor de 1,5% în decursul acestui an, față de o scădere cu 2,5% în 1975. Sporul ar urma să aibă loc în condițiile unei urcări cu 7,5% a prețurilor bunurilor de consum. Se așteaptă ca un sprijin relativ însemnat pentru conjunctură să-l constituie consumul individual, dar sporul scontat al acestuia (+2,5%) este inferior celui de 3% din 1975. Pe de altă parte, investițiile continuă să nu susțină conjunctura: scăderea din 1975 (-7%) face loc anul acesta unui spor extrem de redus (0,5%). Învierea, constată economiștii citați, se anunță în aceste condiții a fi mult mai slabă decât la începutul arintului conjunctural precedent, din anul 1968.

R.F.G.: creșterea reală

PRODUSUL social brut al R.F.G. calculat în prețurile constante din 1970, va rămâne în cursul anului 1976 aproximativ la nivelul său din 1974 și va fi doar cu puțin superior celui din 1975. Aceasta rezultă din graficul alăturat, reprodus după VDI-Nachrichten, care înfățișează influența măsurării prețurilor, mai precis a fenomenului inflaționist, asupra produsului din fiecare an.

Deși în prețurile curente produsul brut al economiei vest-germane în acest an depășește simțitor pragul de 1000 miliarde mărci, în expresie reală el va reprezenta numai 775 miliarde, față de 771 miliarde mărci rest-germane în 1974 și 743 miliarde anul trecut.

Export de carne

ÎN cercurile de specialitate se apreciază că exporturile argentinene de carne de vacă ar putea atinge în 1976 nivelul de 400 000 de tone. În majoritatea lor, acestea sint destinate țărilor Pieței Comune vest-europene și S.U.A.

Pe de altă parte, în Australia — alt important exportator de carne pe plan mondial — perspectivele exportului de carne de vită sint apreciate ca favorabile în cursul acestui an. După opinia exportatorilor australieni, în Japonia și S.U.A. se resimte în prezent o insuficiență de carne de vită, ceea ce ar conduce la atenuarea măsurilor de limitare a importurilor respective, o asemenea evoluție fiind scontată și în cazul Pieței Comune.

Bulgaria: dezvoltarea cooperării industriale

UN BILANȚ provizoriu al desfășurării comerțului exterior al Bulgariei în cursul anului trecut indică o creștere cu 16% a volumului total al schimburilor. Paralel cu dezvoltarea susținută a schimburilor cu țările socialiste, după cum semnala recent agenția B.T.A. se manifestă o tendință tot mai accentuată de cooperare între Bulgaria și firme din țări capitaliste în domeniul livrărilor de echipamente complete. Astfel, uniunea economică bulgară „Tejnoexport” a încheiat acorduri de cooperare pentru exportul

de uzine complete către țări în curs de dezvoltare cu o serie de firme, ca „Foscamp” (Olanda), „Rutner” (Austria), „Huure” (Finlanda) etc. De asemenea, centrala bulgară de comerț exterior „Mașinoexport” întreține relații de colaborare cu societățile vest-germane „Henschel”, „Krupp”, „Mannesmann” și „FAG”, iar un acord general de cooperare a fost încheiat de firma „Daimler-Benz” cu partea bulgară în domeniul producției și rinzării de electrocare și transportoare arind motor cu combustie internă, precum și pentru rinzarea și întreținerea de automobile.

Evoluții monetare

PRINCIPALUL factor care a contribuit la ușoara slăbire a dolarului S.U.A. față de celelalte derize vest-europene în ultima săptămână a lunii ianuarie a fost anunțarea de către R.F.G. a unui excedent al balantei comerciale pe luna decembrie 1975 de 3,2 miliarde mărci rest-germane (față de 3,1 miliarde în noiembrie), comparat cu excedentul S.U.A. de numai 578,6 milioane dolari (1 110 milioane de dolari în noiembrie).

Lira italiană a continuat să fie slabă față de dolarul S.U.A. (atingind un punct minim de circa 758 lire italiene pentru un dolar S.U.A.), nivelul deprecierei sale în raport cu cursul dinaintea închiderii pieței oficiale în Italia fiind de peste 10%. La aceasta a contribuit, atât continuarea crizei guvernamentale, cât și situația economică dificilă a acestei țări (producția industrială a scăzut în 1975 cu 10%, iar P.N.B. cu 4,5%, în vreme ce indicele prețurilor de consum a crescut cu 16,75%).

Dobinzile la depozitele de eurodolari au avut o ușoară tendință de scădere, în așteptarea unei noi reduceri a dobânzilor interne la dolar. Tendința de continuare a scăderii dobânzilor pe piața S.U.A. a fost confirmată de hotărârea lui First National City Bank din New York de a reduce dobânda preferențială („prime rate”) de la 6 3/4 la 6 1/2 p.a. O tendință de ușoară scădere au manifestat și dobinzile la depozitele în eurofranc elvețian și euromarca rest-germană.

Banca Angliei a anunțat reducerea dobânzii minime de împrumut de la 10 1/2% la 10% (cu începere de luni 2 februarie a.c.), banca Suediei a redus taxa oficială a scontului de la 6% la 5 1/2%, iar banca Olandei de la 4 1/2% la 4%.

Prețul aurului a crescut de la 126,65 dolari uncie la 26 ianuarie la 129 dolari uncie la 29 ianuarie a.c.

POLITICA DEMOGRAFICĂ ȘI DEZVOLTAREA

Marea diversitate a condițiilor social-economice, alături de situația diferită din punct de vedere al evoluției populației specifică unor țări sau zone geografice, determină și face obiectiv necesare orientări specifice în domeniul politicii demografice.

Referindu-se la acest aspect, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU sublinia în cuvântarea ținută cu ocazia deschiderii Conferinței Mondiale a Populației (Bucur., 19 august 1974) că: „Problemele demografice, planificarea dezvoltării populației se pun în mod diferențiat de la un continent la altul, de la o țară la alta, în unele fiind necesară o creștere mai accentuată a populației, iar în altele o diminuare a creșterii”. O analiză concretă a situației mondiale din acest punct de vedere confirmă întru totul această apreciere. Ca și legăturile strinse care există între politicile demografice, economice și sociale.

Deosebiri și inegalități

O CERCETARE întreprinsă de O.N.U. cu privire la orientarea politicii demografice a statelor lumii scoate în evidență o serie de aspecte care atestă existența unor concepții independente în materie de politică demografică, indiferent de gradul de dezvoltare economică a acestor state. Astfel, guvernele a 21 de țări dintr-un total de 148 consideră că ritmurile creșterii populației țărilor lor sînt „insuficiente”, guvernele a 42 de țări le apreciază ca „exagerate”, iar în 85 de țări aceste ritmuri sînt considerate ca „acceptabile”.

În țările care consideră ritmul creșterii populației lor ca exagerat trăiesc 57% din populația lumii și 81% din populația țărilor în curs de dezvoltare. Există însă un număr de țări din categoria celor în curs de dezvoltare care, deși au indici ridicați de creștere a populației, îi consideră totuși ca „acceptabili” sau chiar ca „insuficienți”. Nu există, deci, și nu poate exista în acest domeniu o relație directă, automată, între gradul de dezvoltare economică și orientarea sau scopurile politicii demografice.

Toate țările lumii duc, pe de altă parte, o politică de creștere a duratei vieții populației. Rezultatele acesteia sînt însă puternic influențate, alături de situația economico-socială actuală, cît și de evoluția acesteia în domeniile sau chiar în secolele precedente. În prezent, speranța medie de viață la naștere este mai mică de 50 de ani în 50 de țări ale lumii, din care 34 se află în Africa și 11 în Asia și Extremul Orient. În țările dezvoltate acest indicator oscilează în jurul a 70 de ani. Se poate deci afirma că, datorită marilor deosebiri existente între nivelurile de dezvoltare a unor țări, populația acestora este inegală nu numai în fața vieții, ci și în fața morții, și aceasta chiar din momentul nașterii. Menținerea și pe viitor a decalajelor existente în ceea ce privește dezvoltarea ar însemna condamnarea la moarte prematură a multor generații din țările în curs de dezvoltare.

Populație și teritoriu

PRINTRE factorii determinanți ai politicii demografice se consideră adesea și gradul de populare sau densitatea populației unor țări. Și anume, subpopularea ar pleda în favoarea unor măsuri de stimulare, iar densitatea ridicată în favoarea reducerii ritmului de creștere a populației.

Deși în general valabilă, această regulă nu poate fi totuși absolutizată, neputîndu-se ignora situația altor factori care caracterizează nivelul de dezvoltare a unei țări.

Densitatea populației exprimată prin raportul matematic populație/teritoriu este o abstracție dacă nu se ia în considerare cel puțin calitatea teritoriului, respectiv gradul în care aceasta este sau nu utilizabilă din punct de vedere economic. Adoptînd o optică particulară care ar permite din unele puncte de vedere o apreciere mai realistă, în cele ce urmează vom utiliza indicatorul „densitatea populației agricole”, respectiv numărul populației agricole la 1 km² de teren agricol. Constatările cu privire la relația dintre acest indicator și politica demografică sînt susținute de datele statistice din tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Densitatea agricolă în 1950 și 1970 în cîteva mari regiuni geografice ale lumii

Regiunile	Populația agricolă la 1 km ² teren agricol	
	1950	1970
Total mondial	129	132
Regiuni dezvoltate	46	31
Regiuni mai puțin dezvoltate	221	226
Asia de Sud	227	235
Asia de Est	493	453
Europa	87	60
Africa	92	117
U.R.S.S.	45	33
America de Nord	10	5
America Latină	104	96
Oceania	19	18

Sursa : Demographic trends in the world and its major regions, 1950-1970. (E/CONF. 80/CBP/14).

Inegalitatea pe planul dezvoltării indică și o puternică presiune a populației zonelor mai puțin dezvoltate, care este agricolă în proporție de circa 80%, asupra terenurilor și suprafețelor cultivabile. Măsura

în care această situație influențează orientarea politicii demografice a statelor, poate fi mai ușor demonstrată examinînd situația Asiei. În multe din țările acestui continent guvernele au elaborat politici specifice vizînd reducerea ritmului de creștere a populației, avînd în vedere că în unele regiuni și în special în Asia răsăriteană dimensiunea medie a familiei se apropie de 6 persoane. Astfel, 25 din cele 31 de țări ale continentului au adoptat în cursul anilor '60 o politică oficială bazată pe un program de reducere a sporului de populație. Printre țările care au programe naționale orientate în această direcție se numără R.P. Chineză, India, Indonezia, Iranul, Pakistanul, Coreea de Sud, Filipine, Tailanda.

Gradul de populare a unor țări nu duce însă, după cum am menționat deja, în mod inevitabil la orientări similare în politica demografică. Este concludent în acest sens cazul Americii Latine. Pe acest continent, țări ca Argentina și Uruguay se pronunță pentru o creștere mai rapidă a populației, iar altele consideră ca acceptabil un ritm de creștere a populației de 2,9% anual (cu mult peste media mondială de 2%) cum este de exemplu cazul în Peru, Brazilia, etc. În același timp, țări ca Salvador, Republica Dominicană, Honduras etc. care au o densitate redusă a populației, se orientează în direcția reducerii ritmului de creștere a acesteia.

Diversificarea în orientare ar putea fi exemplificată și cu situația altor țări sau regiuni geografice. Ne limităm la menționarea faptului că în multe din țările dezvoltate din Europa și America de Nord, politica demografică este orientată oficial către stabilizarea, respectiv către creșterea zero, a populației. Evident, în acest caz orientarea respectivă nu mai este dictată de presiunea populației agricole, dat fiind gradul înalt de dezvoltare a acestor țări, ci de cu totul alte rațiuni printre care specialiștii menționează adesea presiunea asupra resurselor în general, poluarea multiplă, scăderea calității vieții etc. În toate cazurile, fie că este vorba de o politică de favorizare a creșterii populației, fie de una de frînare a ei, la bază stau considerente de interes național, și întrucît politica demografică este un atribut exclusiv al suveranității statelor aceste considerente nu pot forma obiect de discuție.

Relația

politică demografică-resurse

AM MENȚIONAT mai sus, printre altele, ca element determinant al politicii demografice și resursele (de diferite categorii) ale unor țări. În ce măsură influențează acestea orientarea politicii demografice a statelor? Informațiile disponibile permit o caracterizare globală, dar suficient de concludentă a situației rezervelor la unele resurse. Să luăm de exemplu cazul combustibililor fosili. La o primă vedere, între situația unor țări din acest punct de vedere și orientarea politicii lor demografice cu greu s-ar putea face o corelație, tabloul fiind foarte neomogen: țări bogate în resurse și cu densitate redusă a populației duc o politică de reducere a ritmului de creștere a acesteia, sau invers, țări sărace în resurse stimulează creșterea populației etc.

Datele existente permit în ansamblu o

concluzie destul de optimistă și realistă în același timp: majoritatea țărilor lumii, printre care și țări cu populație numeroasă, au o situație bună în ceea ce privește rezervele de combustibili fosili, deci un raport favorabil între populație și resurse. Detaliind puțin, se pot face următoarele constatări mai importante:

a. Marea majoritate a țărilor dezvoltate se află în grupa celor bogate în rezerve de combustibili fosili (peste 100 tone pe un locuitor).

b. Cu unele excepții, țările bogate în resurse, atât cele dezvoltate cât și cele în curs de dezvoltare și care au și o populație numeroasă (R. P. Chineză, India, S.U.A., Japonia, R.F.G. etc), duc o politică de frinare a creșterii populației. În unele din aceste țări, însă, bogăția în resurse este dublată de o ridicată densitate a populației (Japonia, R.F.G., India, R. P. Chineză etc.).

c. Din categoria țărilor mai puțin bogate în resurse fac parte cu prioritate țări în curs de dezvoltare care, cu unele excepții (Coreea de Sud, Filipinele), au o densitate relativ redusă a populației. Politica demografică oficială este însă orientată și în majoritatea acestor țări către încetinirea ritmului de creștere a populației.

d. Din categoria țărilor care stimulează și favorizează creșterea populației fac parte atât unele bogate în resurse cât și altele mai sărace, atât țări dezvoltate cât și țări în curs de dezvoltare. Fără a face o enumerare limitativă, dintre acestea fac parte: Bulgaria, Ungaria, R. D. Germană, Cehoslovacia, România, Argentina etc.

Prin urmare, și din punctul de vedere al relației „populație-resurse” orice uniformitate în orientarea politicii demografice este exclusă. Rațiuni de altă natură guvernează, de la stat la stat, această orientare și în primul rând scopurile și obiectivele dezvoltării social-economice în perspectivă, interesele naționale ale fiecărei țări.

Prospectivă asupra populației României

PRIVITĂ în contextul de mai sus, politica demografică a României apare ca o politică puternic ancorată în realitate, având o fundamentare economică solidă și corespunzând pe deplin intereselor actuale și de perspectivă ale țării. Rezultatele acestei politici nu au doar o expresie cantitativă, ci se caracterizează în același timp printr-o serie de **parametri calitativi**. Întrucât atât evoluția anterioară cât și situația actuală a acestora sînt în general cunoscute, ne vom opri pe scurt asupra unor aspecte prospective ale evoluției populației României, în contextul mai larg al dezvoltării economico-sociale.

În primul rând, **volumul și structura forței de muncă**, important parametru al dezvoltării, va evolua pînă în anul 1990 exclusiv în funcție de nivelul mortalității, dat fiind că toate persoanele care în acel an vor fi în vîrstă de muncă sînt deja în prezent în viață. **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism** prevede în acest sens dezvoltarea activității medicale, preventive și asigurarea mijloacelor de apărare și refacere a sănătății. În aceste condiții, volumul și structura forței

de muncă ar putea avea după calculele noastre, în 1990 comparativ cu 1973, configurația înfățișată în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Volumul și structura forței de muncă a României în 1973 și 1990

	1973		1990	
	în mii	în ⁰ / ₀	în mii	în ⁰ / ₀
Total	12 670	100,0	14 281	100,0
15 — 19 ani	1 863	8,9	1 807	7,8
20 — 24 „	1 738	8,3	1 995	8,6
25 — 29 „	1 310	6,3	1 397	6,0
30 — 34 „	1 385	6,6	1 758	7,6
35 — 39 „	1 563	7,5	1 762	7,6
40 — 44 „	1 532	7,3	1 455	6,3
45 — 49 „	1 417	6,8	1 228	5,3
50 — 54 „	1 085	5,2	1 476	6,3
55 — 59 „	777	3,7	1 408	6,0

Creșterea cu 12,7⁰/₀ a volumului total al forței de muncă în 1990 față de 1973 se datorește în parte sporirii unor contingente tinere (20—24 și 30—34 ani) care în prezent se află în mare majoritate în curs de formare profesională (instruire), și în parte dublării (aproape) a contingentului de 55—59 ani care în prezent este în plină activitate.

În al doilea rînd, ne referim la **stocul de învățămînt**, element calitativ al evoluției populației, avînd semnificații economice deosebit de importante. Examinarea evoluției acestuia arată că politica demografică și cea social-economică a României nu a urmărit și nu s-a limitat la realizarea numai a unor obiective cantitative. Înțelegînd prin stoc de învățămînt cantitatea totală a anilor de studii de care dispune societatea la un moment dat, putem aprecia că, în lumina prevederilor Programului P.C.R., acesta va spori considerabil avînd în vedere că:

— în perioada 1976—1980 se va generaliza prima treaptă a liceului, iar pînă în 1990 întregul tineret va fi cuprins treptat în învățămîntul de 12 ani;

— învățămîntul superior va continua să se dezvolte, asigurînd satisfacerea deplină a necesităților de cadre pentru toate sectoarele activității economico-sociale.

Dealtfel, necesitatea cunoașterii stocului de învățămînt este subliniată, printre altele, și de faptul că în condițiile economiei moderne teza după care investițiile în învățămînt reprezintă o importantă forță de propulsie social-economică este unanim acceptată. Ne referim în acest sens la rezultatele unor cercetări care au demonstrat că între nivelul educațional și venitul național există o corelație foarte strînsă, respectiv de peste 0,8 în cazul unor țări occidentale. În același sens pledează și concluziile unui raport întocmit pentru B.I.T. cu privire la 52 de țări. Din acesta rezultă că diferența dintre nivelul de dezvoltare economică a diferitelor țări

— la același ritm de creștere a investițiilor — provine din diferența în calitatea forței de muncă, coeficientul de corelație fiind de 0,84. După aprecierile lui S. G. Strumilin, care a făcut o încercare de cuantificare a avantajelor economice ale instruirii, un lucrător care știe să scrie și să citească poate mări productivitatea

muncii cu 30⁰/₀. După calculele lui Edward Denison, în perioada 1929—1957 creșterea produsului național brut al S.U.A. s-a datorat în proporție de 25⁰/₀ nivelului crescut al învățămîntului, 20⁰/₀ progresului general al cunoștințelor și numai în proporție de 15⁰/₀ creșterii volumului capitalului fix.

În lumina celor de mai sus, importanța evoluției stocului de învățămînt ca element al politicii economico-sociale și demografice a României este deosebită. Datele disponibile ne permit următoarea caracterizare a evoluției sale pentru o perioadă precedentă (în mii de ani de studii):

	1956	1969
— stoc total brut	55 312	89 569
— stoc superior brut	962	1 805
— stoc mediu brut	3 369	10 519
— stoc elementar brut	50 922	77 245
— ponderea stocului superior (ponderat) (⁰ / ₀)	14,3 ⁰ / ₀	14,5 ⁰ / ₀
— ponderea stocului mediu (ponderat) (⁰ / ₀)	17,8 ⁰ / ₀	30,0 ⁰ / ₀
— ponderea stocului elementar (⁰ / ₀)	67,9 ⁰ / ₀	55,5 ⁰ / ₀
— durata medie globală de școlarizare (ani)	4,82	5,56

Luînd în considerare prevederile înscrise în Programul Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea multilaterală a României în deceniile următoare, se pot face unele aprecieri prospective și asupra evoluției stocului de învățămînt ca element calitativ al politicii demografice. Astfel, volumul global al stocului va crește în anul 2000 față de 1973 cu 53⁰/₀, adică mult mai rapid decît populația. Componenta cea mai dinamică a stocului este categoria de nivel mediu care crește de peste 12 ori, ca urmare atât a sporirii contingentelor școlare născute după 1966 cât și a generalizării învățămîntului liceal. Stocul de nivel superior crește de 6,5 ori. Ponderea stocului (ponderat) de studii generale scade de la 67,9⁰/₀ în 1956 la 36,1⁰/₀ în anul 2000, iar cea a studiilor medii crește corespunzător de la 17,1⁰/₀ la 44,5⁰/₀, în timp ce ponderea stocului de nivel superior crește de la 14,3⁰/₀ la 19,4⁰/₀.

Durata medie de școlarizare, parametru important al dezvoltării unei țări, va evolua după calculele noastre astfel:

1975	6,36 ani	1990	7,64 ani
1980	6,64 „	1995	7,91 „
1985	7,10 „	2000	8,47 „

Spre finele secolului XX un tînr de 25—34 ani din România va fi posesorul unui stoc de învățămînt de 12—13 ani (pentru comparație, un exemplu: în 1978 acest indicator se apreciază că va fi în Franța de 11,17 ani pentru persoanele în vîrstă de 25—29 ani).

Prin urmare, politica demografică a României, departe de a fi urmărit sau de a urmări doar o creștere cantitativă, numerică, a populației, este orientată spre o dezvoltare complexă, multilaterală a acesteia cu o finalitate economică și socială fundamentată științific. O asemenea orientare se prezintă ca unica posibilă în condițiile trecerii de la un stadiu mai puțin dezvoltat al economiei la stadii superioare, corespunzătoare celui către care se îndreaptă în prezent România.

Emil MESAROȘ

*) Doc. E/Conf. 60 / CBP / 21 iunie 1974

Cheltuielile militare : dimensiunile unei risipe

150,62 MILIARDE de dolari : la ațita s-au ridicat cheltuielile militare ale țării-membre ale N.A.T.O. în cursul anului trecut. Presa occidentală publică date pe diferitele țări, care înfățișează dimensiunile acestei uriașe risipe cât și expresia ei pe cap de locuitor. Le reproducem după **Die Zeit** din 23 ianuarie (tabelul nu cuprinde Islanda) :

Cheltuieli militare		
	suma totală, mil. dolari	pe 1 locuitor, dolari
S.U.A.	92 700	432
R.F.G.	16 200	264
Franța	13 000	244
Anglia	11 300	200
Italia	4 700	84
Olanda	3 000	216
Canada	2 900	128
Belgia	1 900	193
Turcia	1 400	35
Norvegia	900	219
Portugalia	900	103
Grecia	900	96
Danemarca	800	161
Luxemburg	20	63

Leasing în expansiune

LUIND în considerare importanța leasing-ului atât pentru marea industrie, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii (o anchetă în rindul acestor întreprinderi a arătat că mai mult de jumătate dintre ele sînt interesate în leasing), Ministerul comerțului exterior și industriei din Japonia a pus în aplicare un program de finanțare a operațiunilor respective în anul financiar 1975/76. Cele mai mari ponderi în valoarea globală a contractelor de leasing încheiate în exercițiul 1974/75 le dețin aparatele și mașinile de birou (29,1%), echipamentul industrial (17,9%) și cel comercial (14,7%), mijloacele și instalațiile de transport (10,6%) etc.

Volumul operațiunilor de leasing (în miliarde yeni)

1968 = 45	
1969 = 120	1972 = 372
1970 = 211	1973 = 528
1971 = 280	1974 = 529

Sub efectul crizei economice, volumul tranzacțiilor de leasing a rămas practic staționar în 1974, dar pînă în 1973 el crescuse într-un ritm mediu anual de peste 50%. Dacă în 1964 în Japonia se numărau doar trei societăți specializate în operațiuni de leasing, după un deceniu făceau deja parte din asociația de specialitate 48 de mari firme.

Cehoslovacia: baza energetică

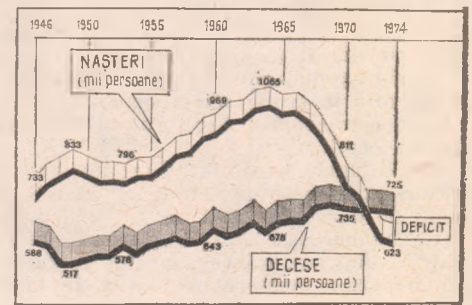
ÎN PERIOADA postbelică baza energetică a economiei cehoslovace a cunoscut

un ritm intens de dezvoltare, producția de energie primară (raportată pe locuitor) dublîndu-se în ultimele două decenii. Extrakția de cărbune a crescut de la 40 mil. tone în 1948 la 113 mil. tone în 1975, livrările de gaze (pentru încălzit) — de la 600 milioane la 8 miliarde mc, iar producția de energie electrică — de la 7,5 la 59 mld. kWh (în condițiile creșterii de peste cinci ori a capacităților instalate). Totodată, sporește importanța importului de petrol și gaze naturale ; dacă în 1955 importul contribuia cu 12% la balanța energiei primare, în 1970 ponderea sa a fost de circa 26%, iar anul trecut a reprezentat 35%.

Evoluții răsturnate

RECESIUNEA economică recentă din R.F.G. a accentuat și unele modificări în structura și dinamica populației sale. Între altele, amploarea crescîndă a șomajului a determinat nu numai sistarea imigrării de forță de muncă străină în această țară, dar și un reflux al muncitorilor străini, dintre care unii se stabiliseră de mai mult timp, împreună cu familiile lor.

în R.F.G. Totodată, după cum evidențiază statisticile oficiale vest-germane, natalitatea a scăzut treptat din a doua jumătate a deceniului trecut, îndeosebi ca efect al

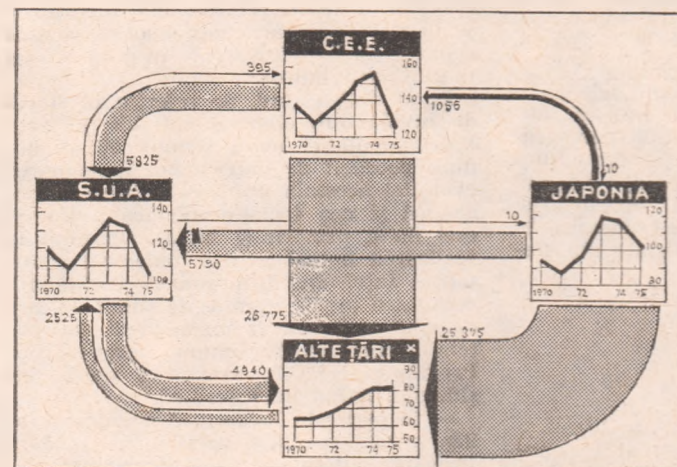

liberalizării măsurilor contraceptive, curba natalității ajungînd în anii 1973—1974 să se situeze sub cea a mortalității (vezi graficul). Conjugarea acțiunii acestor doi factori a condus la răsturnarea evoluției demografice în R.F.G. : dacă populația sa a crescut continuu din 1946 pînă în noiembrie 1973, ea a înregistrat o ușoară reducere absolută în cursul anului următor.

Oțel: exportatori și importatori

PRINCIPALA țară exportatoare de oțel din lumea capitalistă este Japonia, în vreme ce cel mai mare importator se dovede-

desc a fi S.U.A. Graficul de mai jos se referă la cele 28 de țări membre ale Institutului internațional al fierului și oțelului (I.I.S.I.), care furnizează circa 98% din producția de oțel a lumii capitaliste.

*) CELELALTE 17 ȚĂRI MEMBRE ALE I.I.S.I.

Graficele prezintă producția internă de oțel brut (în milioane tone)

Fluxurile comerciale de produse finite și semifinite din oțel privesc anul 1974 (în mii tone)

(după „The Economist”)

Prevalîndu-se de reducerea producției americane de oțeluri speciale cu 45% în 1975 față de anul precedent și de scăderea cu 30% a forței de muncă utilizate în acest sector, Administrația S.U.A. ar putea decide (pînă la 18 martie) să impună cote asupra importului de oțeluri speciale (astfel ca acesta să nu depășească 146 mij t pe an în a doua jumătate a acestui deceniu). În primele 11 luni ale anului trecut importurile americane de oțeluri inoxidabile au scăzut cu 28%, nivelul atins reprezentînd totuși mai mult decît dublul celui din 1973.

Ultima enigmă a Agathe Christie

SE PARE că dintre toate „misterele” create de celebra autoare engleză de romane polițiste, decedată de curînd, enigma propriei sale succesiuni are cele mai mici șanse de a fi dezlegată vreodată. „Chiar și Hercule Poirot sau Jane Marple (eroi-detectivi ai scriitoarei — n.n.) ar fi derutați de încurcăturile moștenirii comerciale lăsate de Agatha Christie”, scrie **The Financial Times** (19 ianuarie). În primul rînd, este vorba de însăși vastitatea operei : peste 80 de volume publicate al căror tiraj mondial (în 28 de limbi) este evaluat la circa 400 milioane de exemplare și care reprezintă astăzi la prețurile de librărie circa 500 milioane l.st. (1 miliard de dolari). La aceasta se adaugă

drepturile pentru cîteva piese (una din ele, „Cursa de șoareci”, se joacă la Londra de 24 de ani fără întrerupere), pentru filme, scenarii radiofonice etc., etc. În al doilea rînd, autoarea a înțeles dintotdeauna să-și apere veniturile de curiozitatea și apetitul fiscalului, recurgînd în timpul vieții la numeroase donații care sînt scutite de impozite, creînd societăți de administrare a drepturilor, cedînd perceperea drepturilor contra unor sume forfetare etc. Cum relatează ziarul amintit, „este imposibil de a calcula exact volumul de vânzări ale operelor Agathe Christie, și cu atît mai puțin de a descurca ițele complicate ale rețelei de redevențe și copyright-uri, țesută de-a lungul a 56 de ani”. Ultima enigmă a autoarei se dovedește astfel, cel puțin pînă în prezent, și cea mai rezistentă la eforturile dezlegătorilor profesioniști și amatori deopotrivă.

Cooperarea economică în Balcani

Emilia Tomescu, Boldești — Conferința pentru cooperare economică în Balcani, care a început la 26 ianuarie la Atena, reprezintă prima reuniune la nivel ministerial din perioada post-belică a țărilor din Peninsula Balcanică. Ea și-a propus identificarea de noi posibilități și forme de cooperare economică și tehnică multilaterală în domenii de interes comun pentru toate țările participante.

Pornind de la interesul firesc al tuturor popoarelor și statelor din Balcani — fără deosebire de orinduire socială — de a intensifica și diversifica colaborarea bilaterală și multilaterală dintre ele, care pot avea un rol important în dezvoltarea accelerată a fiecărei țări, ca și de la interdependența între înfăptuirea securității și cooperării în Balcani și cea la scara întregii Europe, România s-a pronunțat și a acționat în mod statornic pentru stabilirea unor relații de prietenie și bună vecinătate în Balcani, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii și colaborării. De aceea, ca a sprijinit călduros de la început inițiativa organizării acestei prime reuniuni la nivel ministerial, propusă de Grecia în august 1975.

Conceptind — așa cum ne obligă istoria — cooperarea în Balcani ca parte integrantă a securității și colaborării în Europa, este de la sine înțeleasă că transformarea Balcanilor într-o asemenea zonă a păcii, departe de a fi îndreptată împotriva cuiva sau de a dauna vreunei țări sau grupuri de țări, constituie o contribuție concretă la aplicarea în practică, pe plan multilateral și la nivel guvernamental a principiilor și obiectivelor convenite unanim în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

Desigur că nici în prezent relațiile economice dintre țările balcanice nu se limitează numai la relații comerciale. Totuși, ne vom opri pentru moment la acestea. În cazul țării noastre, relațiile comerciale cu țările balcanice reprezentau în 1974 5,3% din totalul comerțului exterior (totalizând 2 866 milioane lei-valută), în cazul Greciei (260 milioane de dolari în același an) — 4%, în cel al Iugoslaviei (peste 9 760 milioane de dinari) — circa 5,1% etc. Cifrele sugerează existența unor destul de ample rezerve de dezvoltare a acestor relații.

Comerțul României cu țările balcanice (milioane lei-valută)

	Export		Import	
	1973	1974	1973	1974
Albania	39.6	55.1	40.9	52.9
Bulgaria	369.6	446.2	341.3	509.8
Grecia	337.3	281.1	146.1	131.5
Iugoslavia	388.6	641.9	405.6	596.5
Turcia	40.2	129.2	49.8	22.1
Total	1 175.3	1 553.5	983.7	1 312.8

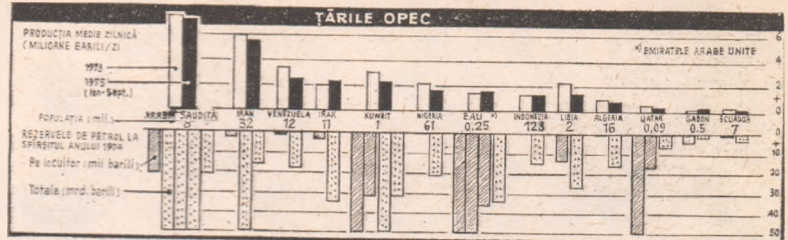
În cazul Bulgariei, schimburile comerciale cu Turcia au sporit de la 8,6 milioane de dolari în 1970, la 34,5 milioane dolari în 1974 și 24,2 milioane de dolari numai în primul semestru al anului trecut; relațiile comerciale cu Iugoslavia (157,7 milioane de dolari în 1974) urmau să depășească anul trecut 200 milioane de dolari etc.

OPEC

Mihai Mitrică, Iași — Organizația țărilor exportatoare de petrol (OPEC) numără 13 membri (vezi graficul). Țările care solicită în prezent intrarea în OPEC, cererile lor urmând a fi discutate sau rediscutate, sunt Trinidad — Tobago, R. P. Congo și Siria.

pentru a adera la această organizație o țară trebuie să fie un exportator net „substanțial” de petrol și să aibă „interese petroliere similare cu cele ale țărilor fondatoare” (Venezuela, Iran, Irak, Kuweit și Arabia Saudită). De asemenea, ea trebuie să obțină sprijinul a 75% din numărul total al membrilor, inclusiv al celor cinci membri fondatori.

Tabelul care urmează,

(după The Economist)

apărut în Oil and Gas Journal and World Oil, prezintă rezervele și producția de petrol a unor țări nemembre ale OPEC în anul 1974.

Datele tabelului au su-

Țara	Rezerve (med. barele)	Producția (mil. barele/z)
Anglia	15,7	2
Mexic	13,6	575
Canada	9,4	1647
Norvegia	7,3	36
Oman	6,00	291
Congo	4,9	47
Egipt	3,7	147
Malaezia	2,5	275
Peru	2,5	77
Trinidad-Tobago	2,3	187
Argentina	2,5	414
Australia	2,3	396
Siria	1,5	123
Angola	1,2	173
Tunisia	1,1	86
Columbia	0,9	167
Brazilia	0,8	177
India	0,8	153

*) Pentru explorare și producție.

ferit modificări anul trecut la toate coloanele. Egiptul, de pildă, produce în prezent 340 mii de barele pe zi (inclusiv din zăcămintele redobândite în Sinai), cu perspectiva de a atinge 1 milion de barele pe zi în 1980.

Țările membre ale OPEC nu beneficiază de sistemul generalizat de preferințe din partea S.U.A.

„Grupul celor 77”

Florin Ichim, Buzău — „Grupul celor 77”, a cărui reuniune ministerială se desfășoară zilele acestea la Manila, este constituit din țări în curs de dezvoltare participante la UNCTAD. Denumirea sa reflectă numărul țărilor care au format acest grup după prima Conferință a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare din 1964. Reuniunea în octombrie 1967 la Alger pentru discuții în vederea celei de a doua conferințe UNCTAD, „grupul celor 77” a elaborat Carta de la Alger în care se precizau doleanțele acestor țări în curs de dezvoltare. Denumirea s-a păstrat cu toate că astăzi numărul membrilor „grupului celor 77” a ajuns la 108. Între ei a fost admisă

la 27 ianuarie, ca membru cu drepturi depline, și Organizația pentru Eliberarea Palestinei. România participă la lucrările reuniunii de la Manila ca invitată.

Grecia și C.E.E.

Dan Dumitru, elev, București — Grecia a cerut într-adevăr aderarea imediată și cu drepturi depline la Piața Comună. În baza tratatului de asociere semnat la 9 iulie 1961, Grecia are de la 1 noiembrie 1962 statutul de membru asociat al Pieței Comune. Asocierea era concepută ca o treaptă intermediară spre intrarea ca membru plin al C.E.E. Ani de-a rândul însă relațiile Greciei cu această organizație s-au limitat la un minimum de activități. În luna ianuarie a.c. Comisia C.E.E. s-a pronunțat pentru aderarea Greciei la Piața Comună, considerind totuși necesar ca intrarea acestei țări în C.E.E. să fie precedată de o etapă cu o durată neprecizată, de „preaderare”, în cursul căreia Grecia ar urma să beneficieze de unele dispoziții comunitare. Unul din argumentele partizanilor aminorității aderării Greciei este acela că situația ei economică nu i-ar permite să suporte sarcina suplimentară pe care o reprezintă obligațiile C.E.E. față de țări. Deschiderea negocierilor cu Grecia în vederea aderării poate avea loc dacă Consiliul ministerial al C.E.E. este de acord, punctul de vedere al Comisiei avind, după cum se știe, numai valoarea unei recomandări. Primul ministru al Greciei, referindu-se la recomandarea Comisiei, care condiționează aderarea de rezolvarea unor probleme externe ale guvernului grec, a declarat că argumentele acestea sint „inacceptabile din punct de vedere moral și politic”. El și-a exprimat speranța că guvernele țărilor C.E.E. vor corija „eroarea făcută de Comisie”.

Revînzare

Ilie Munteanu, Cimpina — În diferite țări se au în vedere măsuri care să limiteze riscul înșelării cumpărătorilor de către vinzătorii de autoturis-

me și camioane de ocazie. În S.U.A., de exemplu, Comisia Federală pentru Comerț a propus la începutul acestui an afișarea de informații precise despre mașinile uzate puse în vânzare (reparațiile efectuate, numărul celor care le-au utilizat și pentru ce anume etc.), ca și acordarea posibilității de a se solicita o expertiză independentă de către cumpărătorul potențial. Firmele angajate în acest comerț ca și societățile de asigurări se opun unor asemenea reglementări, a căror severitate le-ar diminua substanțial profiturile obținute pe seama cumpărătorilor.

Printre oponenți se numără firmele care cumpără la licitație, pentru a le revinde, automobile scoase în vânzare de societăți care închiriază mașini. Aplicarea noilor reglementări ar însemna devaluirea faptului că un autoturism scos în vânzare de societatea Hertz, de exemplu, a fost închiriat anterior la 90 de persoane (cit este media închirierilor la această companie), ceea ce l-ar face mai puțin atractiv, în ciuda operației „cosmetice” la care este supus. La rindul lor, companiile de asigurări își văd reduce posibilitățile de a plasa „epavele”, rezultate în urma unor accidente firmelor care achiziționează fiare vechi în intenția de a le reasambla și a le vinde apoi ca autovehicule demne de încredere, în fapt o sursă permanentă de accidente.

A, C, P etc.

Cred că ar fi posibil ca în locul firmelor lungi pe care serie „Alimentara” să figureze doar un simplu „A”, înconjurat de un cerc vopsit cri luminos. În mod analog am putea înlocui firmele „Carne” cu C, „Piine” cu P, „Legume și fructe” cu L.F. S-ar putea face, astfel, economie de materiale și de spațiu, fără a diminua cu nimic funcția de informare pe care o îndeplinește respectivul semn, mai ales dacă ar fi însoțit și de un simbol al produsului sub formă de desen.

Petre Danciu
Cluj-Napoca

ADUNĂRILE GENERALE ÎN C.A.P.

(Urmare din pag. 12)

vedit importanța deosebită a valorificării numeroaselor resurse locale pentru asigurarea folosirii raționale, pe o durată cât mai mare a anului, a forței de muncă, garanție a creșterii continue a puterii economice a cooperativelor și a retribuiriilor la nivel superior a membrilor lor. În această direcție este necesar să fie pusă în dezbateră preocuparea consiliilor de conducere pentru dezvoltarea activităților de producție industrială și a prestărilor de servicii. Analiza acestei activități trebuie să vizeze nu numai volumul producției și serviciilor, dar mai ales diversificarea acestora în funcție de resursele locale de materii prime și materiale, de necesitățile concrete ale cooperativeelor și ale populației rurale, precum și de gradul de eficiență al acestor activități.

Problemele care fac obiectul dării de seamă trebuie analizate în directă legătură cu activitatea membrilor consiliilor de conducere, a președintelui, specialiștilor, șefilor de formații, subliniindu-se aportul fiecăruia dintre aceștia, dar, mai ales, lipsurile din activitatea lor, care au influențat negativ rezultatele de ansamblu ale unității. În acest fel, adunarea va constitui un prilej de învățăminte pentru întreaga obște și, îndeosebi, pentru acei cooperatori care vor primi mandatul să facă parte din organele de conducere.

La dezvoltarea neajunsurilor din uni-

făți, a aspectelor de proastă gospodărire a averii obștești, un rol însemnat revine comisiilor de revizie. Rapoartele acestora ce urmează să fie prezentate în adunările generale trebuie să reflecte concret și exigent preocuparea consiliilor de conducere pentru gestionarea mijloacelor materiale și bănești, respectarea legalității și a disciplinei financiare.

Adunările generale de dări de seamă și alegeri, precum și adunările pe formații de muncă trebuie să constituie mai mult ca oricând un prilej pentru toți cooperatorii de a participa la dezbateră tuturor problemelor economico-organizatorice, sociale și de educație din unitatea respectivă, de a contribui efectiv la îmbunătățirea activității și mobilizarea tuturor resurselor pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor planului de stat pe 1976.

În buna pregătire și desfășurare a adunărilor generale, un aport substanțial trebuie să-și aducă uniunile județene ale cooperativeelor agricole de producție în colaborare cu direcțiile generale pentru agricultură și industrie alimentară. În toată această perioadă, membrii birourilor executive și activiștii uniunilor trebuie să fie prezenți în unități, să sprijine efectiv consiliile de conducere și comisiile de revizie în pregătirea documentelor ce se prezintă în adunările generale și în crearea tuturor condițiilor care să asigure participarea plină a cooperativeelor la dezbateră problemelor și la adoptarea unor asemenea hotărâri care să conducă la întărirea economico-financiară a cooperativeelor, la ridicarea nivelului de viață a țărănimii.

AMENAJĂRILE HIDRO TEHNICE

(Urmare din pag. 19)

tru apărare trebuie cunoscute dinainte, iar personalul din rețea trebuie să cunoască precis obligațiile ce-i revin;

- în planurile de apărare trebuie să apară explicit timpul mediu de propagare a mărimii hidrologice periculoase de la sursa de informație și pînă la obiective;

- datorită duratei mici de propagare a viiturilor în special în zona superioară a bazinelor, se impune un sistem de telecomunicații rapid și independent de rețeaua electroenergetică, fiind recomandate radio-emitoare-receptoare cu autonomie suficientă în funcționare;

- organele hidrometeorologice de avertizare-prognostice trebuie să dispună de datele necesare de la construcțiile hidrotehnice care modifică substanțial regimul natural de scurgere a apelor. În acest sens este de neconceput o necorelare a hidrometriei de exploatare cu rețeaua de bază hidrologică;

- marile acumulări de apă trebuie să dispună de un sistem propriu de urmărire a fenomenelor hidrometeorologice periculoase, care de regulă este mai dezvoltat decît sistemul rețelei hidrometeorologice de bază, axată pe o anumită densitate hidrografică.

Pentru materializarea efectului prognozelor hidrologice în condițiile țării noastre este util să prezentăm câteva comparații. Costul global al întreținerii rețelei hidrometeorologice și de dezvoltare uzuală este de circa 100 mil. lei pe an. Efectul economic direct estimat al măsurilor de apărare (în comparație cu situația ipotetică cînd totul s-ar fi desfășurat la întimplare) este de circa 1,8 miliarde lei pe an. În această valoare se cu-

prind bunuri salvate, producția întreprinderilor aparate, și alte rezultate cuantificabile ale măsurilor de apărare din care s-au scăzut cheltuielile propriu-zise cu apărarea. Rezultă că o dezvoltare corespunzătoare poate fi acoperită de numai câteva procente din pagubele diminuate printr-o avertizare mai bună și la timp. Este deci evidentă eficiența economică a prognozelor hidrologice pentru economia națională.

Importanța amenajărilor hidrotehnice pentru economia națională în ansamblu, și a prognozelor hidrologice ca primă etapă în perfecționarea sistemului de control al apelor, este reflectată de dezbaterile și hotărârile adoptate în adunările comunale și orășenești ale consiliilor populare, în conferințele județene și la Congresul consiliilor populare. Influența amenajării bazinei hidrografice asupra întregii activități social-economice, fie că se referă la asigurarea securității populației, producției agricole și industriale, fie că se referă la asigurarea debitelor de apă necesare localităților și întreprinderilor justifică eforturile populației și fondurile importante alocate de stat pentru finalizarea lor în timp optim.

*) Începem abordarea problematicii amenajărilor hidrografice cu acest aspect deosebit, în practică, tot cu rezolvarea acestuia trebuie pornit. Ținînd seama de sarcinile stabilite la Congresul Consiliilor populare, de fondurile mari alocate de stat în acest scop și de contribuția populației la finalizarea grabnică a lucrărilor de amenajare a apelor interioare, sugerăm continuarea și aprofundarea tratării acestei problematici într-un studiu cu un conținut corespunzător.

***) Pagubele generale se divid în cele trei mari grupe: economice, sociale și ecologice. Pagubele economice se clasifică la rîndul lor în pagube directe și indirecte, acestea putînd avea o exprimare cantitativă și valorică.

****) Această condiție își pierde sensul cînd este vorba de salvarea vieților omnești.

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

SUMARUL NUMĂRULUI 5 DIN 6 FEBRUARIE 1976

— 4—7 februarie 1976 : Primul Congres al consiliilor populare. Apa vie a înțelepciunii obștei. (Vasile Porumbescu). 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Cincinalul 1971—1975 : Etapă de mari progrese în dezvoltarea economico-socială a României. (S. Iliescu). 3

— Dezvoltarea economiei românești în profil teritorial (Marin Ceopnea). 7

— Amenajările hidrotehnice în perspectiva 1976—1980 (conf. dr. ing. Mircea Podani). 9

— Adunările generale în C.A.P. — prilej de analiză aprofundată a activității economico-financiare. (Gheorghe Pepa). 11

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Anchetă „R.E.” : Centrala industrială și creșterea economică (III) Răspund : ing. Silviu Opreș, ing. I. Topoloveanu. 13

DOCUMENTAR ECONOMIC

— În sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic de partid. Cursul : Studierea politicii economice interne și internaționale a P.C.R. Consultație la tema 7. Pentru cursanții din industrie. Cincinalul 1976—1980 — cincinalul revoluției tehnico-științifice. Sarcinile întreprinderilor și organizațiilor de partid din industrie privind aplicarea în practică a rezultatelor cercetării științifice, ridicarea nivelului tehnic al producției. Îmbunătățirea performanțelor produselor românești. Direcțiile dezvoltării comerțului exterior cu produse industriale (prof. univ. dr. Mihai Făcăluță). 15

— Omul, tehnica, mediul. Hrana — problemă vitală a omenirii. Hrana ca variabilă a sistemului mondial (Mihai C. Botez). 19

— Scoli, curente economiste : Instrumentarul analitic marxist în investigarea ideologiilor subdezvoltării (II) (Sultana Sută-Selean). 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Pentru o nouă ordine economică internațională. Exigențe conceptuale și câteva false dileme (I) (Ionita Olteanu). 24

— Politică demografică și dezvoltarea. (Emil Mesaroș). 28

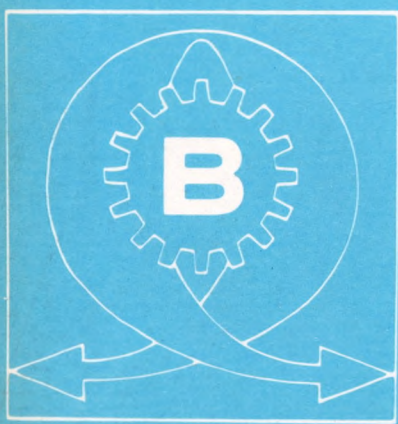
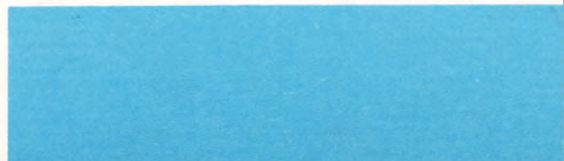
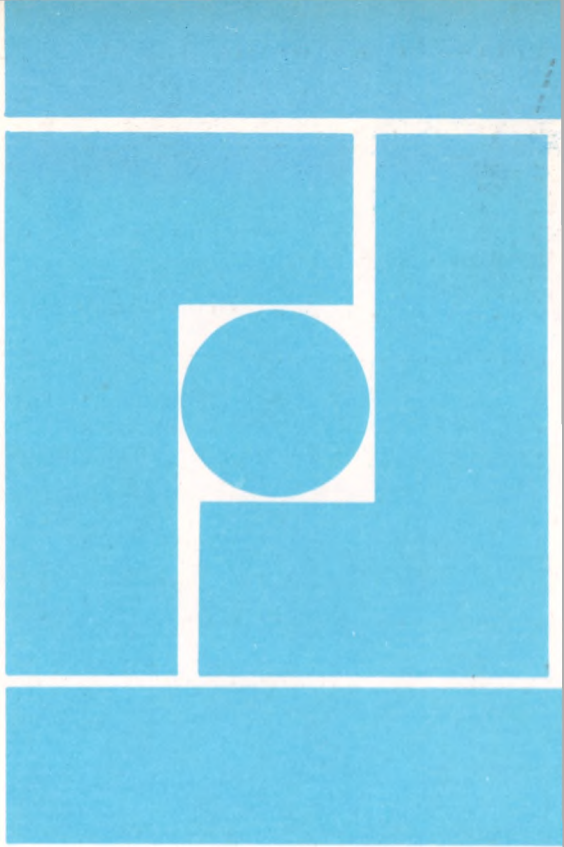
COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Anghelescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ionita Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1 telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 61.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Cas Științei”

Buletinele de înscriere a expozanților se primesc pînă la data de 31 martie 1976

Pentru detalii, adresați-vă la :
BVV — Tîrguri și Expoziții Internaționale BRNO, Vystaviště 1, 602 00 Brno, Cehoslovacia. Telefon : 314. Telex : 062294. 062295.

Telegramă : FAIRBRNO BRNO.

Continuînd seria succeselor
a 18-a ediție a
TIRGULUI INTERNAȚIONAL
DE CONSTRUCȚII MECANICE
BRNO — CEHOSLOVACIA
15—22 septembrie 1976

își va dovedi încă o dată prestigiul
și eficiența.

CULORILE ȘI MODELELE SEZONULUI ALB...

in garderoba dv., puse la dispoziție de întreaga rețea de magazine ale comerțului de stat, care în acest sezon vă oferă :

● **CONFECȚII** : paltoane de stofă și din imitație blană, pentru femei, bărbați și copii ; scurte și jachete căptușite, matlasate și imblănite din stofă și jerse, pentru fete și femei ; costume, sacouri și pantaloni în modele și culori adecvate sezonului alb.

● **TRICOTAJE** : lenjerie scămoșată pentru adulți, treninguri pentru copii, pulovere groase, ciorapi și șosete din fire sintetice și p.n.a. ;

● **ȚESĂTURI** : din lână și în amestec cu fibre sintetice pentru femei și bărbați, țesături imprimate pentru iarnă, broboade de lână și p.n.a., precum și postavuri din lână semigroasă și groasă ;

● **INCALȚĂMINTE** : cizme din piele și cauciuc, șoșoni și galoși de damă și bărbătești.

AVANTAJOS!

Confecțiile de iarnă se vind și cu plata în rate, eșalonate în 6-8 luni.

Cumpărarea cu plata în rate a confecțiilor de iarnă, finite sau la ultima probă, creează un avantaj substanțial pentru bugetul dv. și al familiei dv.

